לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ב', כ' בחשון תשמ"ו, 4 בנובמבר 1985 / שנת מ"ג מס' 12876 / המחיר —.630 שקל כולל מע"מ

בדיה"מ: ההסכם הירדני־פלשתיני הזיק לאש"ף

דמשק. — קארן ברוטנס, סגן יו"ר מחלקת היחסים הבינלאומיים בוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, הביע דעתו כי ההסכם הירדני־פלשתיני מ־11 בפברואר פוגע במעמדו של אש"ף ומהווה נטישה של הזכות להקמת מדינה פלשתינית בלתי תלויה.

בראיון שפורסם היום על ידי היומון הסורי „אל בעת". בטאון מפלגת השלטון, טוען ברוטנס כי „ארה"ב מגבירה את לחציה על הצדדים שכרתו ברית זו כדי לסחוט מהם ויתורים נוספים".

ברוטנס, שעורך עתה ביקור רשמי בסוריה, דיבר על „החשיבות של ההתקרבות שחלה לאחרונה בין סוריה לירדן". (ע"צ)

חוסיין ל„טיים": נתתי לערפאת זמן מוגבל להודיע על הכרתו בזכות ישראל להתקיים

שילוב אש"ף במשא־ומתן יוכרע היום בפיסגת מובארק — ערפאת

בקהיר העריכו פרשנים כי צפויה הצהרה של ראש אש"ף בזכות החלטות 242 ו־338 שתסלול הדרך לשילובו בשיחות ● בראיונות בארה"ב אמר חוסיין כי „שלום עם ישראל יהיה ההישג הגדול ביותר שלו כמלך" ● עם זאת הדגיש כי לא יקיים מגעים ישירים עם פרס, אלא רק במסגרת ועידה בי"ל ● ייפגש בקרוב עם אסד ויפנה לקבל נשק מבריה"מ אם בקשתו בארה"ב לא תיענה

מאת עוזי מחנימי, כתבנו לענייני המזה"ת ומאת כתבנו בארה"ב

יאסר ערפאת, מנהיג אש"ף, יגיע הערב לקהיר למפגש מכריע עם הנשיא מובארק והצמרת המצרית. עם ערפאת תגיע כל הנהגת אש"ף, באותו הרכב אשר השתתף בשיחות עם המלך חוסיין בשבוע שעבר.

ערב ביקורו של יאסר ערפאת בקהיר הגיע למצרים שליחו המיוחד של המלך חוסיין, השר עדנאן אבו עודה, אשר העביר לנשיא מובארק שדר בע"פ מחוסיין, הדן באפשרויות שילוב הארגון בפעולה פוליטית משותפת.

שילוב אש"ף במו"מ

בדברי הפרשנות של רדיו קהיר נשמעה אתמול שוב הקריאה לשלב את אש"ף במו"מ פוליטי באזור, בהיותו הנציג החוקי היחיד של העם הפלשתיני. פרשנים בקהיר העריכו אתמול כי בעקבות פסגת מובארק ערפאת יש לצפות להכרזה של יאסר ערפאת, אשר תאפשר את שילובו במשא־ומתן.

הנשיא מובארק אמר אתמול כי

(סוף בעמוד 2)

הנוסח החדש של האינטרנציונל ● עמוד 3
חיים חפר: הגיע הזמן לשנות ● עמוד 2 / צלצול מהיר
חסמו דרכים — ויקבלו 90 מיליון דולר ● עמוד 3
בג"צ ציווה לעכב גירוש 4 תושבי השטחים ● עמוד 4
הסונים מעכבים חתימת ההסכם בלבנון ● עמוד 14
3 מחבלים נהרגו ברצועת הבטחון ● עמוד 15
נשיא ביהמ"ש הצבאי לערעורים יהיה משפטן ● עמוד 2
עצירה מוחלטת של השקעות חדשות בתק"ם ● עמוד 16

פירושו של דבר

שיחות הכנה בדרג נמוך ללא אש"ף

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

על־פי דיווחים שהתקבלו בירושלים על שיחות חוסיין־ערפאת בשבוע שעבר ברבת־עמון, דרש חוסיין מערפאת כי יקבל את החלטות 242 ו־338 ויתחייב להפסיק את מעשי הטרור של אש"ף. כן דרש חוסיין מערפאת כי יסכים לפתיחת שיחות־הכנה בדרג נמוך יחסית בין ישראל לבין משלחת ירדנית־פלשתינית, שלא יכללו את אש"ף. ערפאת לא השיב עדיין לחוסיין, ואלה הנושאים, קרוב לוודאי, שלגביהם אמר אתמול חוסיין בטלוויזיה האמריקנית, כי הוא מחכה לתשובות ערפאת.

על פי הדיווחים, שהתקבלו בירושלים בימים אחרונים ממקורות שונים — באמצעות שגרירות ישראל בוושינגטון, שגרירות ארה"ב בישראל ואישים שביקרו באחרונה בעמאן — אמר חוסיין לערפאת, שהטרור של אש"ף מביך את ירדן וגורם נזק גדול לפלשתינים עצמם, לפיכך הגיע הזמן שאש"ף יחדל מן הטרור.

לא התקרבות לא קרע

ערפאת, על פי דיווחים אלה, לא התחייב בשיחותיו עם חוסיין לדבר כלשהו. כן לא סוכם דבר בין חוסיין וערפאת, לכן אי־אפשר לדבר לפי שעה

(סוף בעמוד 2)

הסתדרות־כארט

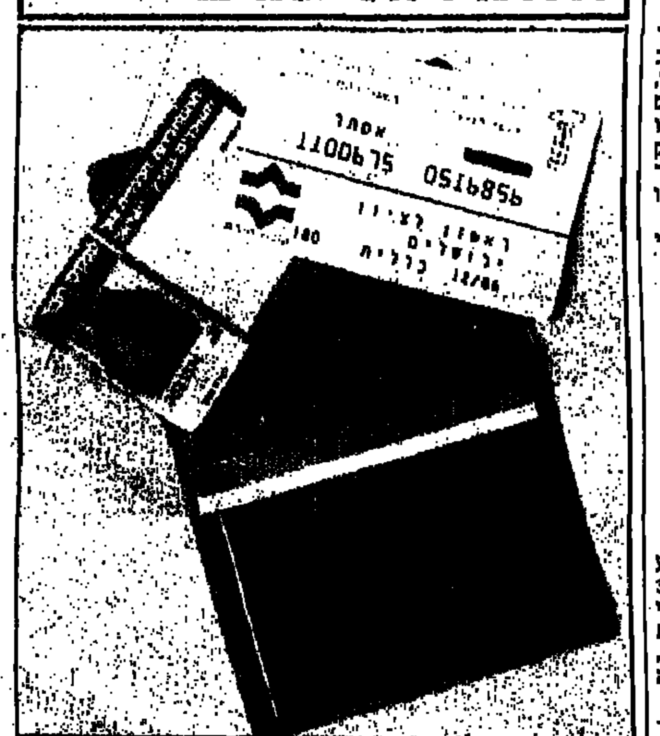

לקראת ועידת ההסתדרות הקרובה הוחל בתיפנון פנקסי חבר חדש לחברי ההסתדרות, שיונפק החל מאפריל 86. הפנקס החדש יהיה למעשה כרטיס מגנטי (בדומה לכרטיסי האשראי) בצבע כחול לבן. הכרטיס יאפשר בקרת תשלום מס במסופים שיוצבו במרפאות קופ"ח, וכן לצורכי רישומים שונים, כגון בחירות להסתדרות ולאיגודים המקצועיים (צילום: סמיונסקי)

פוליטיקאים כפרשנים

נאומו של המלך חוסיין בפני מועצת העם ברבת־עמון עורר כצפוי תגובות מנוגדות בישראל. הפוליטיקאים בישראל עוסקים עתה במקצוע חדש – בפרשנות, זאת במקום לפעול למען קידום התהליך המדיני. רק מי שאינו מבין בדיפלומטיה בינלאומית, או שיש לו כוונות ברורות לטרפד מהלכים מדיניים, יתייחס לנאומים פומביים, כאילו יש בהם משום מצע של משא־ומתן עתידי. הכל יודעים, כי שני הצדדים, ישראל וירדן (לרבות הפלשתינים) פועלים כשהם מסובכים בניגודים פנימיים. די להזכיר את נאומו של ראש־הממשלה שמעון פרס בכנסת כדי להבין שדבריו הותאמו למציאות של ממשלת האחדות. חגם שפרס לכאורה לא נכנע ללחצם של הסירובניקים הקיצוניים בליכוד (להכניס תיקונים בנאומו שבעצרת האו"ם), הרי דבריו מלכתחילה שימשו פשרה עם הליכוד, ולא הוזכרו כלל את הפשרה הטריטוריאלית, למשל, ששימשה סעיף עיקרי במצע הבחירות של המערך. כך גם המלך חוסיין, אשר לא אמר בפרלמנט ברבת־עמון את אשר יהיה מוכן לומר במגעים חשאיים, או מאוחר יותר בעת המשא־ומתן הישיר. המלך חוסיין הדגיש בנאומו את הדחיפות בפתרון המדיני ונימה זו מלווה את כל הופעותיו האחרונות של השליט הירדני. אך חוסיין אינו יכול לעשות לבדו את השלום עם ישראל, הוא זקוק לגיבוי של מדינות ערב, לרבות התמיכה הפלשתינית.

עם זאת עשה חוסיין מאמץ רב, כדי לאפשר לישראל להיאחז בניסוחיו המעורפלים, המאפשרים מרחב תמרון לגבי המסגרת שבה ינוהל המשא־ומתן. הוא דיבר על הוועידה הבינלאומית, אך לא הזכיר במפורש מי חייב לדעתו להשתתף בה („כל הנוגעים בדבר"), כלומר, לא את אש"ף ואף לא את ברית־המועצות. נוסחה זו מתקרבת לזו של ראש־הממשלה פרס, המדברת על „פורום בינלאומי". אש"ף לא תפס הפעם את המקום הרגיל בנאומו של המלך, ולא במקרה. נדמה, כי היחסים בין ירדן לבין אש"ף הגיעו לפרשת דרכים. סגנו של ערפאת, אבו־איאד, אמר אתמול, כי הסכם ירדן־אש"ף מבוטל למעשה ואף הודה, כי ארגונו נקלע למשבר חמור המחייב מהפך במדיניותו. אין לדעת מה כוונת דבריו – האמנם אש"ף יחדל מפעילות טרוריסטית וישתלב במהלכים מדיניים בלבד, תוך הכרה גלויה בהחלטת האו"ם 242, או שיתנתק בכלל מיוזמתו המדינית של חוסיין ויחריף את מעשי האלימות.

מכל מקום ברור, כי חוסיין, גם במרחב התמרון המצומצם שלו, גמר אומר להמשיך ביוזמה המדינית. ביקורתו החריפה על מצבם של הפלשתינים בגדה המערבית כוונה בעיקר כלפי העולם הערבי, כדי לתמריץ אותו לתמוך במהלכים המדיניים של חוסיין.

במצב זה מוטב היה אילו הפוליטיקאים היו עוסקים פחות בפרשנות כזאת או אחרת של נאום חוסיין, ובמקום זה היו מתמקדים בעיקר שבו: בנכונות למשא־ומתן ישיר עם ישראל, ממילא המחלוקות על הסדר עצמו תספק עוד תחמושת מספקת למתנגדי כל פשרה תמורת השלום.

המשכורות לא הגיעו — רופאי קופת־חולים שובתים היום

חובות משרד הבריאות — 35 מיליארד שקל ● חברת חשמל, „בזק", „תנובה" מכבסות וספקים שונים – מאיימים להפסיק מתן שרותים לבתי־החולים

מאת יוסף שמר, כתב „על המשמר"

רופאי קופת־חולים הכללית ישבתו היום. בתי־החולים של הקופה יעבדו במתכונת של שבת וחג — כך מסרה אמש ד"ר מרים צנגן, יו"ר ועד רופאי קופת חולים.

ד"ר צנגן אמרה כי המתינה אמש עד לשעה 8.40 לטלפון מהנהלת מרכז קופת־חולים, עם הבטחה שהמשכורות יוחזו הבוקר בחשבונותיהם של הרופאים בבנקים. מאחר והבטחה כזו לא באה, [illegible]

השביתה בבילינסון

אתמול התרוקנו מסדרונות מרפאות החוץ בבילינסון, וגם חולים שאמורים היו לעבור ניתוח [illegible] ולא היו במצב מקרים דחופים לא קיבלו טיפול, כן נסגרו חלקית המעבדות.

יו"ר ועד הרופאים של בילינסון — ד"ר אליאס ווליקובסקי, אמר כי השביתה פרצה משום שלאחרונה פוטרו 60 אחיות, והוקצאו תקנים של 20 רופאים, נסגרו חדרי מיטות בנוירוכירורגיה ויש מחסור בתרופות מקוריות לטיפול בחולי סרטן, וכן מחסור באנטי־ביוטיקה. הקיצוצים המתוכננים יפגעו באמצעי טיפול נמרץ, השתלות ואיירים, לניתוח ערמונית ממתינים 1000 חולים, העומס על מרפאות חוץ הוא בלתי נסבל.

(סוף בעמוד 2)

גור: הממשלה עשויה ליפול על נושא הבריאות

מאת כתבנו לענייני ההסתדרות

שר־הבריאות, מרדכי גור, אמר אתמול כי ממשלת האחדות הלאומית עשויה ליפול כתוצאה מהמשבר הכלכלי והמחלוקת הפנימית בנושא הבריאות [illegible]. גור אמר דבריו אלה לפני חברי הוועדה המרכזית שקיימה דיון במשבר קופת־חולים. בישיבה השתתפו [illegible] ויו"ר מרכז קופת חולים [illegible] חיים דורון.

גור האשים את שר־האוצר [illegible] וגורמים פוליטיים אחרים השואפים להחליש את מערכת הבריאות הציבורית בארץ [illegible]. עם זאת הדגיש השר כי לדעתו למרות המשבר הקשה ניתן לפתור אותו במספר צעדים דראסטיים [illegible] במערכת הבריאות [illegible] להגדיל את השתתפות הממשלה בתקציב קופת החולים לכ־60 מיליון דולר לשנה. [illegible]

הזרמת שיא למשק בחודש אוקטובר — 550 מיליארד שקל

כתוצאה מתשלום 680 מיליון דולר לקשישים מחזיקי מניות בנקאיות ו־220 מיליון דולר לתוכניות חסכון שנפדו ● ירידה של 21 מיליון דולר ברזרבות

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה הזרימה כ־550 מיליארד שקל למשק בחודש אוקטובר. על־כך הודיע ביום שישי משרד־האוצר. היתה זו ההזרמה הגדולה ביותר שנרשמה אי־פעם, אך באוצר ובבנקים המסחריים משוכנעים שתוך שבועיים רוב הכסף ייספג מחדש.

ההזרמה הכספית הגדולה באוקטובר נבעה מתשלום כ־680 מיליון דולר לקשישים מחזיקי מניות בנקאיות. נוסף על־כך נרשם בחודש שעבר גרעון של כ־220 מיליון דולר של תוכניות חסכון שהגיעו לתאריך פריון.

לדברי משרד־האוצר, הוא הצליח לספוג במשך אוקטובר את רוב כספי תוכניות החסכון שנפדו ועוד כ־270 מיליון דולר מכספי הקשישים, אשר נספגו הודות לאגרות החוב המיוחדות שהנפיק האוצר.

האוצר ציין שבחודש שעבר היתה ספיגה בכל הקשור לפעילות בשוק הסחורות והשירותים. הכנסות הממשלה היו גבוהות מהוצאותיה עבור סחורות ושירותים בכ־73 מיליארד שקל וזה קיזז חלק מההזרמה הגדולה שנבעה מפעילות הממשלה בשוק ההון.

האוצר הרגיש, כי מאז תחילת השנה הוא ספג כ־480 מיליארד שקל בפעילות הריאלית, אך עקב התשלומים הגדולים לשוק ההון נרשמה הזרמה נטו של 153 מיליארד שקל.

מקורות בכירים באוצר אמרו אתמול לכתבנו, שביום שישי, לאחר שהוכנו הסטטיסטיקות הרשמיות, המשיכו הבנקים לקבל הוראות מקשישים להשקיע את כספם בקופות גמל, קרנות נאמנות ותוכניות חסכון, במיוחד תוכניות חסכון דולריות. המקורות העריכו, שמתוך 900 מיליון דולר אשר הממשלה פרעה במשך החודש, רק כ־250 מיליון דולר עדיין לא נספגו לקראת סוף השבוע שעבר. אך הפקידים הרגישו, שלדעת האוצר והבנקים המסחריים ייספגו השבוע כ־50 אחוז מסכומים אלה ושלקראת אמצע נובמבר ייספגו רוב הכספים שהוזרמו בשבוע שעבר.

ירידה ברזרבות

בנק ישראל הודיע ביום שישי שבסוף אוקטובר הסתכמו יתרות מטבע החוץ של ישראל ב־2402 מיליון דולר, כ־21 מיליון דולר פחות מסוף חודש הקודם.

ישראל קיבלה ביום חמישי שעבר 1,2 מיליארד דולר סיוע חוץ של ארה"ב לשנת 1986. סכום זה לא נרשם ביתרות של חודש אוקטובר ויבוא לידי ביטוי רק בנתונים של החודש הבא.

עלייה של 10% באבטלה באוקטובר — ההסתדרות נערכת למאבק

ראש מטה התעסוקה של ההסתדרות, גדעון בן־ישראל, הזהיר ביום ו' בפני המשך ההידרדרות במצב התעסוקה במשק כאשר חלה החמרה גדולה בכל ענפי הייצור, כולל ענף האלקטרוניקה, ועדיין מרחפת סכנת הפיטורים המתוכננים על 18 אלף עובדי משרדי הממשלה, מוסדותיה והעיריות.

הדברים נאמרו בכנס חרום של מטה התעסוקה של ההסתדרות בהשתתפות מזכירי מועצות פועלים מכל רחבי הארץ.

גדעון בן־ישראל אמר, שבעוד שבחודש ספטמבר היה מספר המובטלים אבטלה עמוקה הרי שבאוקטובר, לפי נתונים שהצטברו במטה התעסוקה, חל גידול של כעשרה אחוזים בממדי המובטלים ששה ימים ומעלה בחודש, ומספרם מגיע למעלה מ־25,000. שעור הבלתי מועסקים, לדבריו, עלול להגיע עד סוף השנה האזרחית, מ־6.5% כיום לעשרה אחוזים.

לדבריו, המצב החמור ביותר הוא בערי הפיתוח ולא רק מבחינת נתוני אבטלה, אלא גם מבחינת עזיבת ערי הפיתוח ומעבר לסלאמס בערים הגדולות, או לשערי שגרירויות ארצות הברית וקנדה.

ללא חידוש הצמיחה, ללא הקלות במס, ללא הורדת הרבית המאיימת להרוס גם מפעלים מבוססים, נגיע בשנה הבאה לממדי אבטלה שיעברו את ממדי האבטלה באירופה ושראשי ממשלות אנגליה והולנד אינם מסוגלים להתגבר עליהם, אמר גדעון בן־ישראל.

מטות פעולה בערי הפיתוח

בצעד ראשון הוחלט, לפי הצעת גדעון בן־ישראל, לתבוע פגישה עם ראש הממשלה, שמעון פרס, כדי לחזק ידיו במאבק נגד האבטלה ולתבוע ממנו כי ישיל סמכותו ומרותו על שרי האוצר והתעשייה והמסחר, בכך שינקטו צעדים מידיים לבלימת ההידרדרות, להצלת את"א צים, מספנות ישראל ומפעלים נוספים שנקלעו למצב קשה.

כשלב ראשון במאבק, יוקמו מטות מאבק בכל ערי הפיתוח ברחבי הארץ. אם יתברר שלא תחול מיד תזוזה מעשית, יקיימו מזכירי מועצות הפועלים ברחבי הארץ ומטה התעסוקה של ההסתדרות, שביתת שבת מול הכנסת. כן תובע מטה התעסוקה משרי הממשלה וחברי הכנסת נציגי־תנועת העבודה, להתגייס למאבק נגד ההידרדרות החמורה במצב התעסוקה.

גדעון בן־ישראל סיים באומרו שהקווים האדומים שעליהם מותר לפרק את הממשלה אינם רק בתחירה לשלום אלא גם בתחום הכלכלי והחברתי ואם לא יחול מיפנה מיידי יש לבחון הצדקה בהמשך קיומה של ממשלת האחדות.

אבטלה גוברת בגליל המערבי

כתבנו יהודה צור מוסר:

בגליל המערבי נרשמה עלייה של למעלה מ־13 אחוז במספר דורשי העבודה לעומת חודש ספטמבר, מסר לכתבנו הממונה על שירות התעסוקה בגליל המערבי, אליהו סמוכה. לדבריו, הדבר משמעותי, כי מדובר בעוד כמה מאות דורשי עבודה.

בשלומי הוכפל למעשה מספר דורשי העבודה מ־60 ל־120, לאחר שפוטרו העובדים העונתיים במפעל „מילוז", ושיעור המובטלים בעיירה הגיע ל־15 אחוז.

בעכו הגיע מספר דורשי העבודה ליותר מ־800 ובעיירה סבורים שקיימת סכנה שהמספר ילך ויגדל אם ייסגרו מפעלים המעסיקים עבודה במפרץ.

בנהריה עלה מספר דורשי העבודה ב־20 אחוז בחודש אוקטובר. גם המצב בכרמיאל הוא קשה ומפוטרים רבים מצטרפים למעגל דורשי העבודה.

פיטורים נוספים בשדרות

כתבנו רפאל גאון מוסר:

מצב האבטלה בשדרות הולך וגובר ומספר דורשי העבודה הגיע ל־600 מתוך 2100 מועסקים. בשבועות הקרובים צפוי גל פיטורין נוסף: „במבט", חברה לבניה טרומית, ייפוטרו 100 עובדים 50 מהם תושבי שדרות, בלפידות ייפוטרו 50 עובדים (גל פיטורין שלישי) והמועצה המקומית ייפוטרו 50 בנוסף ל־30 שכבר פוטרו.

ביה"ח „בילינסון" מושבת בשל אי־תשלום המשכורות

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

עובדי ורופאי בית־החולים „בילינסון" בפתח־תקווה הכריזו על השבתת כל השירותים בבית־החולים החל מהבוקר, בשל עיכוב בתשלום שכרם ובשל תוכנית הקיצוצים, שלטענת הרופאים פוגעת קשות בתיפקוד של בית־החולים.

אי־לכך יפעל החל מהבוקר בית־החולים במתכונת שבת ויינתן טיפול רק לחולי סרטן וסוכרת.

דובר קופת־חולים, דוד תגר, הגיב בחריפות על הודעתם של העובדים ואמר, כי „זו תופעה בלתי נסבלת ומעשה שלא ייעשה להכריז שביתה על גב חולים וכך לגרום להם סבל". הדובר הבטיח, כי התשלום לרופאים יתקבל ביום שני בבוקר, וזאת במאמץ רב של הנהלת קופת־חולים.

הדובר דחה את טענות ועד הרופאים ואמר, כי תוכנית הקיצוצים וההתייעלות של קופת־חולים מבוצעת בכל בתי־החולים של קופת־חולים בארץ וגם ב„בילינסון" היא מבוצעת בתיאום מלא עם הנהלה וועד הרופאים הארצי. מיותר לציין אמר הדובר כי אין פגיעה בחולים או סיכון חיי אדם בתוכנית הקיצוצים.

„סולל בונה" הפסיד 12.5 מיליון דולר במחצית 1985

מאת אייל שגב, כתב „על המשמר"

קונצרן „סולל בונה" הפסיד במחצית הראשונה של שנת 1985 12.5 מיליון דולר. בכל השנה שעברה היה לסולל בונה הפסד של 6 מיליון דולר.

מנכ"ל הקונצרן, שרגא רוטמן, מציין כי הפסדי החברה נגרמו ברובם בגלל הוצאות המימון הגדולות, שגדלו בשנה האחרונה ביותר מ־14.5 מיליארד שקל (12 מיליון דולר). הוצאות מימון אלה הן תוצאה של הרבית הגדולה שנאלץ „סולל בונה" לשלם על הלוואות שלקח בבנקים, בעל החוב הגדול ביותר של „סולל בונה" הוא בנק הפועלים.

עוד אמר רוטמן, כי השפל בענף הבנייה הוא אחד הגדולים שהיו בשנים האחרונות וממדיו דומים לאלה של שנת המיתון 1966.

מתה השחקנית לאה דגנית

השחקנית והזמרת הוותיקה לאה דגנית נפטרה אתמול בבוקר בתל־אביב אחרי מחלה ממושכת, בגיל 82.

לאה דגנית היתה משחקני הבולטים של תיאטרון אוהל במשך כל תקופת קיומו. כן נודעה בהופעותיה כזמרת ב„שירי ארץ ישראל" בתקופת טרום המדינה ולאחר מכן.

נולדה בעיר ברסקליטובסק, או פולין, בשנת 1903. היא עלתה לארץ בשנת 1926 כגננת והצטרפה לקיבוץ עין חרוד. בימים ההם יסד בעלה לעתיד משה הלוי את תיאטרון האוהל, וכיון היותר ערך סיבוב בקיבוצים השונים על מנת למצוא כשרונות ולגייסם לתיאטרון הצעיר, שמעה של לאה דגנית יצא לפניה כאשה יפה המיטיבה לשיר. ואכן משה הלוי „מצא" אותה בעין־חרוד ואספה אל חיק התיאטרון. האהבה הפורחת לא איחרה לבוא, והשניים נישאו כעבור זמן מה.

בין המחזות הבולטים בהם השתתפה בתפקידים מרכזיים: אופרה בגרוש, דונה גראציה, המשוגעת משאיו, שלמה המלך ושלמי הסנדלר (המקורי), נשי וינדזור העליזות, תמר אשת ער, צימוק בשמש, המלך ליר ועוד.

מפלגת הפועלים המאוחדת
איזור השרון (גרנות)
כנס אזורי בסניף מפ"ם חדרה
יתקיים ביום ב' 4.11.85 בשעה 20.30
נציגי הסניפים: חדרה, נתניה, פרדס־חנה, כרכור, מזכירי הקיבוצים ורכזי ועדות, פוליטיות וחברי מרכז המפלגה וכן נציגי ח"ק בקיבוצים ברקאי, מעניות, להבות־חביבה, מצר, עין־שמר, המעפיל, עין־החורש, מעברות, העוגן וגן־שמואל מוזמנים.
על סדר־היום:
● סקירה פוליטית: חנן ארז, מזכיר המרכז
● הצגת תוכנית עבודה באיזור
● בחירת מזכירות אזורית

ברמת־גן נערכים להפגין בעת ביקור ח"כ כהנא

ברמת־גן נערכים בימים אלה לקראת שתי אסיפות־עם שמבקש לקיים ח"כ מאיר כהנא בשכונת רמת־עמידר. כהנא ביקש לכנס האסיפות ביום רביעי וביום שישי השבוע. ביום שישי תתקיים האסיפה מול בית־הספר „אורט" בשעה 11 בבוקר, תוך כדי הלימודים בבית־הספר.

חברי ועד השכונה הגישו ביום שישי בקשות למשטרה לקיים הפגנות נגד לאספותיו של כהנא בו־בזמן ובו־במקום.

במקביל, שלח מזכיר עיריית רמת גן רב קליין, שני מברקים למפקד משטרת מרחב דן, נצ"מ חסין, בהם נאמר, כי העירייה מתנגדת למתן רשיונות לתנועת „כך" לקיים את שתי האסיפות ובעיקר זו מול בית ספר „אורט". „בבית־הספר לומדים 2000 תלמידים. האסיפה תפריע להם, תגרום לביטול לימודים ועלולה לגרום להתנגשויות וקטטות בקרב התלמידים", נאמר במברקים.

גם סגן מנהל אגף החנוך בעירייה, שמואל הרשפלד, שלח מכתב לנצ"מ חסין, וביקש ממנו לא להתיר אסיפה פוליטית בשערי בית־הספר.

יצויין, כי לפני חודש ביקש ח"כ כהנא לקיים אסיפה בשכונת רמת־עמידר. התושבים ביקשו לקיים הפגנת־נגד. המשטרה לא אישרה את אסיפתו של כהנא, בטענה כי אם תאבטח את שתי ההפגנות, לא תוכל לעמוד במטלות הבטחוניות המוטלות עליה. (עתי"ם)

מושבי רמת־הגולן יחריפו מאבקם באוצר

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר" וכתב עתי"ם

מושבי רמת־הגולן מתכננים שורה של צעדי מחאה חריפים, במחאה על התעלמותם של גורמים ממשלתיים ממצוקתם הפיננסית של היישובים.

מושבי הגולן ינקטו צעדים אלה כדי להמחיש את המצוקה הכספית של היישובים, העומדת לדברי ראשי המושבים בגולן בניגוד למצב הכלכלי המשגשג של המושבים.

במסיבת עיתונאים שכינסו ביום ו' הבהירו ראשי היישובים, כי הם דורשים תיקון העוול שנעשה להם בזמן בו הקימו את היישובים, כאשר הם מימנו משימה לאומית, המשקים שלהם אומנם פורחים ומרוויחים יפה, אך למרות זאת אינם מסוגלים לעמוד בתנאי תשלום החובות.

אנשי הגולן סיפרו, כי נפגשו לאחרונה עם שר האוצר, יצחק מודעי, והתרשמו כי המאבקים בינו לבין שר החקלאות, אריק נחמקין, עלולים להביא לפירוק ההתיישבות בגולן.

לדבריהם, הבטיח שר האוצר לעזור ליישובי הגולן, אך לא התחייב בסכומים.

מוטי לוי, מראשי המתיישבים, הודיע, כי עוד השבוע הם יעלו מאות ראשי בקר לירושלים ויחנו אותם בסמוך למשרדי הממשלה השונים. „אנחנו לא יכולים להאכיל אותם בשדות הגולן", הוסיף.

קרנות פנסיה של ההסת' לא ינכו מס מקצבאות זיקנה

יו"ר האגף לבטחון סוציאלי, עליזה שפי, הורתה לקרנות הפנסיה של ההסתדרות שלא לנכות מס הכנסה מקיצבאות הזיקנה. ההוראה ניתנה בעקבות צו מניעה זמני שהוצא על־ידי השופט הראשי של בית־הדין האזורי לעבודה בתל־אביב, סטיב אדלר, ושני נציגי ציבור שלא לנכות מס הכנסה מקיצבת הזיקנה.

צו המניעה נתקבל בסיפוק רב באגף לבטחון סוציאלי ובקרנות הפנסיה, הטוענות כל העת, שקיצבאי הקרנות מקופחים לעומת אלה שהפקידו כספים בקופות גמל בנקאיות ואלה המבוטחים בביטוח מנהלים. לאלה האחרונים יש הכנסה לעת זיקנה הפטורה ממס, וכתוצאה מכך קיצבת הזיקנה של הביטוח הלאומי, המשולמת להם, פטורה ממס.

עליזה שפי ציינה, בהודעתה, שההסתדרות ממשיכה במאבקה למניעת הפיכת קרנות הפנסיה ההסתדרותיות לגובים של מס הכנסה על תשלומים שאינן משלמות הכוונה לקיצבאות הזיקנה המשולמות ישירות על־ידי הביטוח הלאומי וקרנות הפנסיה נדרשו לנכות מס הכנסה מהן. (שע"ה)

שבוע התיאטרון הקאמרי נפתח בעפולה

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

שבוע התיאטרון הקאמרי נפתח אמש בהיכל התרבות בעפולה במצעד שחקני הקאמרי, שהופיעו בשירים ובקטעים מהצגות התיאטרון בעבר ובהווה.

בין השחקנים שהופיעו אתמול בערב הפתיחה החגיגי היו יוסי ידין, יוסי גרבר, תיקי דיין, שלמה וישנסקי, זהרירה חריפאי, רחל מרקוס ועוד. את השבוע מארגנים „אמנות לעם", המועצות האזוריות עמק יזרעאל והגלבוע ועיריית עפולה בסיוע גדעון פורת, מנהל המרכזים הקהילתיים בעיר.

במיסגרת אירועי השבוע יוגשו 3 הצגות מקוריות: „כולם רוצים לחיות" מאת חנוך לוין, „קידוש" מאת שמוליק הספרי ו„6 אחרי" מאת יגאל אבן־אור.

כל הכרטיסים למופעים נחטפו כבר 10 ימים לפני פתיחת השבוע ואולם התרבות של עפולה היה מלא אתמול מפה לפה. בלובי של ההיכל הוצגה תערוכת מעבודותיו של התפאורן הוותיק אריה נבון.

במהלך השבוע ייפגשו שחקני הקאמרי גם עם תלמידי בתי־ספר בעיר ובאיזור ויקדישו יום לימודים ארוך לאמנות הבמה על כל מרכיביה.

ארנון פורת, סמנכ"ל „אמנות לעם", הביע אתמול התלהבות מרכישת הכרטיסים של הקהל בעפולה ובאיזור וציין, שגם אם היו מכפילים את מספר המופעים היה ביקוש לכל הכרטיסים. „תגובת הקהל מצדיקה את כל הפעילות של התיאטרון בקרוב אוכלוסיות ערי השדה", אמר ארנון פורת.

ח"כ הראל מציע לעגן בחוק את שכר הסטודנטים

„מאבק הסטודנטים לא תם. עם החזרה ללימודים על הסטודנטים לעגן בחוק את נושא שכר הלימוד, כדי שלא יעלו להם אותו בעתיד" — אמר ח"כ אהרון הראל, חבר ועדת החינוך של הכנסת, בסמינר של ארגון הסטודנטים חברי מפלגת העבודה שהתקיים בשבת בבית ברל.

„האוניברסיטאות בישראל לא תהיינה אתר לעשירים" — הוסיף ח"כ הראל, שתקף בחריפות את שר האוצר, „הרואה עצמו כמת ראש הממשלה".

מנכ"ל בית ברל הציע לסטודנטים לפנות לגיוס קרנות סיוע לסטודנטים [illegible] וכן להיאבק על העלאת שכר העבודה לסטודנטים.

בכינוס השתתפו כ־170 סטודנטים מרחבי הארץ. (עתי"ם)

הממשלה קיבלה המלצת ועדת שמגר

נשיא ביה"ד הצבאי לערעורים – בעל הכשרה משפטית בלבד

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה קיבלה אתמול את המלצת ועדת השרים לענייני חקיקה והתליעה, ב־13 קולות מול 8, כי נשיא בית הדין הצבאי לערעורים יהיה קצין בעל הכשרה משפטית בלבד ובעל שבע שנות ותק.

החלטת הממשלה התקבלה לאחר דיון ממושך, בן כשלוש שעות, שנשא אופי עקרוני. בעד ההחלטה היו, בין היתר, שר הבטחון יצחק רבין והשרים המשפטנים בממשלה.

נגדה — רוב אלופי צה"ל (מיל.) המכהנים בממשלה, שטענו, כי נסיונו הפיקודי ויוקרתו הצבאית של נשיא ביה"ד הצבאי לערעורים חשובים יותר מהיותו משפטן.

החלטת הממשלה מתייחסת לתיקון בחוק השיפוט הצבאי, שנדון בוועדת השרים לענייני חקיקה בעקבות המלצה של ועדת שמגר לפני תשע שנים. בהצעת ועדת השרים לענייני חקיקה נאמר, בין היתר, שאם שישה מחברי ועדת המינויים של נשיא ביה"ד יהיו מוכנים לוותר על דרישת הוותק בן 7 השנים, תוסר דרישה זו מן המועמד לתפקיד.

הנושא הובא להכרעת הממשלה ביוזמת שר הבטחון יצחק רבין, עקב התנגדותו התקיפה של הרמטכ"ל לשינוי החוק ולהטלת חובה כי נשיא ביה"ד הצבאי לערעורים יהיה משפטן. רבין אמנם תומך בשינוי החוק, אך הוא הביא את הערעור בשם הרמטכ"ל.

הדיון נפתח על־ידי שר הבטחון שאמר, כי צה"ל הגיע היום לגיל, שבו הוא יכול למצוא אדם אחד שיהיה גם מפקד וגם משפטן והוא משוכנע, כי מינוי משפטן לנשיא ביה"ד לערעורים הוא צעד חשוב לקידום החקיקה המשפטית בצה"ל.

הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי אמר, כי לא ייתכן למנוע מצב, שבו לביה"ד הצבאי העליון של צה"ל לא יתמנה מפקד רק מפני שאינו משפטן, כבביה"ד הצבאי לערעורים ישבו תמיד שני משפטנים, אמר הרמטכ"ל, ולכן נוכח הקביעה, כי גם נשיא ביה"ד חייב להיות משפטן, הוא מודאג מכרסום במעמד של צה"ל.

שר המשפטים משה נסים, שהוא גם יו"ר ועדת השרים לענייני חקיקה, אמר, כי אין להשוות את ביה"ד הצבאי לערעורים לכל ביה"ד אחר, ודווקא בראש המערכת השיפוטית הצבאית לא ייתכן שלא יעמוד משפטן. נסים הוסיף, כי כאשר מונה נשיא ביה"ד הצבאי הנוכחי, בתקופת כהונתו של פרופ' משה ארנס כשר הבטחון, הוסכם עמו, כי זהו הנשיא האחרון שאינו משפטן. כן סוכם או, שצה"ל ייתן אפשרות למועמדים אפשריים לתפקיד, ללמוד משפטים.

היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר אמר, כי יש חשיבות עצומה לכך, שנשיא ביה"ד הצבאי לערעורים יהיה משפטן. בשעתו, אמר, כבר הוסכם על כך, אבל הצבא לא היה ערוך לביצוע ההחלטה וביקש פסק־זמן — שלא נגמר עד היום הזה... עוד אמר פרופ' זמיר, כי לביה"ד לערעורים יש סמכות לגזור מאסר עולם ועונש מוות. במקרים כאלה חייב נשיא ביה"ד לשבת בדין, ונוכח כובד ההכרעה אין ספק כי הוא חייב להיות משפטן. הדבר גם נוגע, אמר פרופ' זמיר, מכך שלנשיא ביה"ד הצבאי יש סמכות אישית להחליט על משפט חוזר.

פרופ' (למשפטים) אמנון רובינשטיין תמך בהחלטת ועדת השרים לענייני חקיקה ואמר, כי הוועדה כבר ויתרה יותר מדי לעומת מה שהמליצה לפני תשע שנים ועדת שמגר. גם משה שחל, שהוא עו"ד, אמר, כי נשיא ביה"ד הצבאי חייב להיות משפטן והדבר נחוץ במיוחד לגבי אקט הערעור.

אריאל שרון, שהוא אלוף במילואים, תמך בעמדת הרמטכ"ל. הוא אמר, כי חשוב שנשיא ביה"ד הצבאי יהיה חייל מנוסה. „אני עצמי למדתי משפטים, אבל המשקל הצבאי שלי יותר חזק מהמשקל המשפטי שלי", אמר שרון.

חיים בר־לב, לשעבר רמטכ"ל, הביע עמדה דומה. הוא אמר, כי מפקד עטור־נסיון יביא לתחום המשפט הצבאי נסיון, יוקרה וסמכות.

עזר וייצמן, גם הוא אלוף במילואים, תמך בעמדת הרמטכ"ל, אך לא באורח חד־משמעי. הוא אמר, כי עדיף שנשיא ביה"ד הצבאי יהיה משפטן, אך הוא יכול להיות גם איש צבא מובהק. וייצמן שילב בדבריו בדיחה על קצין בצה"ל שגנב תפוזים בפרדס. תפס אותו מ"צ, והתנצל מידו: „סליחה, הייתי בטוח שזה סתם גנב".

„ההכרעה היא בין קווי־היסוד של הממשלה לקווי היסוד של השלום"

מאת כתב „על המשמר"

„ההכרעה האמיתית הינה בין קווי־היסוד של ממשלת האחדות הלאומית לבין קווי־היסוד של השלום. עם הליכוד, בממשלה הנוכחית יקשה להגיע להסדר שלום אמיתי; מפ"ם תשמח מאוד לפירוק ממשלת האחדות ותסייע להקמתה של ממשלה שתחתור באמת לשלום ותשנה מדיניות גם בתחומי הכלכלה והחברה" — אמר אתמול מזכ"ל מפ"ם ח"כ אלעזר גרנות בכ־שיח שהתקיים אמש באולם צוותא בת"א בנושא „תהליך השלום, לאן?"

ח"כ דן מרידור, מ„חירות" אמר באותו דיון כי יש עודף משקל בלישכתו של רה"מ לחשיבות של יחסי הציבור, תקשורת ויצירת תדמית רוכית לרה"מ, דבר שהיה גם במהלכיו ובדבריו בשבועות האחרונים.

בהתייחסו לענין הרוטציה בראשות הממשלה סבור ח"כ מרידור כי שמעון פרס אכן יעשה לקיומה בניגוד לרמזים שנשלחים מחוגי סיעתו בכנסת ומפקודיו בלשכת רה"מ.

שינויי טון ואווירה

ח"כ יוסי שריד אמר כי הוא סבור שבדבריו של פרס ישנם שינויי טון ואווירה אולם ספק רב אם יצמח מזה שלום. „פרס מודרך ע"י רצון להביא שלום. הוא יודע היטב מה תהיה דמותה של המלחמה הבאה שתגיע אם לא יהיה שלום. למפלגת העבודה קרה דבר נורא שלאחר 29 שנות שלטון הביא את השלום דווקא הליכוד. זו היתה טראומה פעם אחת. ניתן להגדיר זאת תאוות, זה לא יכול לקרות פעם נוספת, ובינתיים שעון הרוטציה מתקתק".

את הערב בצוותא הנחה צביקה שפירא וארגנה אותו מחלקת ההסברה במפ"ם. מזכ"ל „העבודה" ח"כ עוזי ברעם, שהיה אמור ליטול את חלקו בדיון, לא הגיע בשל מחלה.

שילוב אש"ף במשא־ומתן

(המשך מעמוד ראשון)

הוא מקווה שהשותפות בין ירדן למצרים תניב פירות בתנאי שיצטרפו אליהן עוד מדינות. מובארק אמר כי לא שינה את עמדתו באשר לתפקיד שעל אש"ף למלא, על אף המתיחות שנוצרה בעקבות חטיפת האוניה האיטלקית „אקילה לאורו".

„שלום — החישג החשוב ביותר"

בראיון בארצות הברית אמר אתמול המלך חוסיין כי „שלום עם ישראל יהיה ההישג החשוב ביותר שלו כמלך". המלך חוסיין הוסיף כי אמר למנהיג אש"ף יאסר ערפאת כי תהליך השלום הוא בסכנה, אלא אם כן נפעל יחד. חוסיין אמר כי אש"ף הוא הנציג החוקי של העם הפלשתיני לשיחות עם ישראל אך הוא דרש מערפאת לנקוט צעדים כדי לשפר את תדמית ארגונו. „אני מאמין", אמר המלך חוסיין, „כי חלק מ־הירויים שמאז הרצח בלרנקה מבטאים נסיגה בתהליך והסובלים העיקריים מכך הם הפלשתינים". המלך חוסיין, שדיבר בתוכנית של אנ.בי.סי. „פגוש את האומה", שב וקרא לוועידה בין־לאומית בהשתתפות 5 המדינות הקבועות במועצת הבטחון.

חוסיין ייפגש עם אסד

חוסיין מלך ירדן אמר אתמול בראיונות לאמצעי־תקשורת אמריקניים כי תשובת יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, לדרישותיו בסוגיות שבי מרכז תהליך השלום, צפויות בקרוב. חוסיין, שרואיין ברשת „אנ.בי.סי" ובשבועון „טיים", הדגיש את דבקותו ב„הסדר כולל באזור, שניתן להשיגו בהקשר של ועידה בין־לאומית, אך נימנע מלומר מפורשות כי יסרב להיפגש עם ראש־הממשלה שמעון פרס ואף לא התייחס בשלילה למרכיבים ביוזמת פרס. חוסיין שיבח את ההתקרבות ביחסי ירדן־סוריה ואישר כי ייתכן מיפגש בינו לבין הנשיא אסד, בקרוב.

מגעים ישירים רק בוועידה

פקיד ירדני בכיר אמר ל„וושינגטון פוסט" כי מגעים ישירים עם ישראל יוכלו להיערך רק במסגרת הוועידה הבין־לאומית. הפקיד אמר גם כי ירדן מבקשת לנצל את החודשים שנותרו עד למימוש הסכם הרוטציה בישראל, משום שהיא מעודדת מהתייחסות פרס בנאומו באו"ם לוועידה בין־לאומית ופותחת במתקפה דיפלומטית לגיוס תמיכה ערבית ובין־לאומית. ירדן מקווה כי מדינות ערביות קיצוניות ישכנעו את בריה"מ לקבל את הזימון לוועידה. מיפגש חוסיין־אסד ייערך, כנראה, בתוך שבועיים.

לדברי הפקיד, איבד הסכם חוסיין־ערפאת מקיסמו בעיני ירדן, והממשיכה עתה לשתף פעולה עם אש"ף בהתבסס על הבנה שלפיה יכיר אש"ף בהחלטות 242 ו־338. ירדן רוצה גם בהתנערות של אש"ף ממעשי־אלימות „שאפשר לפרש כטרור", אמר הפקיד. „טיים" דיווח כי חוסיין וערפאת סיכמו תיאום פעולות, למניעת הישנות אירועים כחטיפת „אקילה לאורו" וביטול המיפגש בלונדון. אש"ף יכונן „ועדת־חקירה" לבדיקת פרשת

שיחות הכנה בדרג

(המשך מעמוד ראשון)

על התקרבות בין ירדן ואש"ף, אך גם לא על קרע ביניהם. יצויין, כי נאום חוסיין משלשום תואם מצב עניינים זה, שכן לא היה ניתן להסיק ממנו על קירבה בין ירדן ואש"ף, אך גם לא על ניתוק.

מקורות בירושלים, שנשאלו על התבטאותו של אבו־איאד, סגנו של ערפאת, שאמר, כי הסכם פברואר בין חוסיין וערפאת לא קיים עוד, השיבו, כי בשלב זה אין אינדיקציה לכך, שההסכם אמנם חדל להתקיים, ואין אף בטחון, שאבו איאד בכלל אמר את הדברים שיוחסו לו בכלי התקשורת.

„בעידוד אמריקני"

המקורות התייחסו גם להזמנתו של ערפאת לקהיר על־ידי הנשיא מובארק. להערכתם מדובר באסטרטגיה משותפת בין ירדן ומצרים, בעידוד אמריקני, שמגמתה היא לרכך את ערפאת ולהביא בסופו של דבר להסכמתו לאי־שיתוף אש"ף בשלב הראשון של שיחות ההכנה, שייערכו, כאמור, בדרג נמוך, בין משלחת ישראלית, ומשלחת ירדנית־פלשתינית.

האם משרד־החוץ יסייע גם לפעולות הסברה של תומכי השלום?

מאת כתבנו בכנסת

מרכזת סיעת מפ"ם בכנסת ח"כ חייקה גרוסמן, הגישה את [illegible] לשר־החוץ י. שמיר, שאול־ [illegible] [illegible]

רבין לארה"ב בסוף החודש

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

שר־הביטחון יצחק רבין ייצא בסוף החודש לביקור בארה"ב. לשר הביטחון מתוכננות פגישות עם מזכיר ההגנה האמריקני קספר ויינברגר ועם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. במהלך ביקורו שיערך כשבועיים יעסוק שר־הביטחון הן בדיונים מדיניים והן בנושאים העומדים בין שני משרדי הביטחון בתחום שיתוף הפעולה והרכש.

„המשמר" עתון יומי
على الهمشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר הררים 102־121, טל' 225125־6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008; חיפה: 33134 רח' פבזנר 17 טל' 67367־3, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מחיר

חיים חפר, משורר

אם צוחקים מהאינטרנציונל — הגיע הזמן לשנות

יש המנון — למה לשנות?

מדובר בשש שורות בסך הכל. תנסי לחשוב מה פירושה של שורה כמו: „זה יהיה קרב אחרון במלחמת עולם"? הרי מדובר היום בפצצות אטום, קרב אחרון. כן. אבל גם הקרב הסופי מפני שאחרי כן לא יהיו יותר אנשים. ולכן כתבתי: „האחווה היא דגלנו. וחירות לכל עם". אני לא חושב שיש כאן משהו נגאטיבי, או משהו שהוא נגד האמונות של כל האנשים.

להמנונים יש ערך המסורי, שהוא מעבר למשמעות האקטואלית, היומיומית. אולי דווקא „עם עבדים מזה רעב" יכול להמחיש לצעירים את גודל המאבק שהתנהל אז.

תאמיני לי, היו לי הרבה התחבטויות בעניין הזה. גם אני חשבתי בהתחלה שלא צריך לשנות. אבל שוכנעתי שאם הצעירים — כולל צעירי השוה"צ — מגחכים על האינטרנציונאל וצוחקים ממנו, הגיע הזמן לשנות. ואני בטוח, שאם שלונסקי, שתרגם את האינטרנציונאל היה חי, הוא היה מחדש יותר ממני.

המעמדת הבאה לשינוי היא, אם כן, ה„תקווה" שגם היא כבר אינה אקטואלית?

מ„התקווה" לא צוחקים, גם לא התימנים ולא העיראקים. ואגב, גם את „התקווה" שינו. במקום: „התקווה הנושנה לשוב לארץ אבותינו, ארץ בה דוד חנה" שינו לנוסח הנוכחי. ל„התקווה" יש את הסמליות של כותל המזרח.

מה עם האנגלים, הצרפתים וכו'וכו' — האם גם הם שינו את מילות האינטרנציונאל?

לא. אעפ"כ שגם באנגלית זה כתוב בשפה מאוד ישנה, מאוד מתלהמת, וגם שם זה מצחיק. רק שלאנגלים יש חוש הומור, או, נכון יותר, מין סובלנות שמאפשרת להם להמשיך ולהתקיים עם הנוסח הישן. אגב, התרגומים בעברית, באנגלית ובצרפתית שונים זה מזה. ולכן, כשאני אומר במקום „עם עבדים מזה רעב" — „כל הרעב שלום ולחם אחי הוא לאמונה" אני לא חושב, שסטיתי כל כך מהנוסח הישן.

אתי רונאל

המשכורות טרם הגיעו

(המשך מעמוד ראשון)

קיצוצים ב־40 מיליון דולר

בתגובה לדברים אלה אמר דובר קופ"ח כי המוסד חייב לקצץ בסכום של כ־40 מיליון דולר. הקיצוצים מקיפים את כל מוסדות קופ"ח. יונהג חיסכון בכל מוסד, בין השאר, ע"י סגירת מחלקות לסירוגין. אין בקיצוצים אלה כדי לסכן חיי אדם. לדבריו, יש מחסור בתרופות, אך הוא זמני בלבד. לשביתה אין הצדקה ואין היא במקומה. כן אין להשבית את בית־החולים בטענה שהמשכורת לא הגיעה. לדברי הדובר כבר (הבוקר) יוזרם הכסף לחשבונותיהם של העובדים.

לכתבנו נודע כי השביתה פרצה בין השאר על רקע מתיחות בין הוועד הארצי של רופאי קופ"ח הכללית לבין הוועד המקומי בבי"ח בילינסון, כשהוועד בבילינסון רוצה להפגין כי יש לו „יותר כבוד".

חובות משרד הבריאות — 35 מיליארד

משרד הבריאות חייב 35 מיליארד שקלים (מזה שני מיליארד לחברת החשמל) לספקי שירותים, מזון ותרופות לבתי־ח"ח — כך מסר אתמול לכתבנו דובר משרד הבריאות שמואל אלגרבלי.

מלבד ל„תנובה" ולחברת חשמל, חייב המשרד כספים למכבסות המכונות ביגוד סטרילי לחדרי הניתוח, לספקי תרופות, וכן לבית־החולים „הדסה", אשר אינו יכול לשלם משכורות לעובדים. אמש נפגש שר־הבריאות עם ראש־הממשלה והעמידו על חומרת המצב שנוצר בשל הפסקת ההזרמה ממשרד האוצר.

השר גור השתתף גם בישיבת הוועדה המרכזת של ההסתדרות ושם תקף בחריפות את שר־האוצר ואת הליכוד הזוממים למוטט את קופת־חולים הכללית, לפגוע במערכת הבריאות ובהסתדרות. הוא דירש משר־האוצר והעבודה להביא לסיום תהליך תיקון חוק מס מקביל והעלאתו תוסיף למערכת שירותי הבריאות 18 מיליון דולר הנחוצים כאוויר לנשימה.

ארכה לביה"ח ברזילי

רפאל גאון כתבנו בדרום מוסר: בית־החולים ברזילי באשקלון חייב לספקיו השונים 800 מיליון שקל, ביניהם לחברת חשמל, „בזק", תנובה, המשביר, חברת טרנינול, ואחרים. חברת החשמל הודיעה לבית־החולים כי היא תחכה לתשלום החשבון עד מחר (יום ג') לפני הפסקת החשמל ואילו חברת „בזק" שחשבונותיה בשלושת החודשים האחרונים לא שולמו — תנתק את הטלפונים תוך 30 יום.

לדברי מנהל בית החולים המוסד לא חרג מתקציבו ואי יכולתו לשלם את חובו נובעת מאי קבלת כספים מן האוצר במסגרת התקציב המאושר.

בצער רב אנו מודיעים
על פטירת חברנו היקר
דוד דורי (דורפמן)
ההלויה תתקיים היום, יום ב', 4.11.85
בשעה 3 אחה"צ בעין־החורש
המשפחה
וקיבוץ עין־החורש

חברתנו היקרה
מרים שמרי (לבית חלף)
איננה
ההלוויה תתקיים היום, יום ב', 4.11.85, בשעה 14.30
המשפחה ובית עין שמר

עימות בין פרס למודעי על רקע סיוע החירום לחקלאים

הממשלה אישרה גיוס 90 מיליון דולר כסיוע חירום לחקלאים ● פריסת החובות – ל־7 שנים, בריבית מסובסדת ● נדחתה הצעת מודעי להזרים רק 45 מיליון דולר ● מודעי: הסיוע יהרוס התוכנית הכלכלית

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים, יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

הממשלה החליטה להטיל על שרי האוצר והחקלאות לגייס באמצעות הבנקים או בדרך אחרת 90 מיליון דולר, כסיוע חירום מיידי למגזר החקלאי. הממשלה תערוב לכ־30 מיליון דולר מהסכום.

ההלוואה נועדה למנוע מפולת במגזר החקלאי ולשפר את תפקודו הפיננסי של היישובים. הלוואות, עליהן יוסכם בתוך שבועיים בין שרי האוצר והחקלאות, יופנו תחילה ליישובים בקו העימות, בגולן ובבקעה, וריק בשלב מאוחר יותר תיבחן האפשרות לעזור ליישובים בפנים הארץ.

פריסה ל־7 שנים

על־פי ההערכה במשרד החקלאות, פריסת החובות תהיה ל־7 שנים בריבית נמוכה מהריבית במשק — ריבית שתסובסד מתקציב המדינה.

הממשלה דחתה את הצעת שר האוצר, להזרים 45 מיליון דולר ליישובים החקלאים, אך קיבלה את דרישתו, כי כל סיוע שיבוא מתקציב המדינה יהיה על חשבון קיצוץ תקציב המדינה בסעיפים אחרים.

רוב שרי הליכוד התנגדו

השרים שהצביעו בעד ההחלטה היו ראש הממשלה שמעון פרס, גדעון פת, יוסף בורג, יוסקה שפירא, יצחק רבין, יצחק נבון, אריק נחמקין, מוטה גור, גד יעקבי, יעקב צור, משה שחל, חיים בר־לב, יגאל הורביץ, אמנון רובינשטיין ועזר וייצמן. כאמור, רוב שרי הליכוד התנגדו להצעתו של אריק נחמקין.

מודעי הביע אתמול את חששו, כי הסיוע יביא להרס התוכנית הכלכלית. פרס אמר לו בתגובה, כי הצלחת התוכנית הכלכלית אינה בזכות שר האוצר בלבד, והיא תוצאה של שיתוף־פעולה עם השרים האחרים וכן האחריות שגילו ההסתדרות והמגזר החקלאי.

מודעי הביע גם תרעומת על שחברי הקבינט מעדיפים את גירסת אריק נחמקין על־פני גרסתו. הוא אף ניסה לשכנע את חברי הממשלה, באמצעות מכתב אנונימי של חקלאית מתל־עדשים, בו היא קוראת לממשלה לא לבוא לעזרת החקלאים.

פרס הפסיק מודעי

פרס הפסיק את מודעי, ואמר כי הוא מביע פליאה שמודעי מקריא מכתב אנונימי בממשלה. „מה היה קורה, אם הייתי מקריא מכתבים אנונימיים שאני מקבל?", שאל פרס.

שר הכלכלה, גד יעקבי, אמר כי הממשלה טלטלה את החקלאות בשנים האחרונות. לא היה תכנון, שיעורי הסבסוד השתנו בשנים האחרונות חדשות לבקרים ושערי הריבית הרקיעו מעבר ליכולת המשק.

גרעון 30 מיליון דולר

הגרעון של הביטוח וההדרי מיסודה של תנועת המושבים הסתכם ב־31 בדצמבר 1984 ב־30 מיליון דולר גרעון ישיר ו־3 מיליון ו־400 אלף דולר נזק עקיף, שנוצר במהלך גיוס כסף מוסדי והחלפת אשראי בשוק האפור — זאת מסרו גדליה גל וג'וני דניאל, מזכירי תנועת המושבים, במסיבת עיתונאים שקיימו אתמול במשרדם.

במסיבה נמסר, כי הנושא נבדק במשך יותר מ־4 חודשים על־ידי ועדת בדיקה בת 5 חברים בלתי תלויים בתנועה, שבה השתתפו רואה חשבון, עורך דין וכלכלנים.

מאות מתיישבים חסמו התנועה בכבישי הגולן ובקעת־הירדן

המשטרה פיזרה בכוח חברי מושבים מרמת־הגולן ועצרה 50 מהם לחקירה ● חברי המושבים בגולן דורשים להקל על חובותיהם בסך 40 מיליון דולר

מאת יהודה צור ומירה יערי כתבי „על המשמר"

המשטרה פיזרה אתמול בכוח חברי מושבים מרמת־הגולן, שחסמו כבישים ראשיים בדרך העולה לגולן ובמזרח־הכנרת. 50 מפגינים נעצרו לחקירה ואח"כ שוחררו.

מאות חברי מושבים מרמת־הגולן, עשרות טרקטורים וכ־20 משאיות חסמו אתמול את גשר אריק, גשר בנות־יעקב וצומת כורסי ברמת־הגולן, במחאה נגד מדיניות הממשלה ובדרישה להקל על חובות היישובים, המגיעים ליותר מ־40 מיליון דולר.

גם בבקעת הירדן חסמו אתמול מאות תושבים את צירי התנועה ליד גשר דמיה, במחאה על המצוקה הכלכלית, אולם חיילי צה"ל והמשטרה לא הגיעו לעימות עם המפגינים.

מאות שוטרים

כבר בשעות הבוקר המוקדמות התרכזו באיזור רמת־הגולן מאות שוטרים ואנשי משמר־הגבול, אשר התפרסו בכל הצמתים החשובים וסיירו בכל הכבישים, תוך ידיעה מוקדמת על צעדי המחאה של המתיישבים.

סמוך לשעה 7 בבוקר, כאשר הגיעו כ־50 איש עם שלטים לגשר אריק כדי לחסמו ולהפגין, מצאו במקום עשרות ניידות ושוטרים בפיקודו של ניצב משנה יוסף וסרמן, ממפקד משטרת מרחב העמקים.

לאחר שהמפגינים סירבו לפנות את השטח נעצרו 15 מהם. לאחר שעה 8 בבוקר היה גשר אריק פתוח לתנועה.

חסימה בכורסי

שיירה של עשרות טרקטורים וקרוב ל־20 משאיות מרמת־הגולן, אשר החלה להתרכז בצומת כורסי, כדי לנוע לכוון אריק, נעצרה ע"י מאות שוטרים ואנשי משמר הגבול. המושבניקים השאירו באמצע הצומת שתי משאיות וכמה טרקטורים ולקחו עימם את המפתחות.

אולם גם כאן, על־פי פקודה של מפקד משטרת מרחב הגליל, ניצב משנה גנות, עלו קציני משטרה על הטרקטורים ועל המובילים והסיעו אותם מחוץ לצומת. כל אותה עת השתרך תור של למעלה ממאה מכוניות ומשאיות בצומת.

50 נעצרו

בגשר בנות־יעקב נעצרו יותר מעשרה איש, רובם חברי מושב גבעת־יואב.

מושבי הגולן שכרו לצורך ארגון צעדי המחאה, שהתקיימו אתמול ולאלה המתוכננים השבוע, חברת פרסום, אשר ניהלה את מסע הפרסום: „הגולן חלק בלתי־נפרד של מדינת ישראל", לפני כמה שנים.

רוצים לראות כסף

לפני שהתקבלה החלטת הממשלה אתמול תיכננו יישובי הגולן להתחיל באורח הדרגתי לנטוש את היישובים כצעד הפגנתי — כל פעם יישוב אחד. בין היתר אף נידונה אפשרות לשחרר ברחובות ירושלים עשרות ראשי בקר מיישובי הגולן.

בתגובה על החלטת הממשלה להעניק 90 מיליון דולר כסיוע חירום למושבים, אמרו אמש ראשי יישובים בגולן, שכבר בעבר היו הבטחות, ועד שלא יראו את הכסף, לא יאמינו לכך.

שיבושים בבקעה

מאות מתושבי הבקעה חסמו אתמול משעה 6 ועד השעה 9 בבוקר את צירי התנועה בצומת הגיפטליק, שליד גשר דמיה. „אנחנו לא רוצים לשבש את החיים, אבל אין דרך אחרת שישמעו אותנו. אנחנו בקושי יכולים להמשיך ולהתקיים", אמר אתמול ראש המועצה האיזורית בקעת־הירדן, ישראל נדיבי.

הוא אמר, שמחאת תושבי הבקעה התעוררה על רקע מצוקה כלכלית קשה, שאליה מתלווים חששות פוליטיים.

לדברי ישראל נדיבי, חובות יישובי הבקעה מגיעים ל־12 מיליון דולר, ומחציתם הם חובות של ארבעה מושבים — רועי, בקעות, חמרה ומכורה, השייכים למושבי האיחוד החקלאי.

עשרות חיילי צבא ומשטרה לא הגיעו אתמול לעימות עם המתיישבים, שחילקו גם פרחים ודפי הסבר לכל מי שנתקע בצומת הגיפטליק החסומה.

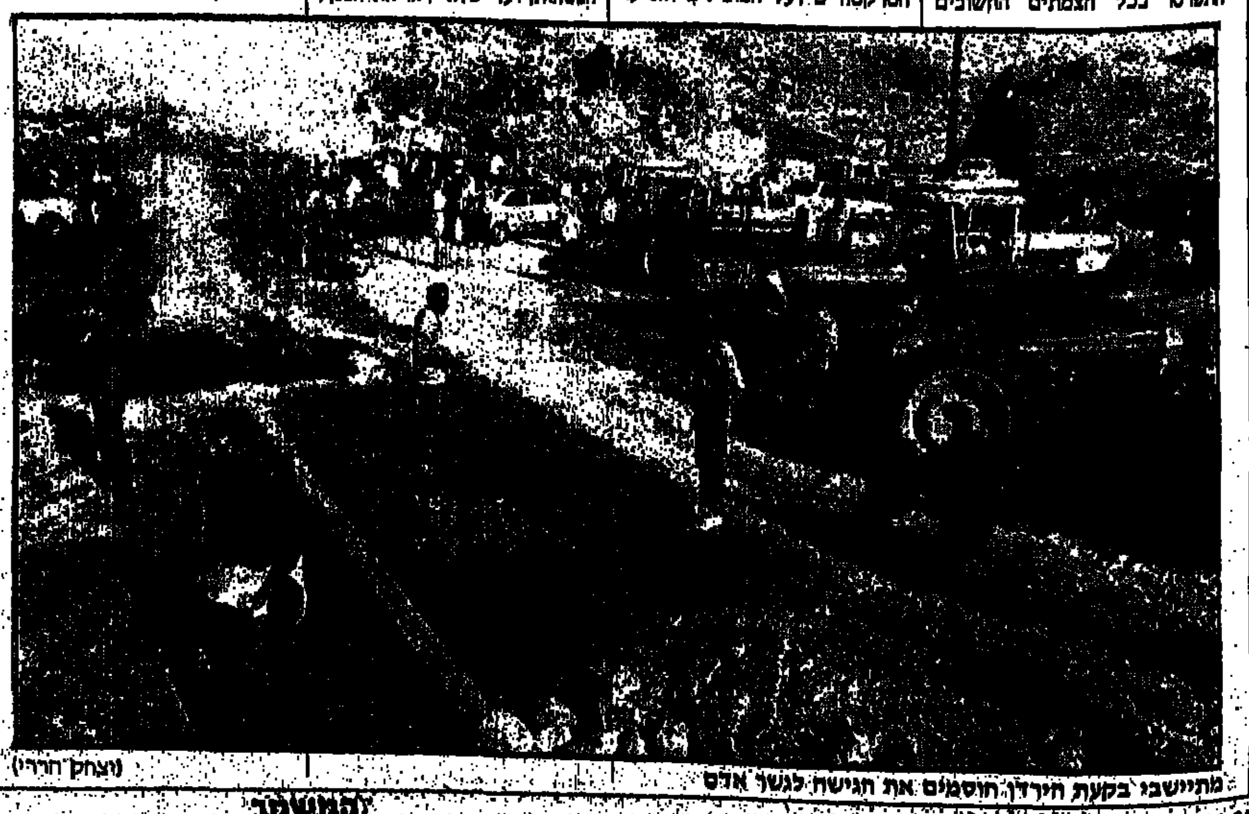

מתיישבי בקעת הירדן חוסמים את הגישה לגשר אדם (יצחק הררי)

האינטרנציונל — הנוסח המעודכן

מאת כתבנו לענייני ההסתדרות

הנוסח המחודש והמעודכן של „האינטרנציונל", שיובא לאישור הוועידה ה־15 ביום שלישי הקרוב נכתב על ידי הפזמונאי חיים חפר.

רק הבית המתחיל ב„קום התנערה עם חלכה. עם עבדים מזה רעב" הוחלף, והדבר נעשה בעצה אחת עם מזכ"ל ההסתדרות לשעבר, יצחק בן־אהרון.

את הנוסח הישן תרגם המשורר אברהם שלונסקי. על־פי מילים של המשורר אז'ן פוטייה והמוסיקה חוברה על־ידי ב. דגוטר.

האינטרנציונל

קום עם עובד, הכף נדלק
מן השדה, מן הספינה,
כל הרעב שלום ולחם,
הוא אח איתך לאמונה.
עולם ישן עדי היסוד נחריבה,
מתוך כפור נפרוץ העמל,
את עולמנו אז נקימה
לא ביום אתמול — מחר הכל!
אחווה היא דגלנו
וחירות לכל עם
עם האינטרנציונל
יצור, ישגה אדם!

מסורבי עלייה למפלגות בארץ:

מדוע אינכם נלחמים על קולותינו?

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„כשהעלו את שאריות הפליטה לא"י, נלחמו המפלגות על כל מקום בכל ספינה רעועה. זה הבינו שהעולים האלה הם שיחזקו את כוחן בפרלמנט העתידי. אז למה אינכם נלחמים על קולותינו היום?" — כתבו אש מסורבי עלייה ממוסקווה לכל ראשי המפלגות בארץ.

הם הרגישו, כי מחאות סמליות ועידוד מוסרי אינם מספיקים, ויש לפעול לפתרון בעייתם של יהודי בריה"מ כשם שפועלים לפתרון בעיות הכלכלה והביטחון.

„אל תיתפסו לתקוות שווא ואל תחשבו שעניין חזרתנו למולדת ייפתר מעצמו במו"מ בין המעצמות. קצב הרדיפות של הפעילים והיהודים מוכיח, שהשלטונות ברוסיה החליטו להשמיד סופית את הדת והתרבות היהודיים בבריה"מ" — כותבים מסורבי העלייה.

שמואל גלרומן, מו המרכז למידע, מחקר והסברה בענייני יהודי בריה"מ, מסר אתמול, כי כל היהודים שהוזמנו למשרדי ההגירה במוסקווה נענו בסירוב, ובלנינגראד הוזהר פעיל העלייה, יעקב גורודצקי, שאחרי ה־19/11 — מועד פגישת רייגן־גורבצ'וב — יעשה גורבצ'וב ליהודים דבר שעוד לא היה כמוהו.

לא יועלו הפיצויים למפוטרי שירות המדינה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה דחתה את דרישתו של שר העבודה והרווחה להעלות את שיעורי הפיצויים למפוטרים משירות המדינה, אך הסכימה כי האוצר יגיש הצעת משרד לוועדת השרים לענייני חקיקה, לפיה יקחו בחשבון בעת קביעת שיעור הפיצויים, לא רק את השכר האחרון השחוק, אלא את השכר הריאלי שהיה בנובמבר 84' — מארס 85'.

לליאורה ואמנון הרציג
ברכות חמות
עם הולדת
הבן
חברים ב„על המשמר"

בג"ץ ציווה לעכב גירושם של ארבעה תושבי השטחים

דיוני הוועדה הצבאית המייעצת בערעורם של שלושה מהם יעוכבו עד סיום הדיון בבג"ץ ● השלושה טוענים שהוועדה מסרבת שבאת־כוחם תעיין בחומר הראיות נגדם

מאת דוד פרידמן, כתב עת"ם

ירושלים. — בית־המשפט הגבוה לצדק, ציווה אתמול בצהריים, בהחלטה תקדימית, על הוועדה הצבאית המייעצת שליד המפקד הצבאי ביו"ש, לעכב את המשך הדיון בערעור שהגישו שלושה מתושבי האיזור נגד החלטת המפקד הצבאי לגרשם. זאת עד לסיום ההליך המשפטי בבג"ץ בעתירת המגורשים נגד תהליך עבודת הוועדה.

כן הורה בג"ץ, כי עד סיום ההליכים יעוכב גירושם של השלושה, וכן יעוכב גרושו של אדם רביעי, תושב רצועת עזה, שגם נגדו הוצא צו גירוש מהאיזור.

שלושה מהעותרים, תושבי הגדה — ד"ר עזמי שועייבי, עלי מחמור אבו־הלאל וחסן מחמור פראג'ה — עתרו לבג"ץ נגד המפקד הצבאי של יו"ש ונגד הוועדה המייעצת, בטענה, כי הוועדה סרבה לאפשר לבאת־כוחם לחקור את נציג המפקד הצבאי על הראיות שהוגשו מטעמו לוועדה. על־סמך ראיות אלה הוצאו נגד השלושה צווי־גירוש מהאיזור.

מידע חסוי

בעתירה נאמר, כי ב־27 לחודש הקודם, חתם המפקד הצבאי של יו"ש על צווי־גירוש נגד השלושה. יומיים אחר־כך פנו המגורשים באמצעות עורכת־הדין לאה צמל, לוועדה המייעצת שליד המפקד הצבאי. בהיפתח הדיון, נאמר בעתירה, הוצגו לוועדה ראיות אשר היוו את הבסיס לצו־הגירוש נגד העותרים. המידע שהוגש סווג כמידע חסוי ולעותרים לא ניתן לעמוד על טיבו.

בעתירה נאמר עוד, כי הוועדה סירבה לאפשר למגורשים ולבאת־כוחם לעמוד על מהימנות המידע שהוגש ועל טיבו. כן סירבו לאפשר לנציג המפקד הצבאי ביו"ש להשיב על שאלות־הבהרה מטעם העותרים. העותרים טוענים, כי „הוועדה המייעצת דחתה את בקשת המגורשים לעיין בחומר, חרף העובדה שמדובר בצעד קיצוני, חמור וגורלי לעותרים".

פגיעה חמורה

העותרים טוענים, כי הסירוב לאפשר להם לעיין בחומר הסודי או לשאול שאלות הבהרה, מיצר את צעדי המגורשים ויש בו כדי לפגוע פגיעה חמורה בזכויותיהם.

כתב עת"ם מציין, כי תקנות ההגנה לשעת חרום 1945 קובעות, כי לאחר שהוצא צו־גירוש יש למגורשים האפשרות לפנות לוועדה המייעצת שליד המפקד הצבאי של האיזור, בראשותו של נשיא בתי־המשפט הצבאיים, שתבחן את הראיות שעל־פיהן הוצא צו־הגירוש ותמליץ בפני המפקד הצבאי אם לאשר את הגירוש או לבטלו.

רק לאחר שהוועדה מחליטה ומביאה את החלטתה בפני המפקד הצבאי של האיזור, יכולים המגורשים לעתור לבג"ץ. הוועדה המייעצת טרם סיימה את עבודתה ולא קיבלה עדיין החלטה. על־כן טרם הגישו השלושה עתירות נגד גירושם, אלא רק נגד תהליך עבודת הוועדה.

שיקולים זרים?

החלטה זו של בג"ץ היא תקדימית, מאחר וזהו מקרה ראשון של מתן צו־ביניים נגד פעולותיה של הוועדה המייעצת. שופט בית־המשפט העליון, אהרן ברק, הורה לוועדה להימנע מלהמשיך את הדיון בעניין גירושם של השלושה, עד סיום ההליך המשפטי.

העותר הרביעי, זכי מחמוד אבו־סכיחה ממחנה הפליטים ג'יבליה ברצועת־עזה, עתר גם הוא נגד החלטת הוועדה המייעצת ליד המפקד הצבאי של רצועת עזה, אשר קבעה, כי יש לגרשו מהאיזור. העותר טען באמצעות עו"ד לאה צמל, כי המידע שהובא בפני המפקד הצבאי כבסיס לצו־הגירוש, אינו מדויק. המידע, כך נטען בעתירה, אינו מצדיק בשום אופן מתן צו־גירוש. עוד נאמר, כי הגירוש נוגד את כללי המשפט הבין־לאומי ונעשה בשרירות־לב ועל בסיס שיקולים זרים.

פעילים מרכזיים?

שופט בית־המשפט העליון, אהרן ברק, הוציא צו־ביניים, המורה לשלטונות הביטחון להימנע מלגרש את העותר מהאיזור עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו והורה להעביר את הדיון בשתי העתירות להרכב של 3 שופטים.

כתב עת"ם מציין, כי נגד הארבעה הוצאו צווי־גירוש מהאיזור, בנימוק כי הם משמשים פעילים מרכזיים של ארגוני חבלה — „החזית העממית לשחרור פלשתין" ו„החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין" — באזורי מגוריהם.

מקורות צבאיים מסרו עם הוצאת צווי־הגירוש בשבוע שעבר, כי הארבעה עסקו תקופה ארוכה בפעילות חבלנית וכל האמצעים שננקטו נגדם לא מנעו את המשך פעילותם החתרנית, ועל כן הוצאו נגדם צווי־גירוש מן האיזור.

800 אישים חתמו על עצומה לביטול החלטת „ציונות=גזענות"

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

800 אישים לא יהודים מרחבי העולם, וביניהם ראשי־ממשלות, סנטורים, חברי פרלמנט וראשי כנסיה, חתמו על עצומה הקוראת לאומות המאוחדות לבטל את „ההחלטה האנטישמית המשווה את הציונות לגזענות". העצומה תוגש למזכיר האו"ם ב־11 בנובמבר, במלאת 10 שנים לקבלת ההחלטה על־ידי האו"ם.

על כך מסר יו"ר ההסתדרות הציונית, אריה דולצין, בפורום האגודות לידידות בין ישראל לבין רוב ארצות העולם, שהתכנס אתמול בבית־סוקולוב בתל־אביב. הפורום פועל במסגרת המחלקה ליחסי־חוץ בהסתדרות הציונית.

מודעה מיוחדת

בהמשך מסר דולצין, כי היום תתפרסם ב„ניו־יורק טיימס", מטעם ההסתדרות הציונית, הקונגרס הציוני העולמי ומסדר בני־ברית העולמי, מודעה מיוחדת שתכלול את ההחלטה. הקונגרס האמריקני שנתקבלה שו־אחר, נגד ההחלטה האנטישמית של האו"ם המשווה את הציונות לגזענות.

„ברגע זה אין כל סימן לשינוי מדיניות בריה"מ לגבי עליית יהודים לתחומה. הדבר תלוי בפגישת הפסגה בין גורבצ'וב לרייגן בז'נבה", השיב דולצין על שאלת כתבנו, בהוסיפו „לא ניתן לשבש את דעת־הקהל במלחמת עצבים שנועדה ליצור אווירה נוחה לרוסים לקראת הפיסגה עם הנשיא רייגן".

היום, ב־5 אחה"צ, מול הכנסת:

קריאה לח"כים לאסור הצעות־חוק גזעניות

ח"כ גרנות הגיש הצעת חוק פרטית בנושא

מאת אבי בניהו, יצחק שור ובצלאל עמיקם, כתבי „על המשמר"

תנועת „מענ"ה", מטה־על נגד גזענות, הכוללת את התנועות הקיבוציות, תנועות הנוער, מפלגת העבודה, מפ"ם, ר"ץ, חלקים בליכוד וארגונים ציבוריים ופוליטיים נוספים, תפגין היום, החל מהשעה 17.00 אחה"צ, מול משכן הכנסת בירושלים, בקריאה לחברי הבית: „חקקו — או התפטרו".

בהפגנה ישתתפו חברי־כנסת ממספר סיעות וכן ראש עיריית ירושלים, טדי קולק.

הצעת תיקון של גרנות

מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, קורא לכל חברי הכנסת להימנע מוויכוח פומבי עם החלטת בית־המשפט העליון. במקום זאת מציע גרנות לח"כים לתמוך בהצעת חוק פרטית שהגיש אתמול כתיקון לחוק יסוד הכנסת.

הצעת התיקון אומרת בעיקרה, כי „הצעת חוק גזענית לא תידון בכנסת. ההחלטה בנושא זה תימצא בידי היו"ר והסגנים. לבעל ההצעה תישמר זכות ערעור לפני ועדת הכנסת ופסיקתה תהיה סופית" — מציע גרנות.

מטרת הצעת החוק שהגיש אלעזר גרנות, באה למנוע עימות בין הרשות המחוקקת לבין הרשות השופטת, ולהסמיך את נשיאות הכנסת למנוע הצעות חוק גזעניות.

חוק נירנברג

„מע"נה" דורשת את סיום תהליך החקיקה נגד הגזענות. לטענתם, החלטת בג"ץ מהשבוע שעבר, המאפשרת לח"כ כהנא להגיש הצעות גזעניות לסדר־היום, הפכה את השלמת החקיקה לדחופה ביותר. „לא ייתכן שחברי־כנסת הדוברים בשם הדמוקרטיה, ימשיכו לשבת שאננים וחסרי־מעש, כאשר החל מהשבוע אפשר להעלות בבית־הנבחרים הישראלי חוקי גזע בנוסח חוקי נירנברג", אמרו דוברי התנועה.

במרכזה של העצרת היום יהיה תחילת מבצע איסוף מאות־אלפי חתימות אשר יוגשו בעוד חודש ליו"ר הכנסת, אשר תומך במבצע ואף נתן לו את ברכתו, בפגישה שערך באחרונה עם ראשי מע"נה.

ח"כ שריד: להפסיק השרותים לעתונאים זרים תומכי האפרטהייד

ח"כ יוסי שריד פנה במכתב למנהל לשכת העתונות הממשלתית ד"ר ישראל פלג, בבקשה להפסיק מייד את כל השרותים לנציגים של עתונים דרום־אפריקניים התומכים באפרטהייד.

הגנה משפטית באוויר?

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

בסוף השבוע, בצניחה חגיגית שנערכה לרגל סיום תפקידו של הקצח"ר תא"ל יצחק מרדכי וכניסתו של מחליפו תא"ל שמואל ארד, צנח קד־בוקת הראשונה. בין תא"ל מרדכי לבין ראש אכ"א, האלוף עמוס ירון, גם עו"ד אורי סלונים. סלונים, איש הצנחנים, הוא ידיד ותיק של מרדכי וירון.

עו"ד סלונים ייצג את תא"ל מרדכי ב„פרשת אוטובוס קו 300" ואת אלוף עמוס ירון בוועדת כהן, שחקרה את הטבח במחנות הפליטים סברה ושתילה.

בצילום, מימין: תא"ל מרדכי, אורי סלונים ואלוף ירון. (צילום: אפי שריר, ר.פ.א.)

אנשים ואירועים

פריחה מחודשת לשודדי־ים

לונדון. — שודדי־הים שב פועלים במרץ בימים רבים ברחבי העולם ומרבים לתקוף אוניות־סוחר, בייחוד בקירבת חופי מערב־אפריקה ובמזרח הרחוק — נאמר בדו"ח האחרון של לשכת הספנות הבין־לאומית, שמושבה בלונדון.

מספר מעשי השוד בים הפתוח ירד בשנתיים האחרונות. אולם הסיכומים למחצית הראשונה של השנה מצביעים על עלייה מחודשת במספר ההתקפות, והקורבנות הם בעיקר אוניות־מכולות המניפות דגל מערב־גרמני, נאמר בדו"ח.

12 התקפות של שודדי־ים מזויינים בוצעו במערב־אפריקה מינואר עד יוני השנה, בעיקר בקירבת החופים או בתוך הנמלים של חוף־השנהב, ניגריה, סיירה־ליאונה, ליבריה וגיניאה. מעשי השוד הימיים במזרח־הרחוק שמספרם הגיע ל־13 באותה תקופה, התרכזו במיצרי מאלאקה וסינגאפור.

שודדי־הים מעוניינים בעיקר בתכולת המכולות, אך גם בכספות, במלאי המזון ובחפצים האישיים של הצוותים.

הדו"ח מדגיש, כי לעתים תכופות מאד נהנים שודדי־הים מסיוע של סוחרים וסוכני ספנות מקומיים, בעיקר באפריקה, המוסרים להם מידע על תנועותיהם של אוניות.

ניגריה, יותר מיתר המדינות באפריקה, מודאגת מאוד מהתופעה ומתחילה לנקוט אמצעי־מנע, לאחר שהבחינה כי חברות ספנות רבות אינן פוקדות עוד את נמליה. (ע"צ)

מינוי חדש מבצר „חמולת" גורבצ'וב

מוסקווה. — מינויו של וסבולוד מוראחובסקי לתפקיד סגן נשיא ראשון של המועצה הסובייטית, הוא המינוי הראשון לתפקיד בכיר שניתן לאישיות שהיתה קשורה במנהיג בריה"מ, גורבצ'וב, עוד בתקופה שהיה בסטאוורופול — מסרו מקורות דיפלומטים במוסקווה.

מקורות אלה מעלים סברה, כי גורבצ'וב יפעל ליצירת „חמולה טריטוריאלית" בצמרת הסובייטית, כפי שעשה בזמנו ברז'נייב.

מוראחובסקי, 59, נתמנה ביום שישי במקומו של זיה נורייב הקשיש. הוא היה מאז 1978 מזכיר ראשון של המפלגה הקומוניסטית באזור סטאוורופול, שם ירש את מקומו של מיכאיל גורבצ'וב, שנקרא אז למוסקווה, כדי לפקח על החקלאות.

עד עכשיו העלה גורבצ'וב לתפקידים בכירים בעיקר אישים שאותם הכיר בהיותו „פטרון" החקלאות הסובייטית, כגון המזכיר החדש של הוועד המרכזי הממונה על החקלאות, ויקטור ניקונוב. (ע"צ)

הסובייטים עדיין בצמרת השחמט

מונפלייה. — רב־האמן הסובייטי הצעיר ארתור יוסופוב, 25, ניצח אתמול במונפלייה שבצרפת בטורניר המועמדים לקראת אליפות העולם בשחמט, בתום המשחקים הדחויים של הסיבוב ה־15 והאחרון שנערך בשבת.

שלושה סובייטים כבר הבטיחו את עלייתם לחצי־הגמר, שיתחיל בראשית 1986: יוסופוב, ואגאניאן וסוקולוב.

על המקום הרביעי מתמודדים הסובייטי מיכאל טל וההולנדי טימאן. מכיוון שהגיעו שניהם יחד למקום הרביעי, עם 8.5 נקודות, יתמודדו ביניהם החל מיום רביעי, בתחרות שתקיף שישה משחקים.

טורניר זה הוכיח את שליטתם של הסובייטים בעולם השחמט. שלושת הראשונים צברו כל אחד 9 נקודות, והם ימשיכו עתה בשלב הבא לקראת הזכות להתמודד על הכתר העולמי. (עיר. ע"צ)

מיניות בעולם משתנה — תידון בוועידת סקסולוגים

ניו־דלהי. — כ־700 מבין המומחים הראשיים בתחום הפרעות מיניות מרחבי תבל הגיעו כבר לניו דלהי, כדי להשתתף בוועידה של סקסולוגים, שתימשך חמישה ימים והנערכת תחת הכותרת „מיניות בעולם משתנה".

ראשי הוועידה אמרו, כי כנס זה, הוועידה העולמית השביעית של סקסולוגים, תעסוק בתוכנות חדשניות לחינוך מיני ותדון בדרכים לפופולאריזציה של תכנון המשפחה.

בין העבודות שהוגשו לוועידה, אחת העוסקת במשמעות המודרנית של „קמא סוטרא", יצירה קלאסית הודית העוסקת ביחסי מין שנכתבה לפני 1,600 שנים.

עבודות מחקר אחרות עוסקות בהפעלת מחשבים, כדי ליצור את הקשר בין נציגי שני המינים ודו"ח על „השימוש בבובות בעלות תכונות אנטומיות נכונות בחינוך המיני, וריפוי".

כמה מבין המשתתפים בוועידה זו אמרו: „הגיעה השעה שנושא המין ייחקר וישמש נושא לדיון מתוך גישה רצינית". (ע"ר)

זהב בבי"כ קדום

מאת אשר שילוני, כתב „על המשמר"

קופה ובה כ־500 מטבעות, כמחציתן זהב ומחציתן ברונזה, מהתקופה הביזנטית ועד ראשית המאה התשיעית לספירה, נתגלתה בחפירות בבית־הכנסת הקדום במרות שבגליל־העליון המזרחי.

החפירות נערכות זו העונה השלישית על־ידי אגף העתיקות במשרד החינוך, ומנוהלות על־ידי ד"ר צבי אילן ועמנואל דמתי, הנעזרים במתנדבים מקיבוץ כפר־הנשיא.

ד"ר צבי אילן אמר לכתבנו, שזהו האוצר הגדול ביותר בערכו שנתגלה עד כה בבית־כנסת קדום בארץ. כנראה שמדובר בבית־כנסת של יישוב יהודי עשיר ומאורגן היטב. המטבעות שימשו כנראה לשיפוץ בית־הכנסת.

אוצר המטבעות היקר נתגלה בתוך קופה מתוחכמת הבנויה מתחת לרצפת חדר בעל תקרה מקומרת, ששימש כמחסן בית־הכנסת. בחדר נמצאו גם נרות חרס שלמים ושברים וכן כלי־זכוכית.

ישראל שלישית באליפות הברידג'

סאנטו פאולו. — ארה"ב ניצחה בשבת את אוסטריה במשחק הגמר של אליפות העולם לברידג' וזכתה בגביע ברמודה בפעם השלישית ברציפות. היא ניצחה בצורה קלה למדי, ב־599 נקודות לעומת 324 לאוסטריה.

על סמך הישגיו במשחקי הגמר שנמשכו יומיים וחצי, נקבע כי חבר הנבחרת האמריקנית רוברט האמאן מדאלאס הוא השחקן הטוב ביותר בעולם, על־פי ממצאי המחשב של ההתאחדות העולמית לברידג'.

ישראל זכתה במקום השלישי, לאחר שניצחה את ברזיל 152:174. (ע"ר רע"צ)

על הפרק: התוכנית הכלכלית „בריאה"; המשק — חולה

על קרני הדילמה

מאת לוי מורב

● „התוכנית הכלכלית הצליחה, אך עדיין קיימת סכנה אם לא יבוצע קיצוץ נוסף בתקציב", אמר פרופ' מיכאל ברונו בסוף השבוע.

● „הקפאת האשראי תמוטט גופים כלכליים גדולים", אמר דני רוזוליו בשבת.

● הורמת שיא באוקטובר — 550 מיליארד שקל. רוב ההורמה תוצאה של פידיון מניות הבנקים של הקשישים ופידיון תוכניות חסכון בהיקף של 220 מיליון דולר.

● עלייה של 10 אחוזים באבטלה באוקטובר.

● מושבי הגולן יחריפו מאבקם באוצר.

● „סולל בונה" הפסיד 12.5 מיליון דולר במחצית 1985.

● נחמקין ידרוש 90 מיליון דולר סיוע חירום לחקלאות.

● התק"ם הכריז על מצב חירום כלכלי. ל־30 קיבוצים נסגר האשראי בארגוני הקניות.

● משרד האוצר עומד להזרים 150 מיליון דולר באמצעות הלוואות פיתוח.

מה משותף לכל המובאות הללו? שני דברים. הראשון: כל הלקט נלקח כולו מגליון „על המשמר" מאתמול (יום א' 3.11.85). השני: אוסף הידיעות הזה איננו מיקרי — יש בו היגיון כלכלי עמוק. אתמול מלאו בדיוק ארבעה חודשים להפעלתה של התוכנית הכלכלית החדשה. אוסף הידיעות הזה מדגים היטב את „הישגי" התוכנית ואת הדילמה בפניה עומדים הוגיה ומבצעיה של התוכנית.

כמו שנכתב בעיתון זה שוב ושוב במשך ארבעה חודשים, התוכנית הכלכלית „מצליחה".

— „מה יקרה אם התוכנית הכלכלית תצליח", שאלו אותי שוב ושוב בקיבוצים, במפלגה ובפורומים שונים בהם הופעתי והיכרתי נגד התוכנית. זאת בדיוק הבעיה — טענתי. אז — שהיא תצליח.

אם תצליח התוכנית, אמרנו, התוצאה תהיה: שחיקת שכר, מיתון בסקטור היצרני, אבטלה עמוקה, במיוחד בעיירות־הפיתוח, והתעשרות הסקטור הפיננסי החי מריבית. בתום ארבעה חודשים להפעלת התוכנית צריך להודות: התוכנית הצליחה מעל ומעבר. מי שהפקיד, בשקלים, מיליון דולר בתחילת יולי 1984, יש לו היום עוד 400 אלף דולר רווחי ריבית. מי שמגדל כותנה, אבוקדו, תפוזים, פטמים, מי שמייצר לשוק המקומי, שילם על הלוואה של מיליון דולר (בשקלים) 600 אלף דולר ריבית. מי שמקיים שתי מערכות, יצרנית ופיננסית, נקלע למצב מוזר: הפסד על הייצור ורווח על הכסף המתגלגל במיסלקות הפנימיות והחיצוניות. שכיר בעל הכנסה בינונית וגבוהה, שיש לו עודפים פיננסיים (מהימים „הטובים" של הליכוד), הפסיד משכר עבודתו 40 אחוז בארבעה חודשים והרוויח 40 אחוז על נכסיו הפיננסיים, אם כמובן השכיל להמיר את הדולרים והפת"מ לשקלים נושאי ריבית.

מתפרקים

„ירדניה" (ביטוח) בפירוק, „רנות" (השקעות תעשייה) בפירוק; „אתא", „פפקו", „קופל", „אטלנטיק" ועוד בידי כונס נכסים. עומדות בתור: מספנות ישראל, מגופי בית־שמש ועוד. יותר מ־50 קיבוצים (תק"ם), עשרות קיבוצים בקיבוץ־הארצי, עשרות מושבים, „רסקו" „סולל בונה", „אלסינט", „צים" ועוד ועוד, נקלעו לקשיי נזילות בהיקפים של עשרות ומאות מליוני דולרים.

פוטרו ומפטרים מאות עובדים בגלל ירידה בביקושים: „סולתם" ביוקנעם, מפעלי רפא"ל בצפון הארץ ובעשרות מפעלי מתכת במרכז הארץ ובדרומה. כל האירועים האלה אינם מכת טבע או אסון משמים — כולם תוצאה ישירה, הגיונית ועקבית של המדיניות הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית.

המדיניות הכלכלית־חברתית הגיעה להצטלבות דרכים. אם במצב רגיל יכול הקברניט לבחור בין הדרך המובילה לאבדון לבין הדרך המובילה לשיגשוג הרי בחירה זו לא עומדת כיום לרשות ממשלת ישראל. כמו שחמטאי גרוע, שנקלע למצב בו כל מהלך שיבחר יביא אותו אל ה„מט" הבלתי נמנע, וכמו מצביא עלוב שתימרן את עצמו למה שמכונה בלשון צבאית „קרני הדילמה", כך עומדת כיום המדיניות הכלכלית.

שמעון פרס ויצחק מודעי מוצאים עצמם, שלא בטובתם, במוקד של הכרעה בלתי אפשרית עבורם. אם ימשיכו בנחישות, בעקביות ובנחרצות במדיניות הכלכלית הנוכחית (שחיקת שכר, ריבית רצחנית והגבלות אשראי) התוצאה לא תאחר לבוא: פשיטות־רגל בכל המיגזורים היצרניים, אבטלה, ירידה נוספת בביקוש ומעגל קסמים הולך ומתרחב של פיטורין, ירידה בביקוש, התכווצות כלכלית, פיטורין וחוזר חלילה.

האלטרנטיבה: לא לוותר על המדיניות הנוכחית, אבל לטפל טיפול פרטני במצוקות של כל ענף, סקטור ומפעל. הסימנים הראשונים לכך כבר נראים בשטח. כל אחד ובני טיפוחיו. נחמקין ופרס דואגים למושבים ואולי גם קצת לקיבוצים. אריאל שרון לקח תחת חסותו את „אלסינט". במקום שיקולים כלכליים, חברתיים ומדיניים יבואו השיקולים והחשבונות הפוליטיים הקטנוניים, זה שלנו, אז נעזור לו. ההוא משלהם, אז לא ניתן לו פרוטה. לא יהיו קריטריונים אוניברסליים. הכל ייחתך לפי האינטרס המפלגתי, תנועתי, כיתתי, אישי. הכל יהפוך למקח וממכר אחד גדול.

סימנים ראשונים כבר ראינו בסוף השבוע ואתמול. באחד העיתונים כתבו: „מאות מיליוני דולרים עלולים לזרום בחודשים הקרובים לגופים המקורבים להסתדרות כתוצאה מלחץ מפלגתי, דבר העלול למוטט את התוכנית הכלכלית". את הדברים הללו מסרו, בלשון העיתון, „מקורות יודעי דבר".

אפילו הפקידות הבכירה באוצר נבוכה ואין לה תשובה. מה שמעיק עליה כיום איננה העובדה שחלק מהסקטור היצרני עומד בפני התמוטטות. מטרידה אותם הסכנה להתמוטטות המערכת הבנקאית, אשר תאלץ לרשום מאות מיליוני דולרים (!) כחובות אבודים, אם יתמוטטו גופים כמו רסקו, סולל־בונה, אלסינט, צים ועוד.

אם אמנם זה מה שמטריד את הפקידות הבכירה באוצר, וככל הנראה גם את שר האוצר, הרי התסריט כמעט בלתי נמנע. התוצאה — ההורמה המסיבית תתחדש. יתחדש ויתעצם הלחץ על חידוש הפיחותים. האינפלציה תתחיל לעלות מ־3־4 אחוזים ל־7־8 אחוזים. ישולמו תוספות־יוקר לעובדים. המעסיקים יתבעו להפסיק את הפיקוח על המחירים או לאפשר להם „תפר" חדש. התוכנית הכלכלית החדשה, אחרי שפעלה כמחלקת־מחדש של ההכנסה הלאומית (העבירה נכסים מהעבודה והייצור לפיננסים), תשבוק חיים ובמקומה תחזור האינפלציה ותחלק שוב את ההכנסה הלאומית. היא תעביר נכסים מהעבודה והייצור לפיננסים.

התוכנית הכלכלית החדשה מתה, גם אם היא לא יודעת את זה. היא מילאה את חלקה וביצעה את תפקידה מעל ומעבר ולכן אין לה יותר זכות קיום. הצרות האמיתיות של המשק הישראלי — שכר עבודה נמוך ומעליה, אי־צמיחה במשך יותר מ־10 שנים, חוסר יכולת של הסקטור היצרני להרוויח יותר מהריבית — כל הבעיות האלה, שהן הבעיות האמיתיות של המשק הישראלי, לא מטופלות כלל, לא בתוכנית הכלכלית ולא בזאת שתבוא על חורבותיה. רק מדיניות שונה, אחרת, של צמיחה מיידית, של תקציבי פיתוח והשקעות, של ריבית ריאלית נמוכה מאד, של שכר עולה ופריון תופח; רק מדיניות כזאת שתעריך את העבודה ואת הייצור על פני הפיננסים יכולה להתמודד עם הבעיות האמיתיות של המשק הישראלי. עד שלא תקום מחדש הקואליציה של הצמיחה והפיתוח (זאת שלטה בישראל עד 1974) לא יהיה מזור לתחלואי הכלכלה והמשק.

קצרה הדרך לרומניה

מאת צבי טימור

צ'אושסקו־שלימודעי, שניהל את המדיניות הכלכלית של רומניה, העמיד במרכז מדיניותו הכלכלית את הקטנת החוב של רומניה במטבע־חוץ. במסגרת תוכנית כלכלית זו הושגו הישגים כבירים. חובות החוץ של רומניה ירדו מ־12 מיליארד דולר, ויש באלה הטוענים 14 מיליארד דולר, ל־7.5 מיליארד דולר או אולי ל־6 מיליארד דולר בלבד. הישג ענק זה הושג בפרק זמן קצר של שנתיים וחצי, והוא ללא את הדוגמה בכלכלת העולם.

עבור „הישג כלכלי" זה שולם אמנם מחיר מסוים. תושבי רומניה חיים בפחד מעוד חורף מתקרב, כי החורף שחלף נשאר בזכרונם כתקופה הגרועה ביותר בה התנסתה המדינה מאז מלחמת העולם השניה. גברים ונשים נאלצו לעבוד במקומות עבודה לא מוסקים, חדרי הכיתות בבתי ספר הוארו באור קלוש, בבתים הדליקו בקושי נורה יחידה בעלת שיעור אש נמוך, בתנאי, כמובן, שלא היתה הפסקה בזרם החשמל. הורגש גם מחסור כבד במזון ובמצרכים חיוניים אחרים. גם פריון הייצור בתעשייה ירד באופן משמעותי והתוצרת החקלאית לא הגיעה לשווקים בשל מחסור בדלק לאמצעי התובלה.

מדיניות כלכלית הרואית זו נוהלה על־ידי נשיא רומניה צ'אושסקו, שהחליט כי המטרה המדינית היחידה של כלכלת רומניה היא שיפור המאזן התשלומים והחזר החוב, גם במחיר כבד ללא נשוא אותו נאלצה לשלם כלכלתה וחברתה של רומניה. ככל הנראה סבר הנשיא, שעל פי הידיעות אינו בקו הבריאות, כי הוא צריך לפרוע את החובות עוד לפני מסירת התפקיד ליורשו.

אולם מבחינה אידיאולוגית אין הבדל גדול בין המדיניות של צ'אושסקו ברומניה לבין האידיאולוגיה המונחת ביסודם של טל, כהן־אורגד, יגאל הורביץ או יצחק מודעי. כולם סבורים כי על מנת להשיג איזון בין שני צידי מאזן התשלומים, מותר להרוס את שירות הבריאות, את ההשכלה הגבוהה ואת הרשויות המקומיות; לדעתם מותר, ואף מוטב, למוטט את החקלאות ומאות מפעלי תעשייה וליצור אבטלה של 150 אלף נפש. כאשר כל זה יתרחש, תהיה לישראל כלכלה בריאה הדומה לזו ברומניה. המדיניות הרומנית השיגה הישגים במאזן התשלומים שמבצעי המדיניות בישראל אף לא יכלו לחלום עליה.

המטרות אמנם עדיין שונים — אך האידיאולוגיה היא אותה אידיאולוגיה. למען ביצוע האידיאולוגיה של הבראת הכלכלה, תומכים מצדדיה בממשלת ליכוד לאומי, כי היא היחידה המסוגלת „להציל" כביכול את הכלכלה. מניעת והתקדמות בתחום המדיני ואי־מניעת סכנת מלחמה נוספת נתפסים רק כשיקול משני לעומת היעד הגדול — החזר דולרים ותשלום חובות לחו"ל.

העיקר שהכלכלה תהיה בסדר ומה זה חשוב אם המדינה תהרס.

מבריאים את הבנקים, הורגים את המשק

מנהל פעולות חברת־העובדים, בן רבינוביץ: המפקחת על הבנקים מודאגת מעתידם הפיננסי של הבנקים, אולם היא מתעלמת מכמה עובדות־יסוד. הבנקים, אולי, יובראו אבל המשק עלול להתמוטט ואיתו ייפגעו גם הבנקים עצמם

מאת יהודה צור

הוראתה של המפקחת על הבנקים ביום חמישי שעבר, להקפיא החל ב־1 בנובמבר את האשראי של כל המערכות הכלכליות הגדולות במשק הישראלי, טומנת בחובה סכנת התמוטטות כללית של המשק היצרני. דני רוזוליו, מזכיר חברת העובדים, חושש כי אם לא תבוטל כבר בימים הקרובים הוראת המפקחת על הבנקים, ייסתמו כל מקורות האשראי של התאגידים הגדולים היצרניים וצפויים, לדבריו, קשיים גדולים למשק הישראלי.

בן רבינוביץ, מנהל פעולות חברת העובדים, גורס שהמפקחת על הבנקים „מודאגת אולי בצדק על־פי שיטתה, מעתידם הפיננסי של הבנקים, אולם היא מתעלמת מכמה עובדות־יסוד. התעלמות זאת יכולה לגרום אולי להבראה, לכאורה, של הבנקים עכשיו, אולם היא עלולה לגרום להתמוטטות משקית שתפגע בלא־זכי בטווח הארוך של כמה חודשים בבנקים עצמם".

רבינוביץ סבור, כי המפקחת מתעלמת מכמה עובדות־יסוד המושרשות בתולדותיה הכלכליים של מדינת ישראל. „מאז הקמת המדינה, היא זאת המכוונת את ההון והאשראי למשק דרך הבנקים. המדינה, על־פי החלטתה, דאגה מראש להיות זאת שתספקה ותכוון את האשראי וכך תשלוט על הנעשה במשק. המצב שונה לגמרי בארצות־חוץ. תאגידים בסדר־גודל ישראלי, למשל, לוקחים את ההון הדרוש להם לפיתוחם על־ידי הנפקת אגרות־חוב בשוק ההון הרחב. אך כאן בארץ אי־אפשר לעשות זאת על־פי הוראות בנק ישראל האוסר יבוא הון ולקיחת הלוואות מחו"ל והן על־ידי משרד האוצר, האוסר על החברות להוציא אגרות־חוב בשוק למימון פעולותיהם".

אין הון אחר

המשמעות המעשית של הוראת הקפאת אשראי היא, לטענת רבינוביץ, שהתאגידים הגדולים עלולים לחדול לפעול במתכונתם הנוכחית אם לא יינקטו צעדים דרסטיים בהקדם. „מתוך רצון להגן על הבנקים היא עוד תגרום להתמוטטותם; המפעלים נקלעים כבר עתה לקשיים ואז לתוך המשבר הכלכלי שלהם יתוסף הקושי לשלם חובות לבנקים עצמם, לרבות אלה שכבר חייבים, והחברות לא יוכלו לפרוע את חובותיהם. ואז תראה המפקחת על הבנקים שמתוך רצון להגן עליהם ומתוך דאגה לגורלם, היא תגרום להיסלם ותיווצר אבטלה".

לדברי מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, החברות המאוגדות בחברת העובדים מייצרות כיום, לפחות חלקן, בעבור המלאי, כדי להימנע מפיטורי עובדים. זאת, תוך המתנה לשיפור מצב המשק ולמציאת שווקים חדשים לייצוא בחו"ל. לדבריו, ההוראה להקפיא את האשראי תפגע כבר בימים הקרובים במפעלים של חברת העובדים, הזקוקים שינויים כדי להימנע מפיטורי עובדים. בן רבינוביץ גורס, כי עתה, לאחר הוראה להקפאת האשראי, יצטרכו מפעלים בחברת העובדים להפסיק את הייצור שנועד, כיעתיים, למלא את המלאי ויצטרכו לפטר עובדים בהיעדר מימון לייצור אותו מלאי. „אין ספק שתיווצר בעיה חמורה של אבטלה בקרב כל התאגידים הגדולים. מדובר במספרים גדולים, אולי אלפים של מספרים נוספים. קח לדוגמה את „סולתם", אשר עכשיו מייצרת למאגר תוך תקווה לייצוא בעתיד. עכשיו המפעל יצטרך לעצור את הייצור כי אין לו מימון. אותו דבר יקרה לתעשיה הצבאית או האווירית גם אם יקבלו הזמנות גדולות אמיתיות מחו"ל. יתכן אבסורד כזה שמפעל של חברת העובדים יקבל הזמנה של 10 מיליון דולר מחו"ל והעיר מעמדבינויים למילוי אותו הזמנה, נצטרך לדחותה וכך תווצר אבטלה שלא כרצוננו ובוודאי שלא לטובת המשק".

מצב אבסורדי

דני רוזוליו מדגיש, כי נוצר מצב אבסורדי, בו הממשלה מגייסת למעשה את כל ההון לזמן ארוך, בעיקר את קרנות הפנסיה, ומשתמשת בו בעיקר למימון פעולותיה השוטפות, בעוד שהיא מחייבת את הסקטור היצרני לממן את כל פעולותיו בהלוואות לזמן קצר ובריבית רצחנית, העולה לדברי רוזוליו, על 100 אחוז לשנה. בן רבינוביץ גורס, ששום משק — לא בארץ ולא בעולם — מסוגל לעמוד בנטל ריבית כמו זאת המוטלת על המשק היצרני בישראל. „שום גורם לא יוכל עם כל יעילותו וקידומו הטכנולוגי לעשות זאת. אנו דורשים פריסת החובות לטווח ארוך יותר. אנו סבורים, שיש להקים מערכת אשראי מתואמת ומתאימה למציאות הישראלית. אם יימצא אשראי זול למפעלים ולא ייגרמו קשיים שיינעו, בסופו של דבר, במשק הישראלי".

(המשך בעמוד 8)

דני רוזוליו — הזקוקים שינויים

בן רבינוביץ — צעדים דרסטיים בהקדם

אותו ויכוח — גם בארה"ב

ההקדמה לספר „מסע הצלב של הכסף הקשה" שפורסם ב־1954, שנכתבה בידי חבר בית הנבחרים, רייט פטמן, רלוונטית לישראל 1985

[illegible]

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

מכתבים לידיד

„דרייפוס" החדש

נפתלי חזיקר,

המהומה סביב פלאטו שרון מרגימה היטב את הקרתנות השולטת בישראל. נדמה היה, כי נפטרנו מן החרפה הזאת, שאיש כמו פלאטו שרון יושב בכנסת (ובינתיים נענשנו בחרפה מבישה פי־עשרה עם כניסתו לכנסת של הפאשיסט הגזעני מאיר כהנא) ושכחנו על קיומו. לפתע עלה על הכותרות עם מעצרו באיטליה על פי צו של האינטרפול, וכנראה יוסגר על־ידי השלטונות האיטלקיים לידי צרפת, שם מצפה לו דיור בכלא הצרפתי

פלאטו שרון
„כריזמה" של מיליונר

לחמש השנים הקרובות — לאחר שנשפט בזמנו על מעשי הונאה רבים. סיפור לכרוניקה פלילית, שאפשר היה לעבור עליו לסדר היום.

אך כפי שאמרתי, הקרתנות חוגגת וגיבורי ישראל של שנת 1985 אינם אנשי עמל מצטיינים, ולא מדענים הנמנים עם השורה הראשונה של החוקרים בעולם, ואף לא תמיד אנשי צבא בעלי תעוזה. ובוודאי לא סופרים, שלפחות אחדים מהם היו זוכים בארץ אחרת להוקרה לאומית. לעם ישראל יש כיום גיבורי טוטו ולוטו, ומשדרי הרדיו והטלוויזיה פותחים את הודעות באירוע הלאומי ההיסטורי הנשגב, המכשר את המספרים שיכתירו את המיליונר החדש — חזונם של אלפים ואולי מאות אלפים בארץ הקודש. והשיא הוא השידור, שבו אתר ממפעל הפיס או הלוטו מרקלם בעברית עילגת, אך בטון חגיגי, את הבשורה, כאילו דובר בהכרזת העצמאות של מדינת־ישראל.

קנאת „המיליונרים" תרבה כספים למגבנונים המנופחים של ממעלי ההימורים מטעם, הגרלות המביאות אלפי אנשים מטומטמים ובעלי הזיות, לשים את „הכפול" ו„המשולש" בעידוד תשדירי פרסומת, העונים ברמתם לאינסטינקטים הנמוכים ביותר של ההמון. תמורת חלום כוכבים קבוע — מוציאים רבים מן השכירים, ששכרם עשוק ממילא, עוד אלפי ורבבות שקלים בכל שבוע. באין אידאל אחר נוהרים רבים אחרי חלום המיליונר, דמות נערצת, שאותה בעצמך תוכל להיות כמותה — בלי עמל־כפיים או מוח — רק אם תדע לסמן את „המספרים הנכונים".

אילו נעצר באיטליה או בכל ארץ אחרת עבריין ישראלי כלשהו, שאין לו כריזמה(!) של מיליונר, איש לא היה פוצה פה. והראיה: כאלה נאסרים מדי פעם בגרמניה, בצרפת ובעוד ארצות. עדיין איש לא העלה את הנימוק שלגויים אסור לעצור יהודי או ישראלי בגלל הסתבכות עם החוק, ואיש לא אמר, כי עצם המעצר יש בו משום גילוי של אנטישמיות.

לא כן פלאטו שרון. הוא נמלט מצרפת, כדי לא לעמוד שם לדין; אך המשפט נערך בהעדרו והוא נידון לחמש שנות מאסר. הוא הצליח — ואנו זוכרים באלו הרבים — להיבחר לכנסת, כדי לזכות בחסינות, אשר תמנע את הסגרתו לצרפת. האיש הצליח ליצור סביבו „אגדה" של פעילות למען מטרות נעלות כיותר — שחרור השבויים בלבנון, שחרור אסירי־ציון, ובאחרונה גם כמי שרודף אחרי פושעים נאצים. עטיפת משי לעסקיו, שעל טיבם איני יודע הרבה.

משפחתו ועוזריו הנאמנים מנסים לשכנע, כי מדובר בקנוניה אנטישמית, שכוונתה למנוע מן הגיבור הלאומי הצח כבדולח למלא שליחויות לאומיות, שהוא נטל על עצמו בהתנדבות. לא אבוא בטענות לרעייתו של פלאטו שרון, שהטלוויזיה מציגה לנו אותה בחווילה המהודרת שלה, כשהיא טוענת כי בעלה הוא „דרייפוס חדש".

אלפרד דרייפוס היה מתהפך בקברו לו שמע את ההשוואה. הוא, דרייפוס עצמו, לא היה גיבור גדול ולא שאף לגדולות. רק הקנוניה האנטישמית של כמה קצינים צרפתיים, שטפלו עליו מעשי בגידה, העלתה אותו לגדולה והנציחה אותו בקורות העם הצרפתי והעם היהודי. אך דרייפוס לא נמלט מן המשפט, אלא עמד בו מול השקרים והכזבים והאינטריגות, כאשר בצרפת עצמה נשמע קול מחאה שהידהד באירופה כולה, אותן מילות „ז'אקוז" („אני מאשים...") של אמיל זולה.

להשוות את פלאטו שרון עם דרייפוס, זה בדיוק כמו להשוות את ייבוש עמק החולה עם הימורים בלוטו־טוטו.

אך לא הייתי נדרש לכל הסיפור הזה ולטענות של גברת פלאטו שרון וביתו, לולא אותם עיתונאים שהצטרפו למקהלת המגינים על פלאטו שרון, מתוך נימוקים שעצם השימוש בהם מהווה עלבון ליושר אינטלקטואלי. אומרים לנו, למשל — גם אלה המקיימים את דבריהם בהסתייגות מרמותו של פלאטו שרון — כי לאיטליה אין זכות לאסור את היהודי־הישראלי פלאטו שרון. וכל כך למה? משום שאיטליה חטאה בנושא המחבלים של אש"ף ואיפשרה לאחד מיוזמי חטיפת האוניה „אקילה לאורו", אבו־עבאס, להמלט מתחומה, במקום להסגירו לארצות־הברית או לישראל. או אומרים, למשל, כי „צרפת אנטישמית" ואסור להסגיר לידיה את פלאטו שרון, וכו' וכו'. הטיעון הזה מעורר בי סלידה. יש בו מידה מרובה של צביעות וזיוף של המושג „כל ישראל ערבים זה לזה".

מה שייכת התנהגות של ממשלת קראקסי האיטלקית כלפי אש"ף לעניינו הפלילי של פלאטו שרון? ולמה שלטונות צרפת, המבקשים לכלוא אותו מאחורי הסורגים על־פי דין, נהפכים לאנטישמים? אם כל מי שדן פושעים יהודים או ישראלים למאסר הוא אנטישמי, אזי התואר הזה מגיע בראש וראשונה לבתי המשפט הישראליים, הממלאים יום אחר יום את בתי הסוהר שלנו באלפי יהודים וישראלים טובים.

רעייתו של פלאטו שרון נשמעה מקוננת באותו שידור טלוויזיה, על ש„גדולי המדינה" אינם עושים דבר „להצלת בעלה". אותם שרים וחברי־כנסת — כך היא מספרת — היו מתארחים בביתו של פלאטו שרון, ומשביעים את תיאבונם במאכלים שהוגשו ביד נדיבה על־ידי המיליונר, המחפש רק דבר אחד בחייו — כיצד לסייע למדינת ישראל, לעמה ולכל יהודי נרדף. איני יודע מי מן השרים ומן הגדולים ביקר בביתו, אך אומרים שכאלה לא היו חסרים, ביניהם גם עיתונאים. והגברת פלאטו שרון מתרעמת כעת בצדקו אם אכלתם אצלנו, הזכתכם לגמול לבעלי בעת צרה. אלה הם הרי כללי חבויים האלמנטאריים.

אתה שואל אותי, ידידי, מה איכפת לי שיעשו מאמצים לשחרר את פלאטו שרון מידי הצדק הצרפתי? הוא בכל זאת „אחד משלנו", יהודי וישראלי, אפילו איננו טלית שכולה תכלת. אז דע לך, כי אין זה מענייני כלל מה ייעשה לפלאטו שרון. ייתכן שיצליח גם הפעם להימלט מן המאסר, ואז לא אבוא בקריאה לרדוף אחריו ולהסגירו לצרפתים. אך אינני מוכן לאכול אצל פלאטו שרון, ובמיוחד לא את התבשיל המציג בפנינו „דרייפוס חדש", תבשיל המורכב כולו מבוריות, כזבים, ולא מעט חוצפה יהודית.

שלך בידידות
מארק גפן

נקודת־ארכימדס בשכם

מאת פנחס ענברי

יותר מכל אחר אחר — שמעון פרס צריך להבין את קשייו של יאסר ערפאת. לא רק ראש ממשלת ישראל חייב לתמרן את מדיניותו בממשלת אחדות לאומית, החוששת מפני הסדר של פשרה בשטחים, גם ערפאת חייב להעביר את מדיניותו בתוך מנגנון נוקשה, המלא חששות מפני הוויתורים שייאלץ אש"ף לעשות בתהליך המדיני הנוכחי. מצבו של ערפאת אף קשה יותר, משום שבישראל יש לתהליך המדיני עורף תמיכה נרחב, אם כי בלתי־מספיק, בעוד שעורף התמיכה הטבעי של ערפאת, הציבור הפלשתיני בגדה וברצועה, רצוץ מבחינה פוליטית ואין לו אפשרות לתת לערפאת את התמיכה המדינית, שהוא כה זקוק לה כדי לאזן את הלחצים מצד המנגנון הצבאי.

אין פירוש הדבר שערפאת הוא טלית שכולה תכלת. הוא עצמו מתקשה להשתחרר מדרכי הפעולה הנלוזות שמכתיב עקרון „המאבק המזויין", ורצח הישראלים בלרנקה יוכיח.

שומר ראשו האישי של ערפאת, אבו טייב, הודה בראיון לשבועון אל־מג'לה הסעודי כי אנשיו עשו את הפעולה. אבל יש לזכור, כי מעשיו ומחדליו של ערפאת הם במידה רבה תוצאה של התנאים בתוך מחנהו, וכאשר האגף הצבאי באש"ף חזק מן האגף המדיני, לא מעט בגלל חסרון קולם של הפלשתינים בשטחים, חייב ערפאת להתבטא ולפעול בהתאם, תוך תמרונים מסובכים להשאיר את אש"ף בכל זאת בתוך הנתיב המדיני.

גם פרס נאלץ לעשות תמרונים דומים, המעוררים בעולם הערבי אותן תהיות שמעורר „המאבק המזויין" הפלשתיני אצלנו; כמו, למשל, המדיניות בשטחים, שהיא לא מעט תוצאה מהיענות (חלקית אמנם) לדרישות גוש־אמונים, או ההפצצה האומללה בתוניס, שאלמלא בא אבו אל־עבאס ו„הציל" את פרס בחטיפת „אקילה לאורו", לא היה ראש ממשלת ישראל יכול להשיג את התוצאה הנוכחית של ביקורו בארצות־הברית, משום שיוקרת אש"ף היתה עולה, ובתוכו היה מתחזק עוד יותר האגף הצבאי. אין להכחיש כי במידה רבה מאוד צורת הפעולה הדראמאטית בתוניס נקבעה כדי להשתיק את הימין הדמאגוגי, ולאו דווקא משום שזאת היתה צריכה להיות הפעולה המתאימה ביותר במלחמה בטרור. עובדה: שני שרים בעלי עבר צבאי — עזר וייצמן ומשה גור — חשבו אחרת.

מתברר יותר ויותר כי נקודת ארכימדס, שעליה יקום או יפול התהליך המדיני, הוא המצב בשטחים. כעת אוכל פרס את הפירות הבאושים של מדיניות שרון ערב מלחמת לבנון, העודר מערכת פוליטית בשטחים התומכת בתהליך המדיני משתקת את ערפאת.

שיתוק ערפאת כובל את ידיה של ירדן, ומאלץ אותה לפנות לסוריה. כריכת סוריה בתהליך המדיני מוסיפה את הגולן לתוך סדר היום הרגיש בלאו הכי ומאלצת את ירדן לנטוש את אש"ף. אש"ף חייב לפנות לעזרת מצרים, ובכך גוברת מידת החשדנות בין ירושלים לקאהיר, והתהליך כולו נכנס לתוך מעגל־קסמים המסובך בתוך עצמו.

הסכמת „הפלשתינים האותנטיים"

הדרך היחידה לעורר את התהליך המדיני היא להכריז על בחירות חדשות לעיריות, כדי לשקם את המערכת בשטחים, שבלי תמיכתה יהיה לערפאת קשה מאוד לתמרן בכיוון מדיני.

כדי לחתור לכך יש קודם כל להשתחרר מן הגישה הבלתי־ראציונאלית לאש"ף, ולהתייחס אל האירגון הפלשתיני ואל העומד בראשו באמות־מידה הגיוניות, כי אחרת תסתפק ישראל במבוך הדמאגוגיה של הימין ולא תוכל לעלות על דרך המלך המדינית. אש"ף הוא אומנם אוייב שיש להתגונן מפניו, אבל כשם שאנו משתוקקים לסיים את יחסי האיבה עם אויבים מסוגה של סוריה, למשל, כך אין סיבה שלא נשתוקק לעשות זאת גם עם הפלשתינים. אומנם אש"ף עומד מאחורי מעשי טרור מעוררי זעם, אבל לעומת זאת יחסו לשבויינו היה נאות לעומת היחס הברברי בכלא הסורי. לא חשבונות העבר צריכים לעמוד לנגד עינינו אלא סיכויי העתיד.

את זאת מבינים, ככל הנראה, ראשי מפלגת העבודה, ובראשם שמעון פרס, וכנראה גם יצחק רבין, חרף המלל נגד אש"ף שבפיהם. יש לשים לב כי בנאומו בעצרת האו"ם לא הזכיר ראש הממשלה את אש"ף ולו במלה אחת, לא לחיוב ולא לשלילה. באותו יום תקף רבין את אש"ף מעל בימת הכנסת באופן חריף ביותר, ולפיכך ההתעלמות מאש"ף בנאומו של פרס יכולה להתפרש כאילו איננו שולל עקרונית את האירגון הפלשתיני אלא רק במצבו היום. פרס גם הוסיף כי יישב עם פלשתינים שישללו את הטרור בלי לבדוק בעברם, ומיהם הפלשתינים בעלי „העבר" אם לא אנשי אש"ף? גם היתר שניתן לחנא סניורה, עורכם של שלושה בטאונים תומכי אש"ף, לצאת ולבוא ברבת־עמון כרצונו, לאחר הגבלת תנועותיו בגשרי הירדן בידי הליכוד, יש בו משום אות לבאות, בבחינת מי הם האישים הפלשתינים שיהיו מקובלים על פרס למו"מ. אגב, בראיון ל„על המשמר" לא היה חנא סניורה חד־משמעי בשלילת נאומו של פרס. הוא ראה בחיוב את עמדותיו בעניין הוועידה הבינלאומית. הוא גם הודיע כי אילו היה במקומו של מילחם היה חותם על מסמך לונדון בדבר שלילת הטרור. יש בכך כדי להעיד עד כמה חסרה לפרס — ולערפאת — המערכת הפוליטית של השטחים. ככל שהדבר עשוי להישמע מפתיע על רקע המדיניות האנטי־אש"פית בשטחים — גם בראשו של רבין מקננות כנראה מחשבות דומות. הצהרתו בשבוע שעבר כי בלי הסכמת „הפלשתינים האותנטיים" כל הסכם בבעיה הפלשתינית יהיה שווה להסכם בישיהמזל בין ישראל ללבנון, פירושה כי גם שר־הבטחון מבין כי לא די במברקי עידוד של אישים מסוגו של ראש אגודת הכפרים בחברון, ג'מיל אל־עמלה, כדי לתת לתהליך המדיני את התמיכה הפלשתינית.

הדרך היחידה לעורר את התהליך המדיני היא להכריז בחירות לעיריות, כדי לשקם את המערכת בשטחים ● בלי תמיכתה יהיה לערפאת קשה מאד לתמרן בכיוון המדיני

ראשי עיריות ערבים

אבל, מתוך בדיקת המדיניות בשטחים מתברר כי לישראל קשה להשתחרר מן המנטאליות של „המלחמה באש"ף" באותה מידה שלאש"ף קשה להשתחרר מן „המאבק המזויין" בישראל. אף על פי שאין תהליך אמיתי למערכת בחירות של ממש לעיריות בשטחים, הרי מכיוון שכותב השורות האלה יודע עד כמה מושרשת התנגדות במערכת־הבטחון למערכת בחירות חדשה בשטחים, הרי יש לראות בחיוב גם את הנסיון למנות ראשי עיריות ערבים במקום הארונים ומיר שמש וחברון, ראשי העיריות הנוכחיים. בעניין הזה התנהל זה כשנה משא־ומתן עם ירדן, באמצעות אישים מן השטחים. אילו רצתה ישראל מאוד — יכלה היום למנות ראשי עיריות ערבים. ירדן הציגה תנאים קשים — אבל לא בלתי מתקבלים לגמרי על הדעת. אילו היתה ישראל משוחררת מן המנטאליות של „המלחמה באש"ף", אולי היו יושבים היום ראשי עיריות ערבים בערי הגדה. מה שירדן דרשה היה להחליף לא רק את ראשי העיריות הישראלים בערים הערביות הגדולות, שכם חברון, ראמאללה ואל־בירה, אלא גם את ראשי העיריות הערבים שישראל מינתה מחוגי אגודות הכפרים בימי „המלחמה באש"ף". ישראל דבקה בנאמניה הערביים, וכל המו"מ עם ירדן עלה על שרטון.

כעת, עם ההתעוררות המדינית בעקבות נאום פרס באו"ם, וההצטננות ביחסים בין ירדן לאש"ף, קיבלו העסקנים הערבים המעוניינים להחליף את ראשות העירייה בשכם „אור ירוק" מהוסס מירדן. היא הודיעה להם כי איננה דורשת להחליף את כל ראשי העיריות במקשה אחת, אלא תראה בהחלפת ראש העירייה הישראלי בשכם צעד מקדים לעיריות האחרות. אבל בינתיים הודיעה לשכת המסחר בשכם כי גם היא מוכנה לקבל את ניהול העירייה, וכעת מתמודדות בשכם שתי קבוצות על המינוי — הקבוצה בראשות באסל כנעאן, שהוא בנו של ראש העירייה הראשון לאחר מלחמת ששת הימים, חמדי כנעאן, ואחיו של השר לענייני השטחים בממשלת ירדן טאהר כנעאן, וקבוצת לשכת המסחר בראשות איל־ההון זאפר אל־מסרי. ההבדל ביניהם הוא שזאפר אל־מסרי עומד בראש קבוצה פרו־ירדנית מובהקת, בעוד קבוצת באסל כנעאן אומנם מקובלת על ירדן, והיתה מקובלת על ישראל, אבל בתוכה יש ייצוג גם לגורמים פרו־אש"פיים. אילמלא „המלחמה באש"ף" היה לקבוצת באסל כנעאן יתרון, משום שיש לה גיבוי ציבורי הרבה יותר רחב. ואם חוגים ראדיקליים יתעוררו להתנגד למינוי, יהיה להם הרבה יותר קשה להתמודד עם ההסכמה השכמית הרחבה יותר במחנהו של כנעאן, מאשר עם החוג הצר של הסוחרים תומכי ירדן שבמחנהו של אל־מסרי. אבל במנטאליות הקיימת, הכף נוטה כבירור לטובתו של מסרי וממתינים לו שישוב מסיור עסקים במזרח הרחוק כדי להטיל עליו את המשימה.

אבל עד שתתבונן ישראל בדעתה ועד שיחזור אל־מסרי מעבר לימים, עלולה התמונה שוב להתהפך. אם בעצם הימים האלה לא יעלו יפה השיחות בין חוסיין לערפאת, ותתהדק התלות בין ירדן לסוריה, קרוב לוודאי שהסורים לא ישכחו את בעל־בריתם הנאמן בשכם, הוא בסאם שכעה, וילחצו על ירדן להפסיק את המגעים הרופפים עם ישראל בעניין שינוי המצב בשכם, ושוב נחזור אל נקודת ההתחלה.

המבוך בשכם אינו אלא דוגמה של המבוך הכללי שבו צועד פרס בתהליך המדיני מכיוון שנכפה עליו להתייחס אל אש"ף באופן בלתי־ראציונאלי. עובר המזרח התיכון שינוי מערכות. ירדן נוטשת את אש"ף לטובת סוריה, אך לא לפני שסיכמה עם מצרים לשמור על אש"ף כפקדון עד שיסתדרו ענייניה עם סוריה, מתוך תקווה שבינתיים יעברו על אש"ף ועל ישראל תהליכי התפכחות הדדיים — אש"ף בחיקה של מצרים, לצד שגרירות ישראל ובאווירת קמפ־דייוויד, יקל עליו להתקדם בתהליך המדיני, בעת שישראל תיצוק תוכן ממשי יותר בכיוון של הסדר עם „פלשתינים אותנטיים".

קרובים־רחוקים

מאת עוזי מחניימי

● פסיכולוגיה של רצח

ישראל עדיין לא קיבלה את הדין־וחשבון הרשמי מממשלת מצרים על הרוצח בראס־בורקה (אגב, האם כבר קיבלנו הסבר או דין וחשבון כלשהו על רצח הדיפלומט הישראלי אטרקצ'י?). לעומת ה„בדיקה היסודית" שעורכים המצרים, הרי שהעיתונות שם יודעת זה זמן למסור את המידע כולו — את הרקע לרצח ואת המניעים, הכל על־פי שיחות עם משפחתו של הרוצח.

העיתון המצרי אל אהלי (עיתון אופוזיציה) מספר על הרוצח מסיני: „סלימאן ח'אטר בן הכפר אכיאר במחוז אל־שרקיה, נולד בספטמבר 1961, סיים תיכון בשנת 1983, נרשם לפקולטה למשפטים באוניברסיטה. הוא בחור רגיל, שלא השתייך לשום קבוצה או מפלגה, ואין לו דעות פוליטיות או אידיאולוגיות מוגדרות. סלימאן סייע לאביו בחקלאות. לאחר שעבר לעבור בסיני הוא התחיל להבחין בפרובוקציות מצד האוייב הישראלי על הגבול. הוא ביטא זאת בעצבנות נסערת והלכת, ולרוב היה אומר: „בני־כלבים, הם לא יושתקו אלא במלחמה".

„מה יש לך, מצרי?"

את מה שקרה אפשר לסכם כך: כאשר סלימאן נמצא במקום שהותו, הוא ראה להפתעתו קבוצת תיירים ישראלים מתקרבת אליו. הוא דרש מהם להתרחק והם סירבו ולעגו לו, באומרם: „מה יש לך, מצרי? זאת אדמתנו ולא אדמתכם". הוא שב ודרש מהם להתרחק, אך הם המשיכו בשלהם, פנו לעבר הדגל המצרי וירקו עליו. אז ביקש סלימאן מן

סלימאן ח'אטר

הסובבים אותו שירחיקו את הילדה שנלוותה אל התיירים. המטרה ההומניטארית של בקשה בלתי־מובנת זו התבררה לאחר מכן, כשפתח באש על שבעת התיירים, שביניהם היו רופאים בבית־חולים צבאי".

אמו של הרוצח אמרה בראיון לעיתון: „כששמעתי שבני הרג שבעה ישראלים, שמחתי והצטערתי, שמחתי על היהודים שמתו, וחששתי לגורל בני. אינני יכולה להעלות על הדעת שסלימאן הרג שבע נפשות, כי מימיו לא הרג אפילו אפרוח. הוא היה עדין, שקט וטוב. לא יתכן שעשה מעשה כזה, אלא אם כן קרה משהו גדול שגרם לו לעשות זאת. למשל, אם פגעו בכבודו ובגאוותו. כל חיינו היינו שומעים שהיהודים הם אויבינו. בני הלכו לצבא כדי להילחם בישראל ולחסל את הישראלים. בניי, עבד אל־חמיד ועבד אל־מונעם, נלחמו נגד ישראל במלחמת אוקטובר והרגו רבים מהם. אחיו של סלימאן ח'אטר סיפר כי היה יוצא לחופשה כל 40 יום והיה אמור להגיע לחופשה בדיוק ביום החקירה, ב־5 באוקטובר".

„לא יתכן שהיהודים האלה יבואו ערומים"

האם הוסיפה „לדעתי, וממה ששמעתי, אני סבור שהוא ראה דברים בלתי־נורמליים ושחורים אצל הישראלים על הגבול; לא יתכן שהיהודים האלה יבואו כשהם ערומים לגמרי ויקיימו יחסי־מין לעיניו בשעת מילוי תפקידו הלאומי כדי להרגיזו, להחליש את גאוותו הלאומית ולעורר את תשוקותיו. כמצריה, שמחתי על המעשה המיוחס לאחי. זה כבוד בשבילו ובשבילנו".

ד"ר עבד אל־מונעם, רופא למחלות עצבים וקרוב משפחה של הרוצח, חתם את השיחה עם המשפחה: „בוודאי סלימאן איננו אלא אותה קורה מפני האשליות של השלום כביכול, ומוכיחים כי אויבינו אינם מבקשים שלום ולא הידברות, אלא רוצים שנהיה עבדיהם. יידע העולם כי השפה היחידה שאויבינו מבינים היא שפת הכוח והרובה".

דברים אלה העלולים לייאש גם את התומך הלהוב ביותר בשלום עם מצרים, מזכירים את מה שאמר מחולל השלום, הנשיא אנואר סאדאת: „על הישראלים לשבור את המחסום הפסיכולוגי בינינו לבינם". לאחר הרצח בסיני נראה כי דווקא אצל המצרים המחסום הפסיכולוגי גבוה והרבה יותר.

זריקות אומץ ליום ההולדת

חוסיין בן 50. צעיר מנהיגי ערב, אך הוותיק שבהם, יחגוג ב־14 בחודש את יום הולדתו, וקרוב ל־33 שנות מלוכה בירדן. האם מסוגל המלך הירדני, שכל ימיו נהג בזהירות רבה ובהססנות ביחסים הבינלאומיים (אף כי בתקיפות ובהחלטיות בבית) לפרוץ קדימה וליזום מהלך שלום גלוי כלפי ישראל?

נאומו של מלך ירדן ביום שבת שעבר בפני הפרלמנט הירדני, עורר חששות וספקות לא מעטים באשר ליכולתו של המלך הסימפאטי לחצות את הרוביקון. אחרי נאומו של ראש הממשלה פרס באו"ם, החלה התרוצצות בעולם הערבי. הנשיא מובארק אץ להיפגש עם המלך בירדן, יאסר ערפאת הגיע עם מיטב אנשיו לשיחות ברבת־עמון; המלך הירדני טס למפגש־בזק עם נשיא עיראק, צדאם חוסיין. והנה, בהזדמנות הפומבית הראשונה שהיתה למלך ובעוד בישראל ובעולם קיימת תחושה שנרקם דבר־מה, כי יש התקדמות מסויימת, חזר והשמיע המלך הנאה שהופיע כמדי פילדמרשל אוסטרו־הונגרי, את הקלישאות הישנות שלו, ללא כל פריצת־דרך, ללא כל רמז להתקדמות.

הגזמות

המלך הירדני הפליג בתאוריו את המצב בשטחים הכבושים עד כדי הגיעו להגזמה בציירו את המצב כ„גרוע ביותר בהיסטוריה המודרנית". המלך דיבר על „ירושלים הערבית" באופן שאינו מותיר ספק, כי לא נטש את מה שדבק בו כל השנים — החזרת ירושלים שנקרעה ממנו ב־67' אל חיק האומה הערבית.

● מדד אוכלוסין חודשי

המצרים מתברכים (?) מדי חודש ב־100 אלף מצרים חדשים. קצב הריבוי הטבעי בארץ הנילוס מדהים כל־כך, שאם אתה שואל כמה תושבים יש במצרים, יערכו בעבורך את החישוב המתאים ליום בו נשאלת השאלה. המספר הכולל של תושבי מצרים הגיע בראשית יולי שעבר ל־48 מיליון ו־575 אלף נפש.

כשם שאצלנו מצפים מדי חודש שמנגנון הסטטיסטיקה ישלוף את המדד הכלכלי, כך מצפים המצרים למדד הילודה, שבאוקטובר אמור לעמוד על 49 מיליון מצרים.

בהוראת שר הבריאות צברי זכי, פירסם מנגנון הגיוס הכללי סטטיסטיקה על אודות שיעור הילודה במצרים, פירסום אשר נשלח למועצת העם והמועצה הלאומית לדמוגרפיה. בפירסום נאמר, בין השאר, כי בין יולי '84 ליולי '85 נולדו במצרים (ונשארו בחיים) 1,754,373 ילדים. בתקופה זו היה מספר הפטירות 348,694.

אשר לחלוקת קבוצות הגיל במצרים, מהוות קבוצות הגיל של פחות מ־15 שנה 39.89 אחוז מכלל התושבים. קבוצות הגיל של יותר מ־65 מהוות 3.6 אחוזים מכלל התושבים. בקהיר נמצאים 13.21 אחוז מכלל תושבי מצרים.

הפירסום המצרי מצביע גם על תופעת העיור במצרים: ב־1937 היו הכפריים 73.1 אחוז מהאוכלוסיה ואילו עתה ירד חלקם ל־56.7 אחוז. אחוז העירוניים כיום במצרים הוא 43.3 אחוז, לעומת 26.9 אחוז ב־1937.

● סעודיה בצרות?

בדיווח שהגיע לאחד הבנקים במערב, נמסר כי סעודיה תסבול גרעון גדול במאזן שלה.

על־פי הדו"ח, יגיע הגרעון ל־20 מיליארד דולר, דבר שיחייב את סעודיה להוציא את הרזרבות האסטרטגיות שלה לכיסוי הגרעון. רזרבות אלה פחתו מ־150 מיליארד דולר ל־100 מיליארד דולר תוך פחות משנתיים. בדו"ח נמסר, כי הירידה בהכנסות סעודיה מהנפט תשפיע באופן חמור על הפעילות הכלכלית במדינה, וכתוצאה מכך תיאלץ סעודיה לפטר 600,000 פועלים ערבים וזרים.

● עיתונים פרטיים כחברות מניות

תוך זמן קצר יהפכו העיתונים הירדניים ממוסדות פרטיים לחברות מניות. בעליהם יחזיקו ברבע ממניות החברה. העיתון „אל קבס" היוצא לאור ב[illegible], מוקד את הסיבות להחלטה ממשלתית זו.

מאז עליית הממשלה החדשה בירדן, באפריל 85', היא גילתה אי־שביעות־רצון מהעיתונות הירדנית. חלה עליה בשטח המודעות שהגיעו ל־18 עמודים מתוך 28 או 33, וחלה נסיגה ברמת הידיעות לעומת שאר העיתונים הערביים, וכתבים לא הוצבו בבירות הערביות והבינלאומיות. ההתנגשות הראשונה בין הממשלה והעיתונים היתה קשורה למודעות האבל. הממשלה עמדה על הצניעות החברתית: כשאדם ידוע נפטר מופיעות מודעות אבל על פני עמודים שלמים, וכשאדם רגיל נפטר כמעט אין מודעה. הממשלה הירדנית החליטה למנוע את פירסום מודעות האבל בעיתונות, פרט לשתי מודעות: האחת המודיעה על הפטירה והאחרת להבעת תודה על הניחומים. עקב החלטה זו הפסידו העיתונים סכומי כסף גדולים. העיתון „אל־ראי" הפסיד 600,000 דינאר לשנה, והעיתון „אל צבח" הפסיד 400,000 דינאר לשנה.

הממשלה הירדנית החלה גם במאמצים לארגון הסברה רשמית. הוחלט לאחד את הרדיו והטלוויזיה, החלטה שיצאה לפועל בספטמבר שעבר. כחלק מהמגמה, יש גם כוונה להפוך את סוכנות הידיעות הירדנית „פטרא" לחברת מניות.

אשר לשינוי הבעלות על העיתונים בירדן, משרד ההסברה הירדני רצה שכל בעל עיתון ושותפיו יקבלו 7 אחוזים במניות, אך לבסוף, לאחר מאבקים קשים, הוחלט כי כל בעל עיתון ושותפיו יקבלו 25 אחוז במניות העיתון.

בעניינים ערביות

כך רואה קריקטוריסט סעודי את ההבדל בין ההכנות של ישראל להכנות של העולם הערבי

רשות הקורא

„עניינים שוליים"

בעקבות ידיעה שהתפרסמה ב„על־המשמר" ב־24.10.85, על ביקור ישראל קיסר ב„סולל בונה" בבאר־שבע, אני מבקשת לתקן את העובדות הבאות:

כנס המערכת הקהילתית ההסתדרותית נפתח במגל מעל במה בפני קהל של כ־500 איש. על הבמה ישבו ד"ר גדי יציב, ד"ר גדרון, שמעון שטרית ועדינה גריב, חברתנו משכונת התקווה. הד"ר גדי יציב, שענה לשאלות המנחה בנושאים כמו: התדרדרות חברתית והקשר לבעיות הכלכלה, דרכים לפתרונות המשבר במשק ובעיות החברה וחלקם של העובדים הקהילתיים וההסתדרות בנושאים אלה, זכה לתשואות רבות של הקהל ואהדה רבה מאוד לדבריו. כתב „על המשמר" — שהוא עיתון יחיד ובמה תקשורתית כמעט יחידה למפלגה שלנו — מוצא לנכון לדווח מהכנס דווקא על עניינים שוליים וגם זאת באופן מאוד לא מדויק:

1. קיסר לא עוכב חצי שעה על־ידי מפגיני „סולל בונה".

2. היתה שיחה שקטה של כמה דקות, שהעומדים במעגל אפילו לא יכלו לשמוע אותה, ומיד בסופה פנה קיסר אל אולם התיאטרון, מקום הכנס, ועובדי „סולל בונה" התפזרו לבתיהם.

יעל סלומון, סניף מפ"ם — רחובות

תגובת שלי יחימוביץ:

נושאים עיוניים כלליים, הנדונים בימי עיון כמו זה שנערך בבאר־שבע, מסוקרים במדורים המתאימים או על־ידי הכתב לענייני עבודה. תפקידי ככתבת אזורית הוא להביא את העניין החדשותי. מאות איש ועמים, שבידיהם מכתבי פיטורין, אשר חוסמים את דרכו של מזכיר ההסתדרות (ואכן מחצית השעה) ומכנים אותו שקרן — הם האירוע החדשותי. בכל שאר העיתונים היומיים (לרבות „דבר") היה דיווח דומה. האם מצופה מ„על המשמר" להתעלם מאירועים שאכן התרחשו — בשל מגמותיו הפוליטיות?

בדואי נכה בקרון רכבת ישן

כתבתכם על הריסת ביתו של בדואי נכה כישוב חורה מעוררת בי בושה, פחד וחוסר אונים מזעזע, אולי דומה לחוסר האונים שחש אדם אשר הורסים את ביתו. „כוח עליון" (כוחות משטרה, משמר הגבול והסיירת הירוקה — חוק ושלטון) הורס את ביתו, ואינני יכול לעשות דבר, אלא לצבור כעס ויאוש.

בלב ארצנו קיימת תרבות עתיקת יומין, התרבות הבדואית, שזכותה ההיסטורית על אזורנו קיימת לפחות כמו זכויות התרבות היהודית. התרבות הבדואית היא חלק בלתי נפרד מעושר ארצנו, כמו שטיח עתיק בביתי שרק עליו מקבלים רהיטי החדשים את מלוא ערכם. והנה באים והורסים לי אותו.

במקרה מוכר לי היישוב הקטן, חורת, הקרוב לערד. במקרה אני יודע שהבדואים המנסים לחיות שם הם לא רק שארית של תרבות יקרה, אלא גם בני־אדם. חלקם פונו לא מזמן ממרכז הארץ, לאחר שהות של עשרות שנים שם, כדי שלא „יתפסו בעלות" על הקרקע, שהיתה ביתם. לא קרקע פוריה, פורחת, אלא מחצבות ומזבלות שלנו. רק שם, באבק ובלכלוך, אבל בשקט יחסי, נתנו להם לחיות. עכשיו הם פונו ותקוותם היא לנסות ולבנות את ביתם מחדש בחורת. אך לתרבותם אין „תוכנית מיתאר" אין ביורוקרטיה, ואת זה אנו לא סובלים — והורסים.

מי שראה את הצריפונים העלובים, ללא חשמל, ללא צנרת וביוב, שואל את עצמו מה יש כאן שאפשר עוד להרוס ולמה, אם כל הבתים אינם חוקיים, למה דווקא את מגוריו של נכה בקרונות רכבת ישנים צריך להרוס?

אפשר להבין אם הלכו שם מכות, ואיני מאשים דווקא את המבצעים, כי אינני יודע את הפרטים, אך אדם מיואש כזה לא מוותר על המועט שיש לו בלא הפעלת כוח.

אירוע יחיד זה הוא רק תופעת לוואי של תהליך גדול, אולי הדוגמה ההיסטורית של הריסתה השיטתית של תרבות האינדיאנים באמריקה מאפשרת לי להבין מה קורה בביתי. אני מתבייש.

פיטר רולי, נחשונים

נגד הפגיעה בנשים

הוועדה למעמד האישה בהסתדרות המורים יוצאת במחאה ובמאבק כנגד הרבנות, המתנכלת לנו נשים. אנו מצטרפות למאבק של נעמת וקוראות לשאר הארגונים, הנשים והגברים כאחד, לא לתת יד בנושאים האלה: 1. נגד אישור ביגמיה לגברים בשום תואנה. 2. נגד הורדת גיל הנישואין לבנות. 3. נגד הרחבת סמכויות בתי הדין הרבניים. על המחנכים והמחנכות לערוך פעולות הסברה נרחבות בין התלמידים וההורים כנגד התנכלות זו.

פגיעה זו בכבוד הנשים חמורה פי כמה מפגיעה במשחקי הכדורגל בשבת. יתנו גם הגברים יד למאבק זה.

אילנה [illegible], יו"ר הוועדה למעמד האישה בהסתדרות המורים

לא לספר להורים את עובדות החיים

בית הלורדים פסק: רופאים רשאים לתת גלולות נגד הריון לנערות מתחת לגיל 16 ללא התייעצות עם הוריהן ● כעשרת אלפים נערות בריטיות נכנסות להריון מדי שנה

מאת מאיר בלייך, לונדון

מערכה משפטית שנמשכה ארבע שנים, ואשר התנהלה בשלוש ערכאות שיפוטיות, הסתיימה בלונדון ב־18 באוקטובר. בית הלורדים פסק: רופאים רשאים לרשום גלולות נגד הריון לנערות מתחת לגיל שש־עשרה ללא התייעצות עם הוריהן. המערכה המשפטית אמנם נסתיימה, אבל המאבק הציבורי רק מתחדש ותופס כותרות ראשיות.

את הפרשה החלה ויקטוריה גיליק, קאתולית ואם לעשרה (כיום). טענתה העיקרית היא, שזכותם של הורים היא שישאלו לדעתם לפני שרושמים גלולות לבנותיהם הרכות.

התביעה הוגשה נגד משרד הבריאות והרווחה באזור מגוריה, שהוציא הנחיות האומרות שרופא צריך לנסות ולשכנע נערה הפונה אליו לערב את הוריה, אך אם היא אינה רוצה בכך, „במקרים יוצאים מן הכלל" רשאי הרופא לתת את המרשם על דעת עצמו. הסכסוך המקומי נהפך לוויכוח ציבורי ודעת־הקהל הבריטית נחלקה. בסיבוב המשפטי הראשון בבית־המשפט הגבוה נכשלה גברת גיליק. פסק־הדין שניתן במחצית 1983 סמך ידיו על הנחיות המשרד הממשלתי.

„החזקנו אצבעות"

הקערה התהפכה ב־21 בדצמבר 1984. שלושה שופטי בית־המשפט לערעורים קיבלו את טענות גיליק ותומכיה. כללי התנהגות חדשים נקבעו ופניותיהם של אלפי נערות שפנו לרופאיהן הושבו ריקם. „החיים אינם נעצרים. כל שעשינו אני וחברי הוא שהחזקנו אצבעות", אמרה אחת מהן למראיין הטלוויזיה. לה היה מזל, לאחרות הוא לא שיחק. אחת מהן היא היום בת חמש־עשרה ויש לה תינוק בן חודש. סבתו היא בת 32.

נתונים על מספר הנערות שנכנסו להריון בתקופת עשרת החודשים הללו (מאז דצמבר 1984) טרם פורסמו. מספרים שהיו בידי טיימס מראים ששבעה־עשר אלף נערות מתחת לגיל שש־עשרה קיבלו גלולות, שליש מהן ללא ידיעת הוריהן. „החלטת בית הלורדים תאפשר לנערות בנות שתים־עשרה לבקש גלולות", מירה בבכי גברת גיליק אל מול המצלמות שהמתינו לה מחוץ לאולם המשפטים. אחרים המתינו לה כדי לעודדה או להגוג עימה את נצחונה.

מסע־הצלב שלה נתמך בידי הכנסיה הקאתולית ואיגודים שמרניים שונים, בעוד מן הצד האחר עמדו ההסתדרות הרפואית, ארגוני אחיות, העובדים הסוציאליים, האגודה לתכנון המשפחה, אנשי הכנסיה האנגליקנית וחברי הלייבור.

לטיעוני שני הצדדים כמעט ולא היה מכנה משותף, מעבר לעובדה ששניהם טענו בשם טובת הילד.

אמהות על ספסל הלימודים

מנהלי משרד־הבריאות ראו לנגד עיניהם את ההשלכות החברתיות. „הרי איש אינו מסוגל לעצור בעד הנערות לקיים יחסי־מין, ורבות עושות זאת ללא היתר מהוריהן" – טוענים הם – „לכן, כדי למנוע הריונות וילדים לא רצויים, עדיף שהחברה תפעל ותסייע להן ולא תעצום עין. דווקא כאשר נותנים לנערות אלה גלולות, מתמעטים הפלות", אמר מרואיין אחד בחיוך. „אם כי רבות מהן מאחרות את המועד המאפשר להן לעשות הפלה, כיוון שאין הן מודעות למצבן או שהן מתקשות להתמודד עימו בתחילה".

טיעוניהם של גיליק ואנשיה מתבססים על נימוקים מוסריים האוסרים לקיים יחסי־מין בגיל צעיר והתנגדות לאמצעי מניעה. לדעתם, ההיתר לרשום גלולות מהווה משום עידוד לבני הנוער להיכנס למיטה ומונע מההורים אפשרות לנסות לשכנעם שלא לעשות כן. טענה אחרת היא, שרופאים רושמים גלולות לנערות לא בשלות וכאשר „הכל מתנפץ" ההורים הם שצריכים לאחות את השברים.

התופעה של אימהות על ספסל הלימודים הן שהדליקו נורות אדומות בשירותים הסוציאליים, והן שהמריצו את משרד הבריאות והרווחה לערער על פסיקת בית־המשפט לערעורים ובית הלורדים. מרבית האימהות הללו הן בנות לרבדים החלשים באוכלוסיה והן אינן יכולות להבטיח את עתיד ילדיהן.

החוק חייב להכיר בשינויים

„גיליק אינה מבינה את בנות העשרה של ימינו", אמרו מקטרגיה. לשמחתם, בבית הלורדים נמצאו שופטים הצועדים עם הזמן. „זכויות ההורים לפקח על ילדיהם הן למען טובת הילד ולא לטובתם הם", פסק לורד פרייזר. „יהיה זה בניגוד לנסיון של הגזע האנושי, לפחות באירופה המערבית במאה הנוכחית, לומר שהילד נתון תחת הפיקוח המלא של הוריו עד שהוא משיג את גיל הבגרות ואז ברגע אחד הוא רוכש את עצמאותו... זה יהיה בלתי־מציאותי אם בתי־המשפט לא יכירו בעובדות. נוהגים חברתיים השתנו, והחוק חייב להכיר בשינויים אלה".

שופטי הרוב לא הטילו ספק בכך שנערות מתחת לגיל שש־עשרה מבינות את משמעותם של יחסי־מין ויכולות להחליט אם ברצונן להיכנס לתוך העולם הזה. שופט המיעוט, לורד טמפלמן, חשב אחרת: „ספק הוא אם נערה בגיל שש־עשרה מסוגלת לקבל החלטה אם לקיים יחסי־מין באורח קבוע או מקרי... יש דברים רבים שנערות אלו יכולות וצריכות לעשות, אבל מין איננו אחד מהם".

סיוע לעבירה

השופטים נקלעו גם לדילמה משפטית מעוררת חיוך. החוק הפלילי האנגלי קובע שזו עבירה אם נערה מתחת לגיל שש־עשרה מקיימת יחסים. אולם באחריות הפלילית נושא הגבר. שופטי המיעוט נתלו גם באילן זה, באומרם שהרופא עלול לסייע לעבור עבירה. אולם לורד פרייזר מצא גם לקושיה זו מענה: „אם אכן הרופא מסייע בעבירה, האם העובדה שהוא התייעץ בהורים (כתביעת גברת גיליק) תנקה אותו?"

במשרד הבריאות והרווחה חגגו את הנצחון והודיעו שההנחיות ייכנסו לתוקף מייד, אבל השר לענייני בריאות צינן את ההתלהבות. „ההנחיות ייבדקו מחדש לאור פסק־הדין", הוא הודיע. חברים במפלגתו השמרנית כבר הודיעו שהם מעיינים בשינוי החוק וביניתובו בהתאם לרוחה של גברת גיליק.

כעשרת אלפים נערות בריטיות מתחת לגיל שש־עשרה נכנסות להריון מדי שנה (שני שלישים מהן מפילות, רק 17 אלף, כאמור, נטלו גלולות). נתון זה נכון לתקופה שהתירה מתן גלולות גם ללא ידיעת ההורים, והוא מוכיח את מידת הבורות של הנערות בכל הקשור לאמצעי־מניעה. ייתכן שהסערה המשפטית תסייע במספר של דבר להביא את דבר הסיכון והאפשרות של שימוש באמצעים בידיעת ההורים או בלעדיה, לידיעתן של הצעירות.

משבר החקלאות בארה"ב

שוק חופשי או התערבות?

בסוף חודש ספטמבר נערך בוושינגטון קונצרט־צדקה שבו השתתפו אמנים ידועי־שם. המטרה הפעם לא הייתה נפגעי אסון טבע או אוכלוסיה מוכּלית, אלא איכרי ארה"ב העומדים בפני המשבר החמור ביותר מאז השפל הגדול של שנות השלושים.

שנות השבעים היו שנות ברכה לחקלאי האמריקני. הדולר היה חלש יחסית ומכות טבע פגעו ביבולים במקומות אחרים בעולם, כך שחל גידול בביקוש לתוצרת החקלאית האמריקנית.

השפע משך השקעות נוספות לענף. השקעות אלה מומנו ברובן על־ידי הלוואות, ומאחר שכמות הקרקע לחקלאות היא קבועה ואינה ניתנת להגדלה משמעותית הביא הדבר ליתר ריכוז הקרקעות (אנשים רבים עזבו את הענף) ולגידול היחס חוב/הון עצמי בענף. מחירי הקרקעות עלו ועלו (פי 5 בעשור שקדם ל־1981) ולמרות זאת, התהליך נמשך מתוך ציפיות להמשך השפע. חלו שיפורים טכנולוגיים שהגדילו את התוצרת לחקלאי ולאקר אדמה.

הגלגל התהפך

בשנים האחרונות התהפך הגלגל. עליית ערך הדולר הביאה לייקור התוצרת האמריקנית ולירידת הביקוש לה. בנוסף לכך, התמורה לחקלאי קטנה. גידול בהיצע מצד מדינות אחרות והשיפורים הטכנולוגיים, גרמו לירידת מחירים ולהקטנה משמעותית בהכנסות החקלאים. נטל החוב שנוצר כאשר מחירי הקרקעות היו גבוהים הפך לחיות קשה מנשוא. עליית שערי הריבית הוסיפה שמן למדורה כאשר גרמה, יחד עם ירידת ההכנסות, למפולת במחירי הקרקעות בשנה האחרונה. חקלאים רבים מצאו שאינם יכולים להחזיר את חובותיהם על־ידי מכירת הקרקע. מצד שני, הבנקים נוכחו שערך הבטחונות שניתנו להלוואות על־ידי שיעבוד הקרקע, אינו מכסה את ערך ההלוואות.

הנפגעים העיקריים הם החקלאים הבינוניים (בעלי מחזור שבין 50 אלף ל־500 אלף דולר בשנה). לגדולים מבנה ייצור גמיש והם מאורגנים במסגרת חברות בע"מ, שלהן אפשרויות לגייס הון עצמי. לעומת זאת, חלק גדול מהקטנים הם „איכרים במישרה חלקית" (כלומר, מתפרנסים ממקור נוסף) והם גם נכנסו פחות להרפתקאות כלכליות.

המאבק בארצות־הברית ביחס לטיפול במשבר, הדומה בקווים רבים למשבר החקלאות בישראל, הוא בין המצדדים באי־התערבות ממשלתית לבין המצדדים בה. הוויכוח ניטש גם על אופי ההתערבות הדרושה.

לעצור התהליך בראשיתו

המצדדים באי־התערבות, שלהם תומכים במימשל, מרבים להשתמש במספרים לחיזוק טענותיהם: רק 3 אחוזים מהאמריקנים מתפרנסים כיום מחקלאות. 43 אחוז מהחוות החקלאיות (הקטנות ביותר) מספקות רק 3 אחוזים מהתפוקה החקלאית. איזו הצדקה יש לתמוך בהן יותר מאשר לענפים אחרים? כפי שחקלאי נכנס לענף מתוך בחירה חופשית ותוך ידיעת הסיכון, כן הוא צריך לדעת לצאת ממנו כאשר העסקים אינם הולכים. ואיזה אסון ייגרם, אם מתוך 14 אלף בנקים הקיימים בארצות־הברית, כמה מאות הקשורים ישירות לחקלאות יהיו בקשיים? האם זה לא יביא לכך שבנקים אחרים ילוו ביתר זהירות וחוכמה?

הטענה כנגד גישה זו חזקה ביותר: כאשר לוקחים בחשבון יצרני מכונות חקלאיות, ספקי דשנים, רכבות מטען וכו', החקלאות היא העסק הגדול באמריקה, ואם איכרים ייצאו מהעסק גם „מסי פרגוסון" ו„ג'ון דיר" ילכו בעקבותיהם ובעקבותיהם מערכת הבנקאות. הממשלה תיאלץ אז להתערב כדי להציל את המפקידים בבנקים. אז מדוע לא לעצור את התהליך בראשיתו על־ידי עזרה ישירה לחקלאים? נוסף לכך, אם החקלאים יתמוטטו, קיימת סכנה של תפיסת השוק העולמי על־ידי מתחרים ממדינות אחרות, כפי שקרה בענפים אחרים.

מחירי מינימום

בנוסף לנימוקים הכלכליים הממשיים להתערבות, יש לזכור שעזרה לחקלאות הייתה חלק מהמדיניות הכלכלית של המימשלים מאז ומתמיד, גם בשנים שלפני השפל של 1929, שבהן הממשלה התערבה בדרך־כלל פחות בתהליכי השוק החופשי. מסורת זו של „עזרה לכפר" היא כה מושרשת עד שהפכה לחלק מתרבות השלטון ואין כל סיכוי שתשונה דווקא עכשיו. בשים לב לעובדה שהחקלאים נהנים מלובי חזק בגבעת הקפיטול. השאלה היחידה שנשארת פתוחה היא, איזה אופי תישא התערבות זו.

„הלובי החקלאי" בקונגרס דורש העלאת מחירי המינימום – המחירים שבהם הממשלה קונה כל כמות מהחקלאים ועל־ידי כך מבטיחה שזהו המחיר שישרור בשוק. את העודפים הממשלה מאכסנת או מעבירה לחוץ־לארץ כחלק מסיוע למדינות אחרות.

רבים מתנגדים לדרך זו. הם טוענים שמחירי מינימום גבוהים יגדילו את התפוקה ולכן יורידו את מחירי התוצרת החקלאית בעולם ויפגעו המאמצים שעושה ארצות־הברית לשנות את מדיניות הסובסידיות לחקלאות הנהוגה בארצות הא.א.ס. סובסידיה או מחיר מינימום, טוענים המתנגדים, תטיל נטל על התקציב הפדרלי ויהיה צורך במימון נוסף – או על־ידי מיסים נוספים, ו/או על־ידי הלוואות והעלאת הריבית, ו/או מימון אינפלציוני.

המימשל יתערב

כנגד התנגדות זאת טוענים אנשי „הלובי החקלאי", התומך בהעלאת מחירי המינימום, שכל עוד מדינות הא.א.ס. אינן משנות את מדיניות הסיבסוד לחקלאות, אין כל סיבה להעמיד את החקלאי האמריקני במצב נחות בתחרות על השוק העולמי. הגדלת מחירי המינימום אומנם תטיל נטל על התקציב אך את הנטל הזה יש לשקול מול המחיר הכלכלי־חברתי של אי־הוודאות במחירים, המקשה על החקלאים לכלכל את מעשיהם באופן אופטימלי, וכך נוצר עודף או חוסר בתפוקה החקלאית.

אך הטענה העיקרית כנגד העלאת מחירי המינימום היא, שזו בבחינת תרופה המגבירה את המחלה: העלאת המחירים תגרום לעליית הביקוש לקרקע והתופעה של עליית מחירי הקרקעות ולקיחת הלוואות פזיזה תחזור על עצמה. הפתרון העדיף הוא, לכן, להקל על החקלאים על־ידי הקלת נטל החוב – סידור מחדש של התשלומים ו/או הורדה בריבית של הריבית. אם הבנקים המקומיים מתקשים לעמוד במשימה זו – הממשלה הפדרלית צריכה להיכנס לתמונה.

המימשל היה מעדיף דרך שנדחתה כבר על־ידי הבנקים, שבה יש מינימום התערבות: מחיקת חלק מחוב החקלאים תמורת ערבות ממשלתית לשאר החוב. בכל מקרה, דרך של התערבות על־ידי הקלת החוב, עדיפה לחקלאים בטווח הקצר ויכולה להביא, בטווח הארוך, לניהול יותר הגיוני של החוות, ניהול המסתמך יותר על השוק ופחות על הממשלה.

עד כה המימשל לא נכנס לפעולה ממשית. אך ברור, כי במוקדם או במאוחר ייאלץ מימשל רייגן לבלוע את עקרונות השוק החופשי שבהם הוא דוגל ויתערב בענף החקלאות באופן משמעותי הרבה יותר.

אבי נשרי

התפלה" שנקלעה להפסד.

עם זאת, עקב ירידה תלולה ברמת המחירים בשווקי העולם, נפגעה רווחיותה של „פוספטים בנגב". ירידת המחירים גורמת להאטה בגידול המכירות של הקונצרן.

יוסף גלילי

[...]בנקים

מבריאים את הבנקים

(סוף מעמוד 8)

כולו – אפשר לבראה לבנקים. לדברי רודליו ורבינוביץ, יש לבטל כבר עתה את הוראתה של המפקחת על הבנקים.

לדברי רבינוביץ, יש לאפשר לתאגידים הגדולים ליטול הלוואות לזמן ארוך תוך הנפקת איגרות־חוב. לדעתו חברת העובדים היא גורם בריא במשק הישראלי ואין מפעליה עומדים בפני פשיטת־רגל ורוחים כל שמועה הקשורה לכך. „יש בעיות בחקלאות בכל הארץ, וכמובן, זה פוגע בחלק מחברת העובדים העוסק בחקלאות. יש בעיית של בניה, לכן לא רק סולל־בונה אלא גם רסקו נתונה לקשיים. אך משק העובדים הוא בריא".

רבינוביץ גורס, שחברת העובדים תומכת בתוכנית הכלכלית של הממשלה, כי היה צריך לבצע צעדים שיבלמו את המפולת הכלכלית הצפויה, אולם יחד עם זאת דרשה חברת העובדים להדגיש את הצורך בצמיחה כחלק בלתי־נפרד מהתוכנית הכלכלית. עתה – גורס רבינוביץ – נראה כאילו הממשלה שכחה את החלק בתוכנית שידבר על הצמיחה וזו הסיבה, אולי, שמאחורי הקשיים של התאגידים הגדולים במשק.

חקלאות במשבר

אתמול הסבו החקלאים בבקעת־הירדן וברמת־הגולן את כבישי אזוריהם במחאה על מצבם הפיננסי של הישובים. במציאות המעוותת של הארץ, כאשר הדאגה העיקרית היא לפיננסים, נמצאת החקלאות בשעתה הקשה ביותר, עם חובות שבשני אזורים אלה עוברים את ה־100 מיליון דולר. ואז נוצר האבסורד שמגזרים יצרניים בתעשיה ובחקלאות, לעיתים משגשגים ומצליחים, נתונים במשבר פיננסי, כאשר לעיתים קרובות אין שום קשר בין ההצלחה הכלכלית הגדולה למשבר הפיננסי העמוק.

יהודה צור

מנכ"ל בל"ל הדגיש, כי זו תוכנית מינימום הכרחית לתפקודו של הקונצרן. בהיעדר הלוואות הפיתוח, שמימנו בעבר כ־40% מהיקף ההשקעות, נותרה „כימיקלים לישראל" ללא זמינות של מימון לטווח ארוך. לפיכך פועל הקונצרן לגייס הון בבורסה האמריקנית, מאחר שיכולת הגיוס בבורסה הישראלית מוגבלת. בתוכנית החברה לגייס 15 מיליון דולר באיגרות־חוב צמודות מדד בארץ. הנפקת איגרות־חוב ניתנות להמרה בשווי 5 מיליון דולר בחברת „דשנים וחומרים כימיים", ועוד. החברה, כאמור, מתכוונת לגייס כ־100 מיליון דולר, בעיקר בבורסה האמריקנית. ההנפקות לגיוס הון של החברות חשובות, מותנות בכך שהשליטה של „כימיקלים לישראל" על חברותיה, לא תיפחת מ־51 אחוז.

כוונת הממשלה ליטול מ„כימיקלים לישראל" סכום של 30 מיליון דולר כדיווידנד לשנתיים האחרונות, עלולה, לדעת המנכ"ל יורם זיו, לשבש את תוכניות ההשקעה בפיתוח המפעלים ולבלום את התפתחותה העתידית של התשלובת. טרם נתקבלה תשובה על הערעור בנושא זה שהגיש

עיה בכל משקית. זו תופעה מקרו־כלכלית. בנקים, את כל מה שהיה צריך להיעשות. אך יות רחבות יותר וגבוהות יותר מהמסקנה. זוהי ייצג את עודד מסר, כוועדה לחקירות נסילה

הוא היה מנהל מחלקה בבנק ישראל וכל ידי הנגיד. המפקח על הבנקים אינו עומד הבכירים של בנק ישראל". בנק ישראל לוועדה, לא שותף עודד מסר כן צוין, שלעודד מסר גם לא היתה כל גישה לאיסוף התזכיר הרב שהגיש בנק ישראל לוועדת החקירה.

„בפעילות המפקח הייתה המשכיות והחלוקה לשתי תקופות אינה נכונה. לא ייתכן שכל הטובות יפלו בתקופה אחת וכל הרעות בתקופה אחרת", סיכם עו"ד אחיעזר את דבריו.

הבוקר יופיע בפני הוועדה עו"ד אמנון גולדנברג המייצג את בנק לאומי. בנק הפועלים הודיע, כי אין בכוונתו להגיש סיכומים בעל־פה ומזכיר הוועדה, עו"ד אלישע צידון, ציין בפני כתבתנו, כי ניתן להניח שעד סוף השבוע תסיים הוועדה את שמיעת הסיכומים בעל־פה של הבנקים לאומי, המזרחי ודיסקונט.

רונית אנגלר

היקף החוב של מושבי הגולן — מעל 40 מיליון דולר

היקף החובות של 11 המושבים ברמת־הגולן נע, לפי נתונים מעודכנים, סביב 41 מיליון דולר. המושבים אינם מסוגלים לעמוד בנטל הכבד של החובות והם מבקשים מהממשלה סיוע מיידי להקלת המצוקה. ב־11 המושבים מתגוררות כ־1700 משפחות בלבד ויש משפחות שנטל החוב עליהן מגיע ליותר מ־100 אלף דולר.

החובות הכבדים נוצרו, בשל העובדה, כי הגורמים המיישבים ברמת־הגולן לא העבירו במועד את כספי הסיוע למתיישבים והם נאלצו ליטול הלוואות בשוק החופשי, דבר אשר החמיר את מצבם.

ועד מושבי רמת־הגולן ניהל משא־ומתן ממושך עם משרדי הממשלה כדי לחקל את הנטל, אולם עד כה טרם הושג פתרון. השבוע החליט ועד מושבי רמת־הגולן לצאת למאבק עד כדי נטישת היישובים.

מושה לוי, יו"ר ועד מושבי רמת־הגולן, אומר, כי כל הפניות למשרדי הממשלה לקבלת סיוע לא הועילו ולכן אין מנוס מאשר לנקוט בפעולה חריפה.

בנק ישראל במכנסים מופשלים

האשראי הבנקאי החופשי גדל מסוף יוני, מ־1.2 טריליון שקל ל־2.1 טריליון שקל. הגידול היה הדרגתי וכל פעם לאחר שהריבית נרשם גידול באשראי השקלי בב־100־150 מיליארד שקל. אשראי שקלי זה, המיועד לסקטור העיסקי, מהווה את היעד של המדיניות המוניטארית המנוהלת על־ידי בנק־ישראל בתאום עם משרד־האוצר. כזכור, ביעד המדיניות המוניטארית נקבע אי־גידול באשראי השקלי.

למען השגת יעד זה, קבע בנק ישראל את שיעורי הריבית הנומינאלית הגבוהים, שהחלו ב־300 אחוז לשנה וירדו בסוף אוקטובר לכ־100 אחוז לשנה.

מצדדי מדיניות זו טוענים, כי גידול האשראי מוכיח שהייתה הצדקה לריבית הגבוהה, כי אחרת האשראי היה גדל עוד יותר. אנחנו הזהרנו את בנק ישראל עוד בימים הראשונים של קביעת התוכנית הכלכלית החדשה, כי שיעורי ריבית גבוהים כאלה ירחיבו בעצמם את נפח האשראי, כי המשק אינו מסוגל לשלם את הריבית ולכן הריבית מצטברת בחשבונות החח"ד.

בניגוד לספרי הלימוד

אם למרות הריבית הריאלית של כ־10 אחוזים לחודש לא מורגשת שום ירידה בביקוש לאשראי, אז יש לבדוק את התיאוריה הטוענת, כי הביקוש לאשראי הוא גמיש ומגיב לשיעורי הריבית, או שכספי שטופן מגדלבאום, כל מנהלי המשק מטומטמים ומוכנים לקחת אשראי בשיעורי ריבית כאלה, שהם לבטח לא מסוגלים להרוויח בפעילות יצרנית או מסחרית.

כיום ניתן לקבוע על בסיס הנתונים האמורים, כי ריבית גבוהה אינה מצמצמת את נפח האשראי אלא מרחיבה אותו ולכן יש למצוא מדוע התופעה הזו מתרחשת בישראל בניגוד לכל ספרי הלימוד של הכלכלה.

במקביל להתרחבות האשראי הבנקאי השקלי בריבית גבוהה בכ־25 אחוז, גדלו גם הנכסים הכספיים בידי הציבור בכ־800 מיליון דולר. מזה ניתן לייחס כ־300 מיליון דולר להמרות מט"ח ועוד כ־500 מיליון דולר לרווחים שהצטברו בתפ"סים ופק"מים, שהיו גם הם רווחים ריאליים לאור עצירת הפיחות והחזקת שער דולר קבוע.

במקום זה ניתן לציין בסוגריים, כי הריבית הריאלית שוב לא יכולה להימדד בתקופה זו ביחס לעליית המדד. זאת מכיוון ש־90 אחוז של המשק פועל במחירים מוקפאים וקבועים. לגבי היצרן במדד, אין כל חשיבות לעליית מחירי העגבניות ושאר ירקות ולעליית שכר הלימוד או שירותי קופת־חולים. כן הוא אינו מושפע מעליית המדד הנגרמת על־ידי מחירי הדירות בעיסקות שבוצעו 3־6 חודשים קודם לכן. כאשר מחיר המוצר מוקפא ושער הדולר מוקפא, כלומר הריבית הנומינאלית הנוסף להיות ריבית ריאלית. לכן, החל מה־1 ביולי, שילם המשק ריבית ריאלית שהתחילה בשיעור של 20 אחוז לחודש והגיעה בסוף אוקטובר לכ־10 אחוז לחודש. אמנם ריבית זו אופיינית רק לכרבע מסל האשראי, אך גם אם לוקחים את כלל הסל הכולל אשראי ליצוא בריבית מסובסדת, גם אז מגיעים לריבית ריאלית של 60 אחוז לשנה. ריאלית, משמע — דולרית.

שיקולי מס

מכאן נחזור שוב לתאור המצב. נפח האשראי גדל וגם הנכסים הפיננסים בידי הציבור גדלו, כאשר על־פי הציפיות היה צריך להתרחש בדיוק ההיפך. הציבור היה צריך לנסות להיפטר מנכסים כספיים שנותנים תשואה גבוהה אך נמוכה יותר מהריבית הדביטורית. במציאות, הציבור הגדיל גם את האשראי וגם את החזקת הנכסים הכספיים.

הסיבה היחידה לכך יכולה להיות טמונה בשיקולי מס. הפירמה הבודדת, כאשר היא לווה כ־20% לחודש ריבית, שהיא הוצאה מוכרת למס־הכנסה, משלמת אפקטיבית רק כ־10 אחוזים נטו, לכן כדאי לא לקחת כסף במחיר זה ולהשקיע אותו בריבית פטורה ממס של 12־15 אחוז. זה נותן רווח של כ־50 אחוז לחודש על המחזור.

שיקול זה יוכבר עוד יותר אם נפריד בין העסק לבין בעל העסק. לכל מפעל כדאי לעשות חובות המוכרים במס ולקחת את ההון העצמי ולהשקיע בתפ"ס פטור ממס. בתור בעל מפעל הוא יועץ, ובצדק, שהריבית הדביטורית הגבוהה הורסת את המשק וכי המפעלים יתמוטטו. בעוד שבתור משקיע פרטי הוא ייהנה מהריבית הקרדיטורית הגבוהה שמשלם בנק ישראל. הסובלים מכך הם רק אותם בעלי עסקים שלא יכולים להתאזן. אלה נמצאים בעיקר בסקטור הציבורי וההסתדרותי.

התשובה הזו מתבררת כנכונה, כי לאור הקשיים שנוצרו במשק ולאור הזעקות, כבר יצא האוצר בתוכנית המוכנה להעמיד 250 מיליון דולר לחלוקה למפעלים שנפגעו מתהליך זה. לאחר הביצוע יתברר כי אלה שהרוויחו, הרוויחו, ואלה שהפסידו — האוצר יציל אותם.

נקודת ארכימדס

לכן המדיניות הנכונה מצד בנק ישראל הייתה צריכה להיות מלכתחילה לא לשחק בניחושים בקביעת נפח אשראי למשק, כשאף אחד אינו מסוגל לקבוע את גודלו הרצוי, אלא לקבוע שיעור ריבית קצת גבוה יותר מאשר בשוק העולמי. כאן נמצאת נקודת ארכימדס, כלומר: נקודה יציבה כלשהי. כאשר הריבית השקלית היא 12־15 אחוז לשנה, לאף אחד לא כדאי לקחת אשראי שקלי כדי להשקיע בשוק הדולרי ב־10 אחוזים לשנה. לא ניתן לקבוע נפח אשראי באמצעות הריבית, כפי שהוכח, אך ניתן לקבוע שיעור ריבית בו המשק מסוגל לתפקד ללא ספקולציות וללא מעברים חדים בין שוק הון אחד לשוק הון אחר.

המדיניות של בנק ישראל טובה רק למקרה אחד ואיננו יכולים להיות בטוחים שלא זאת הייתה המחשבה הסמויה של קובעי המדיניות בבנק ישראל כאשר תכננו אותה. להיפך, סימנים מרובים מצביעים על כך, כי זו הייתה הכוונה הסמויה, כלומר, התכנון היה להעביר את כולם לנכסים שקליים על־ידי שיעורי הריבית המפתים ואז לבצע פיחות פתאומי ולתפוס את כולם עם המכנסיים למטה ולשחוק להם בבת אחת את מה שהרוויחו.

אולם מחשבות סמויות לחוד ומציאות לחוד. התוכנית הכלכלית קבלה תאוצה משלה ואי־אפשר ככה סתם להפסיק אותה ולחזור לשיעורי האינפלציה הקודמים הכרוכים בפיחות. לכן ייתכן שבנק ישראל נתפס עם המכנסיים המופשלים. בכל מקרה, בעד טעות קולוסאלית כזו מישהו חייב לשלם את המחיר. הטעויות לגבי ויסות מניות הבנקים מחווירות לעומת גודל הטעות בתחום המדיניות המוניטארית.

צבי טימור

טור החדשות

סקרים מצביעים על עלייה בביקוש לעובדים

למרות השפל החריף הפוקד את שוק העבודה, חלה בחודש הקודם עלייה חדה בביקוש לעובדים באמצעות מודעות „דרושים" המתפרסמות בעיתונות.

על־פי סקר של חברת „מנפאואר" לניהול כוח־אדם ואשר מתבסס על מודעות הדרושים בעיתונות, עולה, כי באוקטובר נדרשו 13,473 עובדים לעומת 9,419 בספטמבר — עלייה של 43 אחוז. העלייה הגדולה ביותר הייתה בביקוש לעובדי משרד — עלייה של 62 אחוז (באוקטובר נדרשו 3394 לעומת 2089 בספטמבר). העלייה היא בעיקר בביקוש למבקרי חשבונות מסיבות מס־הכנסה. בביקוש לאנשי שירותים (ללא עובדי משרד) חלה עלייה של 53 אחוז (באוקטובר נדרשו 3964 לעומת 2586 בספטמבר), העלייה היא בעיקר בדרישה לשוטרים, חוקרים, עורכי־דין ונגנים.

בביקוש בענפי הייצור חלה עלייה של 44 אחוז (באוקטובר נדרשו 2936 לעומת 2037 בספטמבר). בביקוש לעובדים טכניים חלה עלייה של 27 אחוז (באוקטובר נדרשו 1050 לעומת 826 בספטמבר). בביקוש לאקדמאים חלה עלייה של 20 אחוז (באוקטובר נדרשו 1416 לעומת 1177 בספטמבר). בביקוש לעובדי מתכת חלה ירידה של אחוז אחד (באוקטובר נדרשו 587 לעומת 593 בספטמבר).

מסקר אחר שערכה חברת „לירן־סקרים" — עולים ממצאים דומים: באוקטובר הוצעו 11,852 משרות באמצעות ה„לוחות" לעומת 7933 משרות שהוצעו בספטמבר — גידול של 49 אחוז.

מסקר „לירן—סקרים" עולה, שהעליות במספר המשרות שהוצעו באמצעות מודעות „דרושים" נעו בין 3 ל־63 אחוזים. העליות הגדולות ביותר בביקוש היו — לעובדי משרד, עובדי ייצור, ועובדי שירותים (ללא עובדי משרד).

התפלגות הביקוש הייתה כדלקמן: עובדי משרד־עלייה של 63 אחוז (3059 משרות הוצעו באוקטובר לעומת 1872 בספטמבר), עובדי ייצור — עלייה של 62 אחוז (2694 נדרשו באוקטובר לעומת 1665 בספטמבר), עובדי שירותים (ללא עובדי משרד) — עלייה של 58 אחוז (2951 נדרשו באוקטובר לעומת 1869 בספטמבר), עובדי תחזוקה והובלה — עלייה של 44.5 אחוז (503 נדרשו באוקטובר לעומת 348), עובדים טכניים — עלייה של 37.5 אחוז (960 נדרשו באוקטובר לעומת 698 בספטמבר), עובדי בניין — עלייה של 20.5 אחוז (88 משרות הוצעו באוקטובר לעומת 73 בספטמבר), אקדמאים — עלייה של 17.7 אחוז (1004 משרות הוצעו באוקטובר לעומת 853 בספטמבר) ועובדי מתכת — 3 אחוז (573 נדרשו באוקטובר לעומת 555 בספטמבר).

א.ש.

„אלסינט" שקוע ב־140 מיליון דולר

ראשי חברת „אלסינט" תובעים לקבל סיוע ממשרד־התעשייה־והמסחר. חברת „אלסינט" הכינה תוכנית־הבראה מקיפה, לאחר שהיקף החובות שלה נע סביב 140 מיליון דולר. חלק מחובות אלה הם לממשלה אשר העניקה לחברה הלוואות מסובסדות מקרנות היצוא. כספים אלה ניתנו על־סמך תחזית מכירות של „אלסינט", אשר לא התממשה בפועל, ולכן על „אלסינט" להחזיר כספים לבנק־ישראל.

ראשי החברה נפגשו בסוף השבוע עם שר־התעשייה־והמסחר, אריאל שרון, וביקשו ממנו שיפעל לפריסת החובות הללו לתקופה ארוכה יותר עד אשר תשוקם החברה. השר שרון הבטיח לטפל בכך גם מה שהוצגה לו תוכנית־הבראה המקובלת עליו.

ראשי „אלסינט" תובעים גם את התערבות בנק־ישראל כדי לאפשר להם לקבל הלוואה של 20 מיליון דולר מהבנקים המסחריים. הבנקים מוכנים להעניק הלוואה זו אולם הדבר מחייב קבלת אישור מבנק־ישראל, בגלל נפח האשראי הכללי שכבר ניתן בעבר ל„אלסינט".

עודפי נזילות בבנקים

במערכת הבנקאות הצטברו בסוף השבוע עודפי נזילות אדירים בהיקף של כ־350 — 400 מיליארד שקל.

עודפים אלה הצטברו בבנקים בעקבות מדיניות המגיות הבנקאיות של הקשישים, אשר הושקע בחלקו בפקדונות שיקליים כמו פק"מ ותפ"ס וחלקו נותר בחשבונות עו"ש רגילים של הקשישים. בשל עודפי הנזילות הגבוהים, הורידו הבנקים את הריבית על הפקדונות השיקליים בכ־2 — 3 אחוזים.

בנק לאומי פנה ביום ששי האחרון אל כל הקשישים והציע להם להוציא את הכספים מחשבונות העו"ש ולהעביר אותם לפקדונות שיקליים עליהם יש ריבית. בכל סניף יש רשימת מחשב של בעלי מניות הקשישים והפקידים בסניף פונים אליהם טלפונית.

א.ש.

שטסל הגיש את התפטרותו

בישיבת הדירקטוריון של חברת „צים" שהתקיימה בסוף השבוע בתל־אביב, הודיע יו"ר הדירקטוריון, חיים שטסל, על פרישתו מהדירקטוריון ומתפקידו כיו"ר פעיל של הדירקטוריון מטעם החברה לישראל.

פרישתו של חיים שטסל באה על רקע חילוקי־דעות שנתגלעו בינו לבין החברה לישראל בקשר לדרכי ניהולה של „צים".

לאחר פרישתו תמנה קבוצת אייזנברג יו"ר מטעמה ותגביר את שליטתה על חברת הספנות הלאומית.

חיים שטסל שימש כיו"ר של חברת „צים" במשך יותר משמונה וחצי שנים ובשנה וחצי האחרונות, כיו"ר פעיל. יש לציין שבמחצית השנייה של שנת 1984, חלה התאוששות בעסקי „צים" אחרי שנות שפל רבות ושנת 1985 תסתיים כנראה אף ברווח.

נבחרו דירקטורים בבנק הבינ"ל במקום פורשי „דנות"

בישיבת הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי הראשון, נבחר בועז נהיר ליו"ר מועצת המנהלים של הבנק.

בועז נהיר, משפטן, לשעבר סגן פרקליט המדינה וחבר הוועדות לרפורמה במס, נבחר לדירקטור בבנק הבינלאומי לפני כשנה וחצי.

בישיבת הדירקטוריון אושר מינויים של שלושה דירקטורים חדשים:

● ד"ר נילי כהן, מרצה לדיני חוזים בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת ת"א.

● יצחק מן, רואה חשבון, לשעבר נציב מס־הכנסה ונשיא לשכת רואי־החשבון.

● אלישע שחמון, מנכ"ל „מוטורולה".

שלושת הדירקטורים החדשים הם נציגי ציבור. הם נבחרו לתפקידים במקום הדירקטורים מחברת „דנות" שהתפטרו מדירקטוריון הבנק הבינלאומי, לאחר שנתקבלה ההחלטה לפרק את חברת „דנות".

גם החברים האחרים בדירקטוריון הבנק הבינלאומי הם נציגי ציבור:

● רולנדו אייזן, תעשיין, מנכ"ל „רים".

● יוסף גבע, אלוף במילואים, סגן יו"ר מועצת המנהלים של „פרוטאורום".

● דוד ווינשל, נשיא „שופרסל".

● ארנון טיברג, מנכ"ל התאחדות התעשיינים.

● יחזקאל פלומין, רואה חשבון ומשפטן, לשעבר סגן שר־האוצר וחבר־כנסת.

● צדיק בינו, מנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון (חבר בדירקטוריון בתוקף תפקידו).

רווח נקי של 200 אלף דולר ל„הסנה"

חברת „הסנה" סיימה את המחצית הראשונה של שנת 1985 ברווח נקי של יותר מ־200 אלף דולר, זאת לעומת הפסד של 8 מיליון דולר בשנת 1984.

רוב הרווח של החברה הושג כתוצאה משיפור ניכר בעיסקי החברה בארץ.

מנכ"ל החברה, אלפרד גולף, אמר כי אילו לא הייתה החברה צריכה לשאת הפסדי מעיסקות ביטוח־משנה שביצעה עבור חו"ל בשנים קודמות — היה המאזן מראה רווח גדול בהרבה.

עוד אמר גולף, כי כל חברות הבת של „הסנה", מלבד אחת, הגיעו במחצית הראשונה של השנה לרווחיות.

עם זאת, צופה גולף לפגיעה ברווחיות של ענף הביטוח, בעיקר בענף הרכב, שבו חלה ירידה בפרמיות, בגלל ירידת מחירי המכוניות המשומשות.

גם חוסר האפשרות לצבור רווחי השקעות — יפגע ברווחיותן של החברות.

איל שגב

גלגלי הבורסה

הריבית החודשית במק"ם ירדה ל־2.6%

השחיקה במניות נמשכה אתמול. היו פי 5 יותר ירידות, מאשר עליות. במניות ההסדר היה עודף היצע של 4.6 מיליארד שקל. בשוק איגרות החוב היה ביקוש התחלתי של מיליארד שקל לצמודות למדד וביקוש התחלתי של 2 מיליארדי שקלים לצמודות למט"ח, בעיקר לצמודות לדולר מסוג „ארמון". הנפקת בנק ישראל במיכרז נכשלה. מגמה הראשונה ירדה התשואה החודשית במילווה קצר המועד ל־2.6%. המחזור במק"מ היה פי 7.6 גדול יותר, מאשר בשוק המניות ושוק איגרות החוב גם יחד.

במילווה קצר המועד נעו התשואות החודשיות בין 2.6% ל־4.12%, תוך מחזור של 76.3 מיליארד שקל. זו הפעם ראשונה ירדה התשואה החודשית במק"ם ל־2.6%.

בנק ישראל הציע אתמול איגרות חוב צמודה למדד מסוג „שגיא־בריבית רבית" בסך 35 מיליארד שקל ערך נקוב. מהן נמכרו במחיר הנומינאלי של 86% מערכן הנקוב רק 5.3 מיליארד שקל.

הציבור השקיע אתמול 12 מיליארד שקל בקרנות נאמנות „סולידיות", שאינן מרבות להשקיע במניות. מהן כ־6 מיליארדי שקלים ב„גמולה" ו־3 מיליארדי שקלים בקרנות בנק הפועלים.

הדולר השחור נע בין 1,580 ל־1,590 שקל. חלה התעניינות גם במטבעות־חוץ אחרים.

בעשרת החודשים הראשונים של 1985 עלו המניות החופשיות ב־168% ומניות המסחר עלו ב־185%. העלייה הגדולה ביותר נרשמה במניות טקסטיל והלבשה, שעלו מתחילת השנה ב־446%.

לעומתן עלו השערים היציגים של מטבעות חוץ ב־10 החודשים הראשונים של 1985: דולר — 133%; לישט"ט — ב־189%; פראנק צרפתי — ב־184%; פראנק שווייצי — ב־184%; ין יפאני — ב־173%.

בשוק המניות ירדו אתמול 244 שערים, לעומת 48 שעלו ו־101 שנשארו בלי שינוי. מהם ירדו 108 ב־5% ויותר ו־15 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 24 „מוכרים בלבד" לעומת 7 „קונים בלבד".

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־3.8 מיליארד שקל. מזה כ־2.3 מיליארד שקל במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה עלה למעלה ממיליארד שקל.

במניות ההסדר עלתה פועלים מב' ב־50%. לעומתה ירדו רוב מניות ההסדר בין 1 — 2 אחוז. במניות ההסדר המובילות נעו התשואות השנתיות בין 15.08% (דיסקונט ב') ל־13.99% (הפועלים ש' ומ').

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר ירדו ב־1%: מ' ב' — 13.1; בינלאומי — 11.3; ספנות 0.1 — 18.1; ספנות 0.5 — „מוכרים בלבד". לעומתן עלו: אוח"ה — 19.3; כללי — 7.5.

במניות התעשייה, בלטו הירידות ב־1%: כבלי ציון 1 — 121.2; דרוקר ופ' — 110.2; זנלכל 5 — 110.1; חירון 5 — 10.1. לעומתן בלטו העליות ב־1%: טפחות מב' — 10.0; רפק 0.1 — 10.1 (בעוד שרפק 0.5 ירדה ב־1.0%).

ערך חשוק ירד אתמול ב־3 אחוזים. הירידה הגדולה ביותר — ב־5.8% — היתה במניות חברות להשקעה. מדד השערים של אופציותיהן ירד ב־11%.

בשוק איגרות החוב היו עליות עד 1.2% בצמודות למדד מסוג „שגיא" ועד 3.5% מסוג „גליל". בצמודות כ־80% למדד עלו השערים עד 2.3%. בצמודות לדולר עלו עד 0.6% מסוג „ארמון" ועד 2.3% מסוג „רמון". בסוג „גלבוע" נרשמו עליות עד 1.2%.

המחזור בשוק אג"ח הסתכם ב־6.2 מיליארד שקל. מזה כ־1.5 מיליארד שקל בצמודות כ־80% למדד וכ־1.5 מיליארד שקל בצמודות לדולר מסוג „ארמון".

מילל בנה הפסידה כ־15.8 מיליארד שקל (כ־12.5 מיליון דולר) במחצית השנה הראשונה של 1985, בהשוואה ל־7.5 מיליארד שקל בשנת 1984 כולה.

אלחנן חורוביץ

● „לא ייתכן להשבית את גורם הייצור מספר אחד – את כוח־האדם – ובעקבותיו את גורמי הייצור האחרים כמו מכונות ומיבנים, ולצפות שזה יוציאנו מהמשבר הכלכלי. אדרבה, אין להסתפק במענקי אבטלה אלא להשקיע כבר עתה ביצירת מקומות תעסוקה חדשים ובהכשרה מקצועית", דברים אלה אמר שר העבודה והרווחה, משה קצב, בפני 140 הבוגרים החדשים של בית־הספר לטכנאי ייצור של המכון לפריון העבודה והייצור.

● הבנק הבינלאומי סיים למכור את תוכנית החיסכון „עת תשואה 8%". הבנק הבינלאומי, שהיה הראשון מבין הבנקים שהציע לציבור תוכנית חיסכון צמודה למדד, שנתנה לחוסכים ריבית שנתית צמודה למדד של 8%, מכר בתוך ארבעה ימים תוכניות חיסכון בסכום של יותר מ־20 מיליארד שקלים, (מלוא הסכום שהוקצב לתוכנית).

מאת יעקב רבי (428)

עיירות עתיקות וחדשות

העיירה היתה צורת־היישוב הטיפוסית של המוני יהודים במזרח אירופה, בעיקר עד תחילת המאה התשע־עשרה. מי שמוצאו מרוסיה, פולין, ליטא, רומניה, זוכר או יודע מסיפורי אבותיו את שמותיהן של עיירות הרבה; ומי שקרא את מנדלי ושלום עליכם מכיר שמות עיירות שלא היו ולא נבראו אלא כל עיקרן משל ושנינה, דיון ספרותי: בטלון, כסלון, כתריאלובקה, בויבריק. עיירה, שטעטל ביידיש, לאמור: עיר קטנה. אמנם הקטנות היתה יחסית. לעיתים תחומה של עיירה היה כה צר ומניין אוכלוסיה כה מועט, עד שאפילו השם עיירה היה „גדול" עליה והוצרכו להוסיף לה לוואי: עיירה ק ט נ ה.

היום יש עיירות במדינת ישראל, עיירות־פיתוח; הסומך פיתוח אמור לאפיין את הנסמך עיירה, ללמדך שהעיירה שמדובר בה לא הגיעה לפריקה, — עודנה בשלב גידול והתפתחות, אינה עצמאית בניהול ענייניה אלא סמוכה על שולחנה של הרשות המרכזית. מבחינת הממדים הגיאוגרפיים והדמוגרפיים, גם עיירת־הפיתוח הישראלית, כמו העיירה־השטעטל במזרח־אירופה, היא מושג יחסי. לירוחם מתבקש לוואי: היא עיירת־פיתוח קטנה. לעומתה, דימונה וקריית־שמונה הן עיירות גדולות; הן למעשה ערים בינוניות ואף מעמדן המוניציפאלי הוא משל ערים: עיריה מכלכלת את ענייניהן, לא־ועד מועצה מקומית. נוסף על כך, עזה תקוותם להיחלץ במהרה מן הסומך „פיתוח", שלפי הרגשתן אינו מוסיף להן כבוד, ולהגיע לאי־תלות מלאה.

ומקובלנו שיש עיירות בדרום־אפריקה — מין גטאות כושים שכאלה בעיבורן של הערים הלבנות. סווטו, למשל, הצמודה ליוהאנסבורג. כאן, השם עיירה הוא לא רק מושג יחסי אלא כינוי פאראדוקסאלי. סווטו, וכמוה „עיירות" הסמוכות לקייפטאון, הן ממש כרכים — יישובים של מאות־אלפים תושבים, או אף של מיליונים; יותר ממספר האוכלוסיה בעיר המרכזית הלבנה. אף־על־פי־כן, סווטו ואחיותיה הן עיירות, הגם שהן עיירות ענקיות. הן עיירות (רחוקות מאוד־מאוד ממטרופוליות) משום שלמרות גודלן הפיסי אין להן מנהל עצמאי תקין וחסרה להן תשתית של שירותי בריאות, חינוך וכו' הראויים ליישוב בני־אדם. (עיירות השחורים בדרום־אפריקה נקראות townships באנגלית = רשויות מקומיות).

ועתה, הבה נניח לסוציולוגיה וניתן דעתנו לחקרי־לשון. השם עיירה — מנין, ומאימתי? מה גזרונו? לכאורה, התשובה פשוטה: עיירה היא שם־הקטנה, דימינוטיב, מן השם עיר, כמו שאמרנו לעיל: עיר קטנה. ויש עיירות לרוב בלשון־חכמים, בספרות חז"ל. אעפ"כ, אין עיירה מלה שורשית, עתיקה, והיא לא קדמה לריבוי עיירות אלא להיפך. היא מלה של הלשון העברית החדשה ומקורות־השראתה הם ההוויה היהודית במזרח־אירופה והמלה היידית שטעטל. בלשון התלמוד מצוי רק הריבוי עיירות, שצורת־היחיד שלו, כמו צורת־היחיד של ערים, היא עיר, לא „עיירה". על היקפן הניכר של העיירות הקדומות יעידו הביטויים הבאים מלשון־המשנה: „עיירות גדולות" (מגילה א, ג), „עיירות המוקפות חומה" (כלים א, ז). אמנם לשון־חז"ל נזקקת גם לצורת־הרבים עיירים: „וישראל שבאותו משמר מתכנסים לעיריהן" (תענית ד, ב).

לעומת זאת, בלשון המקרא מצויה פעם אחת צורה חלופית לריבוי ערים. על השופט יאיר הגלעדי מסופר: „ויהי לו שלושים בנים רוכבים על שלושים עיירים ושלושים עיירים להם, להם יקראו חוות יאיר עד היום הזה אשר בארץ הגלעד" (שופטים י', 4). הלשון „שלושים עיירים" מופיע כאן פעמיים פעם אחת — אלו הם בני אתונות (רכבים של עיר) שבני יאיר רכבו עליהם, ופעם אחת, אלו שלושים ערים שהיו להם בארץ הגלעד ושמם המקובץ חוות יאיר.

מצבה ומצבת

יש מַצֵּבָה ויש מַצָּבָה, מצבה, צר"י בציירי, משמעה העיקרי הוא אבן המוצבת על קבר. מַצָּבָה בקמץ, הוראתה בלשון המקרא היא חיל־מצב; כך „אנשי המַצָּבָה" (שמואל א, י"ד, 12). בעברית של ימינו נתוספה למַצָּבָה משמעות ארגונית־מנהלית־צבאית, אפקטיב בלעז: „רישום של מספר האנשים הנמצאים ביחידה מסויימת בזמן מסויים, מספר הבריאים, החולים שלא באו למילוי תפקידם וכו'" (ההגדרה במילון אבן־שושן). חל גידול במַצֶּבֶת כוח־האדם. הבעיה היא — מה צורת הסמיכות של שני השמות. הסמיכות של מַצֵּבָה היא מַצֶּבֶת — צר"י וביו"ת בסגול, וגם מַצְּבַת — צר"י בשווא, בי"ת בפתח. הסמיכות של מַצָּבָה — רק מַצֶּבֶת. בשפת־הדיבור מאחדים משום־מה את צורות הסמיכות ואומרים מַצֶּבֶת, בשני סגולים, גם כשמדובר במצבת של בני־אדם חיים. זה גורם לבלבול לא־נעים. ראוי להבחין: על קברו של המנוח הוקמה מַצֶּבֶת־שיש. המרצה מסר פרטים על מַצֶּבֶת העובדים במפעל.

בעריכת עלינא תורי

מסך ראשון

„אדולף אייכמן – קולאז'" – בעיות ביורוקראטיות

אייכמן איננו רובוט

מאת נפתלי עירוני

„אדולף אייכמן — קולאז'", הצגת יחיד של השאובינה — מערב ברלין; מחבר ומבצע: מיכאל מאסן בתיאטרון העירוני חיפה.

דמותו של הפושע הנאצי היא נושא בעייתי וקשה לטיפול, מסיבות שונות. האמן אינו יכול להתעלם מהרקע הכללי — הטראגדיה ההיסטורית שהפושע שיחק בה אחד התפקידים המרכזיים. מצד שני, הנטייה ליצור ספרות בכל מחיר מעוותת את האמת האנושית, הפסיכולוגית והאמנותית כאחד. דרכי הטיפול בדמות של הפושע הן בדרך כלל שתיים: הפושע המשכיל, „התרבותי" החובב מוסיקה ופילוסופיה, מדבר באריכות ופועל כסאדיסט נורא; או הפושע הבנאלי, המבצע את מלאכתו ללא יסורי מצפון כי הוא חסר רגש. הוא רובוט אמיתי, רובוט ביורוקראטי. האנשים מרגיעים את עצמם ומסבירים את התופעה כיחודית גרמנית, כבלתי־חוזרת. תפישה שכזאת מוצאת את השראתה ברומאן הרומאנטי הקלאסי, אשר מתאר דמויות שטניות וכן דמויות „רובוטיות", מעין המפקח זאברט של ויקטור הוגו. עצם העובדה שסופרים מודרניים מוכנים לאמץ תפישה שאין בה שום אחיזה במציאות, מצביעה על חוסר רצון או אי יכולת לרדת לעומק.

יש לציין שמיכאל מאסן הכין את הקולאז' על אדולף אייכמן על בסיס מיסמכים רבים, אך לאו דווקא ההיבט הדוקומנטארי הוא החשוב אלא התמצית שהצליח להשיג מהחומר הרב שחקר. התמצית כשלעצמה מהווה מחזה אמיתי, המאפשרת לשחקן ביצוע בלתי־רגיל בהצגת יחיד. הערך של הקולאז' מונח ברקע, בבלתי־מסופר, במשמעות, אשר המחבר מייחס לאירועים לאחר ניתוח עמוק ושיחזור פנימי של עולמה הקונקרטי של הדמות. מאסן מחפש את המסגרת הריאלית שבתוכה חי הפושע. הוא מתאר אותה כמעין עולם סגור שאין בו שום מגע עם העולם האנושי. המסגרת הזאת מודרגת לכל הכיוונים — בצורה היירארכית.

ולכל דרג יש חשיבות סגולית משלו. (מילר, קלטנברונר, היידריך אשר ראה אותו מעשן, פעם אחת בלבד וכו'...) בין הגורמים השונים יש יחסי כוחות שונים ולפעמים פתרון ביורוקראטי עובר הרבה תהליכים, אשר משנים את מהותו המקורית. הדינאמיקה הזאת מובילה לשלבים השונים, כגון השלבים השונים של הפתרון ה„סופי" לבעיית היהודים. (הגירה, ריכוז, השמדה). אייכמן איננו רובוט. יש לו התלהבות רבה כלפי מה שכרוך בדרכי הטיפול של הבעיות הביורוקראטיות. יש לו גם רומאנטיקה משלו שהוא אינו מסתיר אותה, והכל בתוך המסגרת שאין ממנה מוצא. העולם הזר, הלא־גרמני, אינו ראוי להבנה כי בעצם קיומו תלוי באינטרס הגרמני. ההרגשה הזאת של שלווה בתוך המסגרת מאפשרת את כל מעשיו של הפושע, אשר מכתיר את עצמו בתואר „אידיאליסט". על־פי הגדרתו, לחיות אידיאליסט משמע לשמור על קשר ישיר לרעיון המרכזי (לאידיאל הגרמני) ולנתק מגע עם כל דבר שאינו מתאים ל„אימפראטיב הקטיגורי" הנובע ממנו. בנקודה זו הקולאז' מצליח לפרוץ את המסגרת של הדמות הספציפית ולהתקשר למשמעות הכללי־אנושית של המטרה ושל האמצעים.

משחקו של מיכאל מאסן הוא תוצאה ישירה של תהליך מחשבה, של חוויה עמוקה ואמיתית. השחקן מספר את הטקסט בחוסר־תנועה מוחלט ובהבעת־פנים נוקשה. כלי המשחק היחידי הוא הקול, קול מאוד בנאלי אבל מאוד טבעי ומשכנע, אין בו שום נטייה לדיקלום, כי הוא משחזר את המחשבה של הדמות. אפשר להגדירו כביטוי מילולי של המחשבה אשר מעביר אך ורק את החיוני, את הנחוץ להבנה עצמית. הנימה של הביטוי היא מאוד פנימית ושייכת יותר לרגש מאשר למובן הישיר של המלה. כדי להשיג את התוצאה הזאת השחקן אוסף פרטים בלתי־משמעותיים במבט ראשון, אשר בסופו של דבר משלימים את התמונה בצורה יוצאת מן הכלל. המחשבה מצלצלת באוזנינו, דבר מוזר ובלתי־רגיל, כי בלשון התיאטרלית הישג זה נדיר ביותר.

קולנוע

כולם חשודים

גם גולן־גלובוס שמעו על מכרה הזהב של יוצרת המותחנים הבריטית אגתה כריסטי, וחברת „קנון" הרימה את חף־מפשע בהשתתפות צוות שחקנים בינלאומי מרשים

מאת יעל ישראל

„חף מפשע" הוא מותחן חדש מסדרתה המוריה של יוצרת המותחנים הבריטית אגתה כריסטי, שהלכה לעולמה. ספריה ממשיכים לקרום עור וגידים על הבד. את הקסם הקולנועי הגלום בסיפוריה המפותלים, נוסח „מי רצח את מי", גילו המפיקים והבמאים מזמן. מאז, אחת לשנה, נפרדים דפי הנייר מהמונופול שלהם על הסיפור והעלילה המסובבת אודות עשרה (או יותר) אנשים החשודים ברצח עוברת אחר כבוד למסך הכסף, מלווה בעשרות כוכבים בינלאומיים שמגלמים את החשודים, שאצל כריסטי החמקמקות היא המידה הבולטת באופיים.

גם גולן־גלובוס שלנו שמעו על מכרה הזהב הגלום בספריה של „הסופרת הזקנה עם הראש הקרימינלי" וחברת „קנון" הבינלאומית שלהם הרימה את הפקת „חף מפשע" בבימוי רסמונד דיוויס, וכרגיל, בהשתתפות צוות שחקנים מרשים. העלילה בנויה על פי המתכונת הכמעט־קבועה של כריסטי, אף שהפעם מתלווה גם עיסוק נמרץ בסוגיות מוסריות.

לצפון אנגליה מגיע ד"ר ארתור קלאגרי (דונלד סאטרלנד), חוקר אמריקני למאובנים ויבשות רחוקות, שחזר משהייה ממושכת בקוטב הדרומי. קלאגרי מגיח בעקבות פנקס תמים שהושאר במכוניתו לפני שנתיים על־ידי בחור שרצה טרמפ. לקלאגרי נודע שהלה נתלה על רצח שלא ביצע ועל לא עוול בכפו, כי הרי באותה שעה נסע במכוניתו. מכונות המוסר הצדקני של הדוקטור מתחילות לפעול במהירות והוא מחליט להוציא את האמת לאור ומכניס את אפו הארוך לחייהם של משפחת ארגייל העניפה והאקצנטרית הכוללת את אביו ואחיו של הקורבן.

הדוקטור בעל המוח האנליטי נכנס לעיסה המשפחתית המפוקפקת וחוקר את בני המשפחה העשירים שמגלים עוינות ברורה. הם לא רוצים שהוא יפתח פרשה שכבר סגורה לגביהם. במהלך החיטוטים הוא מגלה עובדות מדהימות על אם המשפחה (פיי דנוויי) שלכאורה רצח ג'ק ארגייל, ועל יתר בני המשפחה, ומבין כי אחד מהם הוא הרוצח האמיתי, ושג'ק היה שעיר לעזאזל.

כרגיל אצל כריסטי כולם בחזקת חשודים. לכל אחד יש אליבי, אבל יש גם מניע חזק. לאב המשפחה (כריסטופר פלאמר) יש מזכירה שהיא גם מאהבת. אולי הם הרוצחים?

דמותה של רייצ'ל, האם הגדולה, הקשוחה והעשירה, מופיעה בפלש־בקים ואז מתברר שחמשת ילדיה מאומצים ושקנתה אותם מהוריהם בכסף טוב. האם יש פלא שהם שונאים אותה שנאה תהומית?

הבת הגדולה מארי (שרה מיילס) שנאה אותה כי הכריחה אותה להנשא לעשיר נכה (איאן מקשיין), יתר הילדים שנאו אותה על התנהגותה המפלצתית והקשוחה, ויש אפילו סוכנת־בית מורה, שמגנה בחירוף־נפש על סודות המשפחה. ומדוע? אולי גם לה יש משהו להסתיר?

לא נסגיר לכם את הסוף, כדי לא לפגוע בהנאתכם מנבכי העלילה הבארוקית של כריסטי, אך יש לציין שלא כמו בסרטים אחרים שלה, בהם מתגלה הנבל האמיתי והכל בא על מקומו בשלום, ב„חף מפשע" עולה בעיה מוסרית מסובכת: לפעמים זה לא כל־כך פשוט לחטט בנבכי העבר בנעליים מסומרות, לפעמים לצדק אבסולוטי ולמוסר עליון אין כל קשר לחיים עצמם המתנהלים באפיק משלהם, ולפעמים לא צריך לנסות לחבר בין השניים בכל מחיר.

קצת קשה ועצוב לראות בסרט את הכוכבים הגדולים, שאט־אט מקבלים צורה של „מי שהיו". למראה סאטרלנד, שנראה בסרט כמו גבר בעמיו, בגר ושפוי, אי־אפשר שלא להתגעגע לסאטרלנד המטורף מ„מ.א.ש", או לסאטרלנד האקצנטרי של „קזנובה" — כל הטירוף נעלם מעיניו הכחולות הקרות. כשרואים את פיי דנוויי עבת־הבשר נזכרים בגעגועים בנערה הרקיקה מ„בוני וקלייד", ושרה מיילס שהפכה למטרוניתא מכובדת מעלה הירהורים נוגים בדבר שרה מיילס של שנות השישים ב„בתו של ראיין".

„חף מפשע" – לא תמיד צריך לקשר בין הצדק האבסולוטי לחיים. בתמונה: דונלד סאטרלנד ושרה מיילס

מבט ראשון

מכחול אגרסיבי

מאת דורית קדר

רות קדרי הציגה בגלריית שרת בגבעתיים. קדרי באה עם עבודות ענק מעיסת נייר על דיקט או על רשת. עבודות היבוליות לנוע בין הציור, התבליט והפיסול לשמר, הצבעים חזקים והמכחול אגרסיבי מאוד.

שתי העבודות המוקדמות הן גם הטובות ביותר. האחת מחולקת, בתוכה על־ידי עקומה לשטח תבליט ומשטח ריק. תולעת ורודה וצבעונית, מטפסת עליה, כאשר מתחתיה למטה, באזור לא לה, מצויים שלבים שונים של גלמים. הם עדיין תקועים במערבולת ולא זעים, אולי בטוחים יותר. והטקסטורה חמה, סיגור הצבעוניות שעל גבי התולעת משמש כרקע המצביע על נוכחותה. עבודה שניה בצורת החילזון, ביתו מתגלגל ופורץ מסגרות, גופו נשפך החוצה — מלולית. הגוף הוא בגוש צבעים, המתבלטים ויוצאים ממשטח תחום החילזון.

יש ביצירות אלו תחושה של רצון לפריצה חוצה, תולעת וחילזון לא נחשבות לחיות טורפות, דינאמיות או מעניינות במיוחד. הן הרי רמשים ועדיים שניתן להכחידם במכוי סוליית נעל... אצל קדרי המשמעויות מתהפכות ואותם יצורים מתגלים מחדש, עקב המבט הקרוב, במהותם, יתר־על־כן, מהיבט פסיכולוגי, יצורים קרובים ליצורים והעבודות משקפות ללא ספק מעין רצון להרוס שערים ויהי מה.

עבודה שלישית, טובה מציגה דמויות סכמתיות, מעין דגם עצי התולך לכל הכיוונים, אדם־טובה הסבור אולי שהוא מתקדם. האשליה הזו חוזרת פעם נוספת למעלה: מעין פסים הפונים לכיוונים שונים, יוצאים שוב ממסגרות עם רצון של היהנתקות בלתי אפשרית. עבודה זו מצוירת בגוונים אחידים, אפורים ומתוות כמו קדמוניות מעין קריאת־תיגר לקיום האני, לקיום האנושי, לקיום האורגני בקוסמוס, שאת פשרן לא ניתן להבין.

שאר העבודות חוזרות על אותו רעיון, אלא שהביצוע כנראה נעשה תוך תחכום של אחרי הסערה. תחכום המוביל לחזרות, עודף דקורטיביות והעמדה מיותרת. ההדפסים בשחור־לבן עשויים היטב, אולם גם כאן יש סימפטום של אקספרסיוניזם ונוטה לעבר הפתטי. ציור משוט אחד טוב יותר עקב העדר העמטה, ועם זאת אינו מעניין כמו שלושת האחרים בגלל הספרותיות החוזרת מדי.

רות קדרי בגלריית שרת בגבעתיים

תיקון טעות

האמנית הנזכרת בכתבה של דורית קדר מיום 28.10 היא ענת אינגר־יורדר, ולא כפי שפורסם בטעות.

מאת צביה בן־שלום

על מה הוזים הגברים

קארן סאנור, סכסולוגית, ערכה בארצות־הברית מאות תחקירים וראיונות עם גברים ונשותיהם על עולמו המיני של הגבר הפרוטסטנטי, הקתולי, היהודי, הלבן, השחור וההומוסכסואל. את הסיכום לכל ההזיות, דפוסי המיטה, הסטיות, והתשוקות נתנה בכתבה בדין־וחשבון בספר: דו"ח סאנור על מיניות הגבר (עברית רות דורון) ראה אור בהוצאת „מכט".

ככל שהגבר עולה בסולם הגיל מתמקדות הפנטסיות המיניות שלו בזונות, בנשים „קלות דעת" או באברים מסוימים בגוף האישה, שהיא מתאימה להם במיוחד. עם הגיל, הגבר רוצה יותר שהזיותיו תתגשמנה בפועל. גברים בשנות העשרים, במיוחד אלה שמתחת 25, אינם בוחרים, בהכרח, לנסות לממש את הזיותיהם בתחום זה. הם גם רואים את האשה בצורה כללית יותר והפנטסיות שלהם נסבות, בדרך־כלל, על נשים שעימן הם מקיימים יחסי מין ושבהן הם חושקים. הפחד הגדול של כל הגברים הוא „אין־אונות", ולאחר מכן שפיכה מוקדמת". ישנה כמובן חרדה מפני הזקנות ומפני אובדן הכושר הגופני.

חמש הפנטסיות הפופולריות ביותר בין הגברים הן:

- עירום גוף האשה.
- יחסי מין עם אשה שלא היה איתה קשר מוקדם.
- חוויות מיניות מן העבר.
- יחסי מין עם שתי נשים ויותר.

בעקבות הספר

- כוח עוצמה והישגיות (כולל היחשבות כמאהב טוב ויוצא דופן).

אצל נשים הפנטסיות הפופולריות ביותר הן:

- יחסי מין עם גבר שלא היה איתו מוקדם.
- חוויות מיניות מן העבר.
- יחסי מין עם שני גברים.
- מין קבוצתי.
- להיות נחשקת מאוד על־ידי הגברים.

נראה שכמה פאנטסיות של שני המינים חופפות. ההזיות וגורמי הגירוי שלנו הם סבוכים. רוב הזכרים (וכך מכנה המחברת את בני המין הגברי) אומרים שהם נדלקים ומתגרים מחלקים ספציפיים של גוף האישה. אבל יש גברים רבים הטוענים שהם גם נדלקים מן האישיות כולה — מהאופן שבו היא הולכת, מתנהגת, או מדברת.

בשנים האחרונות הודו הנשים שאף הן נמשכות לחלקים שונים של האנטומיה הזכרית, אבל יותר מכך, הן נמשכות לאישיותו של הגבר, מעמדו, האינטליגנציה שלו, ומהכוח והעוצמה המצויים בשליטתו. הן גברים והן נשים נוקטים עמדה ודעה על המין השני במהירות ועל פי־אינטואיציה. רוב ההחלטות „לשכב עם" „להיפגש עם" נעשות על־ידי שני המינים במשך עשר הדקות הראשונות של פגישתם הראשונה.

צפרירה לוין־נור

ניחוח הקפה...

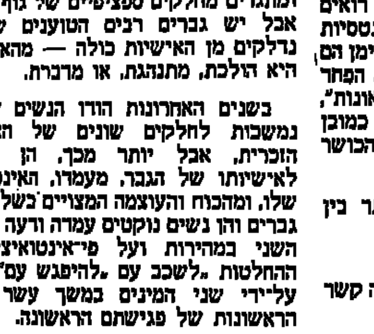

מרבית שותיי הקפה נהנים ממנו מבלי לחשוב על כך שהניחוח המיוחד, המשכר כמעט, בא עקב קלייתם של פולי הקפה באש, ב־200 מעלות חום.

הקפה במצבו הטבעי מכיל 0.2־0.8 אחוז קפאין. הקפאין, כידוע, מגרה את מערכת העצבים המרכזית ומסייע בהגברת קצב פעימות הלב. שתיית קפה בכמות מופרזת עלולה להשפיע שלילית על הלב וגם על הגירוי היתר של הקיבה והמעיים. אולם, כאשר חודר הקפאין לאורגניזם הוא מזרז את המחשבה וגורם הקלה מעייפות. אם מגזימים בשתיית המשקה מתחלפת הקלה בתחושה שונה, הנובעת משינויים בלחץ הדם ועליית הקצב של פעימות הלב. במקביל משתנה מאזן החומצות בקיבה וריכוזן עולה.

אסור לשכוח שהקפה הוא בעצם סם. המכורים לו מתלוננים על אי־שקט נפשי, נדודי שינה, התרגשות מתח ועצבים. הקפה נטול־הקפאין מזיק פחות, אך גם לאחר הוצאת הקפאין עדיין יש בקפה חומרים הגורמים ליתר ריכוז של חומציות בקיבה.

לא מומלץ ל„מכורים לקפה" להיגמל ממנו בבת אחת. הם עלולים לסבול מכאבי־ראש קשים. צריך להקטין בהדרגה את הכמות — עד לסבירה.

הקפאין שהוא, כאמור, חומר המעורר את מערכת העצבים המרכזית, מצוי גם בקקאו, בתה ובקוקה־קולה. אפילו בקפה המכונה „נטול קפאין" יש 2 עד 15 מ"ג קפאין בכוס ולפעמים יותר, תלוי באופן הכנתו. כתחליף לקפה יכול לשמש משקה עשוי מחרובים, בתוספת וניל. אבל מי שמוכן להחליף את ניחוח הקפה בניחוח חרובים — שיקום...

רות ניסנוב

המסעדה שבשטח

בבית לסין היתה מסעדה. לא מי יודע מה, אבל יכולת לפגוש שם את כל חברי הוועדה המרכזת שלא היה להם זמן למצוא משהו טוב יותר. אבל תודו, שלחברי הוועדה המרכזת מגיע משהו מעל לסטאנדארט של תנובה משנות השלושים וזאת, אולי, הסיבה שנושא המסעדה נמסר לידיו של בני גאון, מנכ"ל קו־אופ הריבוע הכחול, כדי שיוכיח את עצמו גם בשטח זה. היוזמה, אגב, היתה של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר. לקו־אופ אין נסיון בניהול מסעדות, על כן לאחר שהמקום שופץ וחודש (בהשקעה של 400 אלף דולר) נמסר הניהול לידיו האמונות של הרמן בראון מקייטרינג בראון פלוס בן ציון שפירא כשותף וכחי — קוראים לזה ה.ב.ש. בע"מ ובני גאון אומר שאלה ראשי תיבות של המסעדה כוונים שכאלה.

המקום יפה. פינות אינטימיות, כורסות ספות ישיבה נוחות, הכל בהיר ועליז, כולל מרי הקובנים ואם איכפת לכם יש שם עבודה עברית, וכולם חברי הסתדרות. המקום כולל מסעדה סגורה, מסעדת גן קיצית (טרם נפתחה), אולמות קטנים לישיבות ומעדניה צנועה, מתכננים גם בוטיק ספרים וגלריה — והכל כדי להפוך את בית לסין לקומפלקס תרבותי־קולינארי.

במסעדה תפריט מגוון: קצת ים־תיכוני, קצת מהמזרח הרחוק (זה הספציאליטה של הגברת איגס בראון) וקצת אירופי, כשהחלק העיקרי הוא בעידן ההולנדי שלה (עם טפה כויך הולנדי), על כן תוכלו לקבל עוף ואף גוף הולנדי או חביתית חוחה הולנדית. המחירים סבירים בשביל מסעדה ברמה כזאת. יש פלטים ב־5.5 שקל חדשים ויש בשר ב־12 שקל ויש המאקסימום. פאטנט מצויין ממולא לילה, המציע תמורת 5 ש"ח המבורגר, או נקניקיות או שניצל בתוספת צ'יפס ועוד גלידה תמורת 2 ש"ח. המסעדה פתוחה מ־10 עד 28.50 ועד שעה 16.00 ניתן לקבל ארוחה עסקית של 3 מנות תמורת 9 ש"ח. אגב, האוכל טעים מאוד.

טיח השומר על הטמפרטורה

זה כל כך פשוט, שקשה להאמין שאכן נמצאה דרך לבודד בית ובצורה קלה, שאפילו ילד יוכל לעשות את המלאכה. קונים שק עם אבקה, הנראית כמו כל אבקה, אך החומר הוא טיח תרמי. מערבבים את הכמות הדרושה במים ומתיזים את הטיח על הקיר, זה הכל.

בקיבוץ חורשים, השוכן בין פתח־תקווה לכפר־סבא, הוקם לאחרונה מפעל לייצור טיח תרמי. ההשקעה בהקמתו כ־2.5 מיליון דולר והוא מציע עתה לכל משפחה המשפצת את ביתה את הטיח התרמי, המבוסס על ידע גרמני.

טיח תרמי מהווה שכבת בידוד העומדת בפני קור, גשמים וחום לזמן כמעט בלתי מוגבל. רצוי לבודד את הקירות מבחוץ אך גם בתוך הבית. האנרגיה הנחסכת על־ידי שימוש במוצרי המפעל (נוסף לטיח התרמי ישנם עוד שלושה מוצרי בידוד) מגיעה גם להיקף של כ־20 אחוז — מסר גר שמיר, מנהל המפעל תרמוקיר שבחורשים.

נחום גרעות, מהנדס ייעוץ לענייני בנוי ואנרגיה, מסביר שקירות הבית אוגרים חום או קור במשך היום ובלילה, כשמתקרר לבית קריר או אפילו קר מאוד, בתוך הבית נשמרת מידת החום שהקירות אגרו. טיח תרמי מונע את אגירת החום או הקור וגם מונע חדירת רטיבות לתוך הקיר.

הטיח התרמי נמכר רק במפעל והוא יקר מטיח רגיל בכ־15 אחוז.

חוה יוסף

מדאם דה סטאל

1817־1766

„האהבה היא כל קורות חייה של האשה, בחיי האיש אינה אלא מקרה" — אמרה מי ששימשה לנשות צרפת, במאה ה־19, שופר פמיניסטי מזן חדש, שלא היה מוכר קודם לכן.

הגברת ז'רמן נקר, בתו של בנקאי אמיד, מקוטלגת בהיסטוריה כסופרת צרפתיה, בעלת טכניקה סיפורית לא רעה. בילדותה היא היתה מהסוג של החכמות האלה, שמאוד מצטיינות בלימודים ושתמיד יש להן שאלות מרשימות, שאי־אפשר לענות עליהן מבלי לבחון את הסוגיה לעומק.

בגיל 15, כשבנות־גילה עשו פוזות נשיות מול הראי וברוו עם אלוהים „מי יהיה אישי", פירסמה את תמצית „רוח החוקים" למונטסקייה, ובגיל 22, כשבנות גילה עשו מאמצים אחרונים למצוא את מי שעתיד להיות אוהב חייהן, פירסמה העלמה לבית נקר מאמר מרשים על ז'אן ז'אק רוסו. בעניינים העיוניים, שמאדם ממוצע הם דורשים הרבה שעות־ייסורים על הכיסא, היא היתה מאה אחוז. אבל, לא הכל מחולק בשפע ואצל העלמה נקר המגרשים של חוש הומור, חינניות, קצת שרמאנטיות, היו צד חלש באישיותה.

בשנת 1789 היא נישאה לרוזן דה סטאל, שהיה ציר שוודיה בצרפת, וה„סאלון" שלה היה מפורסם מאוד בחברה הפאריסאית שלאחר המהפכה. באותם אירועים „סאלוניים" דובר רבות נגד השלטון הצבאי של נאפוליאון בונאפארטה ועם הקיסר עצמו, מסתבר, היו ענייני לב לא משושים.

אחרים מהאנשים שכתבו את ההיסטוריה בכובד ראש סבורים שהגברת דה סטאל היתה מאוכזבת מאוד מניסיונותיה האומללים להיות אהובתו. לא הלך לה, אבל ממש ומאחר שבונאפארטה התעלם מהסימנים הנשיים שלה היא נעלבה — אותו בסאלונים שלה היא לימדה את שוחרי ביתה לשנוא את המלך בצוותא, להשמיץ אותו בצוותא ולהתגרות בו בצוותא. הכינוי שלה את נאפוליאון — „רובספייר על הסוס" — זיכה אותה מצד חבריה בחיוכי הערצה.

נאפוליאון כעס מאוד. „אשה זו היא בת עורב ממש... יום יום נוספות לי הוכחות שאין רע מאשה זו..." כשמטפטפי פאריס (לדבריו), הוסיפו לבקר את מעשיו, הוא נהג להגלות אותם מחבירה. וכך כותב נאפוליאון ביומנו: „מרת דה סטאל, אשר רקמה מזימות נגדי, קיבלה הוראה לצאת את צרפת. ועל אף לשון הרע שהטיחה נגדי, ושבוודאי עוד תטיח כהנה וכהנה בעתיד, הריני סבור כי אשה מרשעת היא. אלא מהו לחמנו זה בוו מלחמה זעירה".

עושה רושם שמאחורי החלטתו להגלות את הגברת דה סטאל הסתתרו לבטים מהסוג המורכב, הקשה. לא לבטים פוליטיים, שמאחוריהם עומדת טובת המדינה, החברה, העם. אחרים. לבטים של מי שראה את הסימנים הנשיים ששילחה לעברו הגברת דה סטאל. וזה בהחלט החמיא לו, אבל היא לא היתה הנימפה שהוא חשק בה. והלבטים היו קשים במיוחד, כי הוא ידע שמאחורי הביקורת הפוליטית שלה מסתתר בעצם עלבון של אשה שחשבה כי הוא ישמח לאיחותים, ולא הסכימה להתמודד עם הטעות שלה.

הגברת דה סטאל, שהתגרשה בינתיים, ובלי שום קשר לבעלה לשעבר נפטר, נאלצה לצאת לגלות. היא התמקמה בקופה, על שפת אגם ז'נבה. כשגיתה שמע ש„יש לה שאלות אליו", הוא מיהר להודיע לידידיו הטובים שהוא חולה. נורא חולה. גיתה מצא בה אשה נוראית. הוא גם ראה שיגידו לה שהפילוסופיה הגרמנית זה משהו מסוכן מאוד וגם מתיש. שלא כדאי לה להיכנס לעובי הקורה כי לא יוצאים מזה טוב.

הגברת דה סטאל המתינה בסבלנות שיבריא — ולבקרת אותו. לא רק גיתה, גם שילר כתב עליה, לאחר פגישתם: דומה לי, כאילו נרפאתי ממחלה קשה". מה שלגברת היה לומר „רק בצרפת מכבדים את השיחה כמין אמנות מיוחדת". והנ, חוש ההומור — לא היה הצד החזק שלה.

בשנת 1802 פירסמה מדאם דה סטאל את הרומאן „דלפינה", שבמכתביו התאים לתקופתה — סיפור המובא באמצעות מכתבים. המוטו של הספר: „האיש הנבון מבקר את הדעות המקובלות. האשה — מצייתת". בספרה השני, „קורינה", שהתפרסם מאוחר יותר, בשנת 1817, האשה היא תופעה מופלאה, כזאת שאי־אפשר לפגוש ברחוב (אם בכלל), שהטבע עשה איתה יופי של חסדים — שכליים וויזואליים.

• • •

כשחזרה לפאריס, זו לא היתה בדיוק העיר שהשאירה. השלטון והמנהיגים שינו כהוגן כיוון. האופנה החליפה אדרת, ואת השיחות הפוליטיות ב„סאלון", ואלה העוסקות בפילוסופיה של ה„אני" והעולם בכלל, החליפו שיחות בענייני ספרות, והצגות לאופרה היתה אירוע מרכזי בחיי הרוח של פאריס המתחדשת. היא היתה יכולה לספוג את השינוי הזה, אבל לא את הבורבונים והריסטורציה — היא לא הצליחה להסתגל אליהם עד יום מותה, בשנת 1817.

היא מתה בפאריס עצובה. מאוד עצובה. אף־על־פי שידעה בימיה האחרונים שבני־ארצה — בעדה.

לילי פרי־אמיתי

ברווזים שטים בחלונות ראווה

ברווז ארום ובתוכו מאקארונים פרוסים כמניפה ניצב במרומי שולחן, שממנו גולשת מפה צחורה כשלג. ליד הברווז ומסביבו „שוחים" כלי אוכל בוהקים בצבעי לבן־ארום. כך עיצבה יואלה את חלון־הראווה של חנות פטיו ברמת־השרון.

יואלה פטרון, ילידת הארץ, מדברת ומתנועעת כמו שחקנית. „העמדת מוצגים בחלונות הראווה היא כנראה תחליף ליצר המשחק המפעם בי," היא אומרת. קשה לה להצביע על ציוני דרך בילדותה שרמזו על נטייה למקצוע, עשתה את מסלול הלימודים המקובל, לא התמחתה באף שטח אמנותי. „אבל תמיד היה לי דמיון מפותח".

את חלונות הראווה גילתה יואלה במהלך טיול בציריך, בהיותה בת 19. „ראיתי חלון ראווה קטן מכוסה כולו בבד קטיפה בצבע בורדו, במרכזו היה מונח מגף אחד בצבע חום בהיר. החלון הזה כבש אותי. עם מעט דמיון ותפאורה מתאימה אפשר להפוך סתם חלון ראווה ליצירת אמנות."

יואלה למדה את המקצוע בקורס, שהיווה רק טיפה בים הגדול. את השאר עשתה בכוחות עצמה, התפתחה בהדרגה, רכשה חומר מקצועי מגרמניה ומארצות־הברית. השיטה שלה היא לקחת אלמנטים פשוטים — קש, קוצים, חציר, אבנים, צינורות, צדפים, גביעי גלידה בצורתם הטבעית ולהפוך אותם לגימיק בחלון. יואלה אוהבת לעבוד עם צבעים חזקים, שכן הם מושכים את העין לראשונה.

מהו עיצוב חלון ראווה? לוקחים מוצר, רצוי שיהיה יפה, ומעמידים אותו בצורה אסתטית. ממילא, המוצר העומד למכירה צריך להיות את מרכז החלון ואסור שתפאורה מוגזמת ודראמטיזציה תסב את תשומת־הלב. עיצוב טוב הוא זה המעורר את סקרנות הקונה. „בקיצור, יופי ואופי מושכים אנשים" מסבירה יואלה.

אל חנות ברמת־השרון נכנסה אשה שחשקה בברווז, אך הציבה תנאי: „אקנה רק יחד עם המאקארונים." לחנות אחרת, שבה הציבה יואלה בחלון ביצים צבועות בצבעים לא טבעיים באו אנשים לקנות את הביצים הצבועות...

אבל לפעמים קורה שיואלה משקיעה את הנשמה בעיצוב, ואילו בעל החנות מפטיר לעומתה: „החלון אמנותי, אך לא מסחרי". בעלי חנויות רבים רוצים את כל החנות בחלון, מעט מאוד מוכנים לוותר על שיגרה ולהיות פתוחים לחידושים כמו דב מימון, הבוס הישיר של יואלה בחנויות קלאס, ודליה שליט, מנהלת רשת חנויות „סטיו", שתוססים מ... את רעיונותיה ונותנים לה יד חופשית. „בעל החנות הוא בדרך כלל הפוסק האחרון," אומרת יואלה.

יואלה פטרון מסדרת כלים: לא כל החנות בחלון הראווה.

כשהיא מתבקשת לעצב חלון ראווה היא קודם כל דורשת לראות את המוצר וממנו היא שואבת השראה. במרבית המקרים היא מייעצת לשים בחלון דווקא את המוצרים שלא כל־כך נמכרים, כדי לתת להם דחיפה. פעם החליטה שהגימיק יהיה הצבע, לקחה נייר שחור ונייר כסף, ריפדה בו את החלון, מצייר בצבע זהב עץ גילגלה צורות שונות של מפיות ועיטרה אותן בסרטים. פירות פזורים ביניהן השלימו את התמונה. „זה נתן לי הרגשה של כרמן מירנדה..." במקרה אחר השיגה אפקט של זכוכית, מנייר צלולויד שקוף, עשתה לו מסגרת, ומאחוריו הניחה כלים בצבע זהב־לבן.

יואלה מרבה להשתמש במפיות נייר פשוטות בצבעים עזים כמו סגול, שאותם היא מניחה בסלסלות בצבע צהוב. כשביקרה בתערוכה בבולוניה גילתה שהשימוש בשני צבעים עזים מנוגדים שולט גם שם. היא הראשונה שהשתמשה בגימיק של בובות בחנויות של כלי בית.

לפני שנתיים זכתה בפרס ארצי לעיצוב חלונות ראווה מטעם עיריית תל־אביב, על עיצוב חנות לבגדים בכיכר המדינה. „לקחתי שני סלים גדולים ומילאתי אותם בצמר ובמסרגות, בסל אחד שמתי זוג רגלי בובות ובשני שני זוגות. לימטתי בצמר מסרגות בגדלים שונים והנחתי ביניהם. הרעיון לא היה פאנטאסטי, אבל החלון נראה מאוד צבעוני."

לדעתה יש היום מודעות רבה יותר לעיצוב כלים, וזאת התפתחות טבעית וחיובית. לה עצמה יש רעיונות כמעיין המתגבר. שאיפתה היא שיתנו לה יד חופשית לעבוד בגדול. „כדי שאוכל להרות את הרעיונות וגם ללדת אותם. אני אוהבת אומנם למלא את הכיס, אבל בעיקר את הנשמה."

אסתר טל

22 בריתות נכרתו עם קהילות באירופה

22 בריתות בין קהילות באירופה לבין מקומות ישוב בארץ כבר נכרתו — מסר אתמול יו"ר המועצה הציונית בישראל, אריה צימוקי, במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

צימוקי מעריך, כי עד סוף השנה לא תימצא קהילה יהודית באירופה שלא תהיה קשורה עם ישוב בישראל. הבריתות נכרתו בעיקר בתמיכת הצעירים בעיירות פיתוח.

בין 22 הישובים שכרתו כבר בריתות נמצאות חיפה הקשורה למארסיי, קריית־גת עם רומא, יקנעם עם פירנצה, קיבוץ שעלבים עם מץ, רחובות עם שטרסבורג, ערד עם גלזגאו ועוד.

צימוקי הטעים, כי בתכנית תומך חבר ההנהלה הציונית פרופ' יצחק ורשבסקי, המשמש ראש המחלקה לאירגון.

פרופ' ורשבסקי אמר, כי חלה מהפכה בקהילה היהודית בתפוצות. היום הקהילה מכריזה על עצמה כציונית או כישראלית. לאחר מלחמת העולם השניה מבינים ראשי הקהילות כי חלק מן היהודים עוזבים את היהדות ואלה שנשארים ביהדותם אינם יכולים להיות מנותקים מישראל. הקהילות נהנות גם מהכנסה של אחוזים מתרומות למען ישראל.

פרופ' ורשבסקי ציין, כי הקהילות מנהלות את החינוך היהודי, הילודה היהודית קטנה ובישראל נולדים עתה 40 אחוז מכלל הילודה היהודית בתפוצות.

הדובר אמר, כי נעשות הכנות לקונגרס הציוני הל"א שיתקיים בעוד שנה וחצי. הפעם רוצה ההסתדרות הציונית ב־200 אלף חברים חדשים, אך לא באמצעות מפלגות וארגונים אלא בהשתייכות ישירה לתנועה הציונית. חברים אלה יוכלו לבחור ולהיבחר. (עתים)

30 סרטים על השואה נוספו ללוחמי הגיטאות

30 סרטים על השואה נוספו באחרונה לארכיון הסרטים במוזיאון בית לוחמי הגיטאות, שהוא הגדול מסוגו בעולם בשל התמחותו באיסוף סרטים על תקופת השואה ותולדות היהדות שהוכחדה בה ואשר איננה עוד.

בארכיון מצויים כיום 560 סרטים, ביניהם נדירים ביותר, שחלקם צולמו על־ידי הגרמנים ואחרים הגיעו מכל קצווי תבל ובתוכם כאלה שצולמו ע"י חובבים בתוך מחנות ההשמדה. כן כולל האוסף סרטים שנעשו על־ידי צבאות הברית בעת שנכנסו למחנות הריכוז בתום המלחמה.

בין הסרטים שהגיעו באחרונה לארכיון מצוי סרט על ההתנגדות לנאצים בנורווגיה, שנתקבל מטעם המכון לחקר ההתנגדות באוסלו, והוא כולל קטעים על מחנות השמדה אושוויץ וגירוש יהודי נורווגיה אליו.

כמו־כן הגיעו מהולנד סרטים העוסקים ביומני מלחמה בתקופת השואה ועזרת ההולנדים למחתרת. (עתים)

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 (להלן החוק):
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) לשימוש חורג בניה בגוש 7651 חלקה 4 רח' ירושלים, מר בן יעקב אבנר בקשה להגנת ירקות ומהווה שימוש חורג במבנה קיים ונמצא באזור חקלאי.
כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. וולמוביץ
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי חדרה
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה, מופקדת תכנית ... שינוי לתכנית חד/18, ... בגוש 10037 ...

עיקרי הוראות התכנית: שינוי מאזור מגורים ב' לאזור מגורים ג' מיוחד ...

כל מעונין בשינוי התכנית, רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה.

משה גלנר
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי המרכז
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה המרכז, הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' ממ/3029" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: קביעת תוואי רחוב ביאליק בקטע שבין רחוב האיתים ורחוב טרומפלדור, קביעת קווי בנין.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6189, חלקות 72—77, 230, 231, 245—247 וחלק מחלקות 264,136, 267, 271 — גבעת־שמואל.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לאמורה.
תאריך: 10.10.85

א. תבור — מ.מ. יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי שיכון עובדים בע"מ לחלוקת המגרש 13 בתכנית חפ/1238 – גבעת ספיר לשני מגרשים נפרדים בסטייה מתוכנית הפ/1238.

אפשר לעיין בבקשה במחלקה לתכנון עיר לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה' בין השעות 08.00 — 11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ, מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על פי סעיף 148 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה מאחורי בנייה להקמת בנייני מגורים כאשר ניצול אחוזי הבנייה בסה"כ ב־2 המבנים הם: בקומה טפוסית 26.0% במקום 22% בנייה המותרים, שעל החלקה 111 בגוש 18166 רחוב הרצל 24 נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית, בעיריית נהריה.
לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ה. לבב
יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה – נהריה

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 אודות (חטה"ב): כלכלה 08.40 בלי סודות 09.00 אנגלית ח' 09.20 חשבון משפט ר"ג: גיאומטריה 10.05 ארץ מולדת: בעיר ובעמק 10.30 הגיל הרך: רגע עם דודלי 11.00 ערבית מרוכזת 11.15 אנגלית ו' 11.30 מדעי הטבע (י"ב): מסעותיו של אווז השלג 12.00 תלמוד: שניים אוחזין 12.25 אנגלית ו' 12.45 צרפתית — העשרה 13.00 אנגלית ח' 14.00 ילדים משכונת חיים — עיקר וטפל 2: חיי הילדים מתנהלים סביב המועדון המדריך ששון, כיכר השכונה, הקיוסקאי חלוצי והמכולת 14.25 גיאוגרפיה — יבשת אפריקה: אפריקה המזרחית: סקירה גיאוגרפית של אזורי האקלים באפריקה המזרחית. הסרט עוסק בהיבטים הכלכליים של צמיחה והתפתחות במרכז אפריקה 14.40 FOLLOW ME — קורס באנגלית מיועדת למבוגרים 15.00 קסים קסם — קסים 15.25 קולרגול — פרק 41: קולרגול וצעצועי הדוב 15.55 בלי סודות — איזה אלפי מציג את הצלילים א. ת. תוויות עם חברים חדשים 16.00 משכן המלכים הקדמונים: היכרות עם מינה באלפים, בדרום צרפת על גבול איטליה. תיאור עולם החי והצומח וחיי התושבים בכפרים הקטנים המפוזרים בשטח. נקודת המוצא ל„סיור" זה היא בכליונו של החוקר האנגלי בן המאה ה־19, קלארנס ביקנל. שווקי לכותו גם גילויים ארכיאולוגיים מעניינים 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה: רפי רשף.

טלוויזיה כללית

17.30 שיישאר בינינו — מגזין שבועי מתוך עולם החוויות של ילדים. הפעם על השלום 18.00 תקוות גדולות — סידרה עלילתי סדרה של צ'ארלס דיקנס. הפרק השלישי: פיפ נלקח לביתה של גברת האווישם, שכנה מוזרה. הוא נאלץ לשחק עם בת טיפוחיה, אסטלה, ילדה יפה וגאוה שאינה סובלת אותו 18.55 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.02 המרוץ אחר הגלימה, שם הפרק: יום הדין 20.50 נקודת חן — טיולים עם אורי דביר 21.00 מבט לחדשות 21.30 צפרדעים, נחשים וצבים — סרט טבע. התעניינותם של בני־אדם בצפרדעים, בנחשים ובצבים מתחזה מהתעניינותם בבעליי־חיים אחרים. שפראים יפים ורמם הם. אך תפקידם של בעלי־החיים האלה הוא לנקות את סביבתם ולשמור עליה וחשיבותם חשובה מאד 22.00 זה הזמן — תכנית אירוח, מנחה רם עברון 22.50 סוף ציטוט — תכנית בענייני סמרות, מנחה: ירון לונדון 23.30 ספוקו של יום חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר 07.07 בוקר טוב: מוצרט־דיבר סונטה מס' 2, כמול מינור, לחליל וצ'מבלו. באך: קונצ' ברה מינור, ל־2 צ'מבלי ותז' כליקשת 07.30 שחרית מוסיקלית (+ רשת א'): מוצרט: סימפ' מוקדמת מס' 46 ברה מג'ור ק' 95. הידין רביעיה לחליל מס' 2, במול מג'ור ובדו אורקסטר. ורחמו הונגרי לויולה ותז', גנגה: מוסיקה לבלט מתוך פאוסט. גלזונוב: רביעיה במול מג'ור הסלאבית. בורודין: סימפ' מס' 1 כמי במול מג'ור 09.30 קונצרט בוקר: רחמנינוב: קונצ' מס' 3, ברה מינור, לפסנתר ותז' פולנקו סונטה לחליל ופסנתר, בארטוק: דיברטימנטו לתז' כלי־קשת בטהובן: שביעיה במי במול מג'ור. הידין: סימפ' מס' 7 ברה מגור, הצהרים 11.57 מגישים שיר 12.05 מאוצר הסרטיה 13.00 קונצרט צהרים: באך: שלושת הקונטרפונקטים הראשונים מתוך אמנות הפוגה. מוצרט: קונצ' בלה מג'ור, לקלרנית ותז' ק' 622. בטהובן: רביעית הפסנתר מס' 1 ברה מג'ור: סימפ' מס 1, 15.00 מילון מוסיקלי 15.05 מוסיקה ויוה מתוך ימי המוסיקה של החברה הבי"ל למוסיקה חדשה קנדה, 1984 ג'והן ווייגסוצוני דיברטימנטו מס' 7 (1979) בתאורד ראגתם: שירי תשמש (1983) 16.00 קונצרט מנחה: סמטנה מולדתי, קוכק, פואמות סימפוניות, טריקובסקי קונצ' ברה מינור, לכנור ותז' צ'ייקובסקי: סימפ' מס' 2, ברו מג'ור הרוסית הקטנה 18.30 קונצרט מוקלטות התז' הסימפ' ירושלים (מנצח הוברט סודנט) ... 20.05 ערב טובו ולכקתו מוסיקה, קורלי קונצ' גרוסו ברה מג'ור מס' 1, גלוק: מחול הרוחות הטובות 20.27 מגישים שיר 20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם: ... 22.25 מילון מוסיקלי 22.30 מן המקורות: שירים עממיים של יהודי מרוקו־אירופה 23.00 דפי פסנתר: מקס רגר: ...

רשת א'

07.30 שחרית מוסיקלית, ולעבודה מרשת קול־המוסיקה 09.30 מפגש — מגזין בשידור חי 10.30 רדיו קל 11.10 השידור החוזי לבתי־הספר: אני שומע 11.30 השכלה ורעת לכל — ... לעמיך חקיקה 12.05 פעמי המורה 14.06 לבת ולבן ולכל המתעניין — תכניות לילדים ...

רשת ב'

08.05 סעו לשלום 09.05 ביקור בית, עם רבקה מיכאלי 10.10 כל צבעי הקשת — מגוון יומי 12.10 גל פתוח — חדשות ופזמונים 14.06 יש ענין, עם גבי גזית 15.05 רגעי קסם — שירים ישנים ואהובים 16.10 סעו לשלום — מנחת: גדעון הוד 17.10 יומן כלכלה 17.30 על מספרים ואנשים — מגוון המשק והחברה 18.06 שירים עבריים 18.45 היום בספורט 19.00 היום הזה 19.35 דין ודברים — מגוון לעניני חוק ומשפט 20.05 מעגר הזמירות 22.05 פינת הג'אז 23.05 מחפשים את המטמון.

רשת ג'

14.06 לי ולך — שיר וברכה 15.05 חדש, חדיש ומחודש, עם שוש עטרי 16.05 מוסיקה לענין 17.05 הצגה יומית, עם יקיר אביב 18.06 אתם ובחרים את השירים 20.05 קצת אחרת — פוס מתקדם, עם אורלי מורג 22.05 משלנו — שירים עבריים 23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: יסודות הראציונאליזם המודרני בפילוסופיה המעבר מן האני אל האל, מרצה פרופ' ירמיהו יובל 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 פסק זמן 16.05 ארבע אחרי צהריים — שירים עבריים 16.55 באופן מילולי 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 משהו עולמי — מגאזין גלי צה"ל לעניני חוץ 17.50 יומן ספורט 18.00 שעה קלה על כלכלה 19.05 רדיו רדיו, עם יואב קוטנר 20.05 משלנו מצעד האזמנים העבריים 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: יסודות הראציונאליזם המודרני בפילוסופיה (ש.ח) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר"ה אוהבים 23.05 שידור חוזר 23.50 צער וחצי — סיקור משחקי הליגה הלאומית בכדור סל 24.05 ציפורי לילה, עם יעקב גלעד 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
אורלי: קולונל רדל, בכורה ארצית — מוצ"ש וחול: 6.00—9.00
אסתר: בית ספר לאסירים מתחילים — 7.15, 9.30
בית לסין: זרים — מוצ"ש וחול 23.00
בן־יהודה: עירית אירית — 4.30, 7.15, 9.30
גורדון: רציחות משוטות — 4.30, 7.15, 9.30
גת: אהבתו של סואן — 4.30, 7.15, 9.45
דקל: בין החומות, בכורה ארצית — 4.30, 7.15, 9.30
דרייב־אין: 7.15—9.30 קוקון
12.00 מכורים לתאווה
חן: חף מפשע — 4.30, 7.30, 9.30
מוזיאון ת"א: לרקוד עם זר
פינה 1: העד — 4.30, 7.15, 9.30
פינה 2: מסכה — 4.30, 7.15, 9.30
פאר: 1001 שקרים על פיקאסו — מוצ"ש 7.15—9.30
פאריס: בגידות בטריאסטה — 4.30, 7.15, 9.30; מוצ"ש 7.15—9.30
סרט מטוגן — מוצ"ש 11.45
הרפתקאה היא הרפתקאה — חול: 11.30, 14.00, 14.15, 7.30, 9.30
רב־חן:
חן 1: הנוקם — 5.00, 7.30, 9.40
חן 2: רומן על כטוח — 5.00, 7.20, 9.40
חן 3: קאל — 5.00, 7.25, 9.40
חן 4: נשים בעורף — 5.00, 7.20, 9.40
מרק ברווז — 10.30, 13.30
חן 5: השוטר מנגב פטור — 5.00, 7.25, 9.35
צוותא: כחול הזקן ואני — 20.00
שחף: שושנת קהיר הסגולה — 4.30, 7.15, 9.30
תכלת: יער האיזמרגד — 4.30, 7.15, 9.30
תל־אביב: נינג'ה אמריקאי — 4.30, 7.15, 9.30
לימור חדש: אמריקאית בפאריס — 4.30, 7.15, 9.30

רמת־גן וגבעתיים
אואזיס: בית ספר לעבירות תנועה — 5.00
לילי: אמריקאית בפאריס — 7.15, 9.30
ארמון: הנוקם — 5.00, 7.30, 9.40
רב־גן:
גן 1: השוטר מנגב פטור — 5.00, 7.20, 9.40
גן 2: ברדי — 5.00, 7.15, 9.35
גן 3: יער האזמרגד — 7.20, 9.40
מנטסיה — 10.30, 12.30, 2.45
גן 4: נשים בעורף — 5.00, 7.15, 9.40

ירושלים
אדיסון: נינג'ה אמריקאי — 4.30, 7.00, 9.10
בית אגרון:
16.00 עליסה בארץ הפלאות
18.00 ספור בזיג זג
19.45 שובו של מרטין גר
21.45 מנטננגרו
24.00 ספור בזיג זג
בנייני האומה: רציחות משוטות
חול: 4.30, 7.00, 9.00
כפיר: הביזון הגדול — 4.30, 7.30, 9.30
תבירה: בית ספר לעבירות תנועה
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים — 4.00, 6.45, 9.30
סמדר: דמעות של שתיקה — 7.15, 9.30
אורנע: הנוקם — 6.30, 9.15
מיטשל: תגיל למרגל מתחיל — 4.30, 7.00, 9.00
— 4.30, 7.00, 9.00

חיפה
ארמון: הנוקם — 4.30, 6.45, 9.00
אורה: הביזון הגדול — 4.30, 7.00, 9.15
אמפי: המאפיה הסיציליאנית — 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: אל גורטה — 6.45, 9.00
חן: רומן בהמשכים — 4.30, 7.00, 9.15
עצמון: קוד השתיקה — 4.30, 7.00, 9.15
פאר: בית ספר לאסירים מתחילים — 4.30, 6.50, 9.15
רון: חף מפשע — 4.00, 6.45, 9.00
קרן אור המחודש: ראסטי ג'יימס — 4.30, 7.30, 9.30; מציצים יום ה' 11.30

קרית חיים
סינמה 1: עירית אירית — 7.00, 9.15

נתניה
שרון: יער האיזמרגד — 7.00, 9.15

חולון
סביון: הנינג'ה האמריקאי — 4.30, 7.15, 9.30
מגדל: השוטר מנגב פטור — 7.15, 9.30

בת־ים
עצמאות: הנינג'ה האמריקאי — 7.30, 9.30

הרצליה
היכל: הנינג'ה האמריקאי — 7.15, 9.30
מלון דניאל: מרק מרווז יום ה' — 21.30, 19.15

באר־שבע
חן: עירית אירית — 7.15, 9.30

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ב', 4.11

תיאטרון הבימה:
פירוד זמני: 20.30
רובינזון קרוזו – באנגלית: 20.30

התיאטרון הקאמרי:
קסטנר: 20.30
קידוש – בצוותא: 20.30

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח עין יהב, חולון

חולון
אהרון – חוסיין 52 קופ"ח עין יהב

ירושלים
קופ"ח – מרפאת רוממה – רח' חמ"ג 28

נתניה
הרטה – הרצל 24

פתח־תקוה
פינסקר – פינסקר 2

רמת־גן
גנגה – נגבה 38

תל־אביב
בבלי – עוזיאל 1 פינת טולדנו 10 קופ"ח לאומית – הפטמן 4

חיפה
מאוחדת – טמפת עתלית 6

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
- בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
- בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
- בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
- בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
- בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
- בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
- בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
- בקור חולים – ילדים
- הדסה – ע"כ – פנימית, כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.
- משגב לדך – נשים
- שערי צדק – עיניים

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד התחנה לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות 15.00—21.00.
הכתובת: רח' ברקוכבא 49, טל' 284649
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג', טל' 523566, פתוח מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות כדאי טלפן קודם.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל: 294869, 03-288822.

מרכז מידע לקורבנות אונס
לייעוץ ואיתור השרות, טל' 052-32452 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057-41811
ער"ן נתניה — טל' 053-35612

סילוק מטרידים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 181111, רמלה — טל' 054-21022, עפולה — טל' 93333.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת – 244, חדרה – 22444.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00, בימי ו' 15.00—08.00.
טלפונים: 03-433500, 03-433500.

רכבות

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.
מכבי ברק 8.18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38
5.35 לירושלים

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה' 7.30
בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

הפועל ת"א התעלתה לפני סרגוסה — ניצחה בחולון 92:99

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

יכולת מצויינת של עמוס פרישמן, רכזה הצעיר של הפועל תל־אביב, מתחה אמש את קבוצתו באולם הנועש בחולון, לעיני 3000 צופים, לנצחון דרמטי על בעלת המגרש, הפועל חולון — 92:99.

משחק גדול לא היה בחולון, אך מתח ומבצעים נאים היו לרוב. במהלך המשחק קלעו שחקני שתי הקבוצות 16 סלי שלוש־נקודות, כאשר הכולט היה ג'ק צימרמן, עם 5 סלים ודייזי בורמור — 4.

עד לדקה ה־37 התנהל משחק שקול — 87:88, אולם אז פרצו פרישמן ולארגי ומוטסו את הגנתה של הפועל חולון כשקלעו 11 נקודות, לעומת 5 של חולון.

הפועל ת"א, המרימה הבוקר לסרגוסה, יכולה לצאת מעודדת לספוד למשחק־הגומלין בגביע קוראץ'. הקבוצה שיחקה בדקות רבות היטב כאשר מייק לארגי היה המוציא העיקרי לפועל, עם 27 נקודות. גם לאוואן מרסר גילה יכולת מצויינת מתחת לסלים (11 כדורים חוזרים). עופר יעקבי וג'ק צימרמן השלימו קבוצה לוחמת ויעילה.

רק ארל ויליאמס גילה חולשה, איבד כדורים רבים, ולו חלק ניכר באיבוד 18 הכדורים של קבוצתו.

מנגד הציג החולוני ג'ו קופר יכולת מעולה. דייזי בורמור, הגם שקלע 18 נקודות, הירבה להחטיא, ואילו חיים זלוטיקמן, שצורף רק בדקה ה־14, דייק בקליעותיו.

מצטיין פרישמן

פורוקסטר כמעט שלא הורגש. ויליס ואלימלך לא בלטו.

הפועל ת"א פתחה את המשחק היטב ובדקה ה־16 הוליכה — 37:47. עד למחצית הפכה חולון את התוצאה — 53:54 לטובתה.

בדקה ה־27 הוליכה חולון — 66:73, והפועל ת"א, כשמירה מצויינת, הוליכה 75:77 מסל של שלוש־נקודות שקלע עופר יעקבי. עד לדקה ה־37 התנהל משחק שקול ורק בסיום הוכרע גורל הקרב.

פרק מיוחד מהווה שיפוטם של מגשה הרמן ונפתלי עוברית. השניים התקשו לשלוט ולשיאם הגיעו בסיום כאשר התוצאה היתה 92:97. אז התברר לשניים כי חולון שיחקה כ־11 שניות הסיום עם ארבעה שחקנים, ואז חזרו לחדש את המשחק ל־11 שניות נוספות, בהן קלע פרישמן עוד שתי נקודות.

● קלעו להפועל ת"א: לארגי 27, פרישמן 19, צימרמן 17, ויליאמס 15, מרסר 14 ויעקבי 7.

● קלעו להפועל חולון: בורמור 18, קופר 18, בוגין 17, זלוטיקמן 14, ויליס 12, אלימלך 9 ופורוקסטר 4.

צמרת הטבלה

1.	מכבי ת"א	9	749־1028	18
2.	הפועל ת"א	10	947־1012	18
3.	אלי. נתניה	9	823־850	15
4.	הפו. חולון	10	824־907	15
5.	מכבי ר"ג	9	866־846	14

הערב — ארבעה משחקים נוספים

ארבעה משחקים נוספים במחזור האחרון בסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורסל יערכו הערב.

● אלופת הסיבוב, מכבי ת"א, תארח בהיכל־הספורט ביד־אליהו את אליצור קרית־אונו (8). לחניכיו של המאמן צבי שרף לא יהיו בעיות לנצח את קרית־אונו, שתנסה לתת „פייט" ליריבתה הבכירה.

● מאבק מעניין יהיה בכפר־גלעדי, בין הקבוצות הפועל גליל־העליון ומכבי רמת־גן (6). לכדורסלני הגליל עדיפות ביתית, אך כדי לתרגמה לשפת־מעשה יצטרכו להיטיב לשחק מול קבוצה רמת־גנית נמרצת.

● קבוצות בית"ר ת"א והפועל רמת־גן יתמודדו באולם הפועל ת"א (8.30). דו־קרב שקול בו לא תפתיע שום תוצאה.

● קרב צמרת ותחתית יהיה ב־8.30 בהיכל־הספורט ברוממה כשר סגירת הטבלה, הפועל חיפה, תארח את קבוצת הכוכבים של אליצור נתניה. לאורחים עדיפות ברורה אולם החיפנים ישתדלו להפתיע, כמו שעשו יריביהם העירונים ממכבי חיפה, שהביסו כאותו אולם את הנתנייתיים.

מכבי חיפה תהיה חופשית.

עין־דור — בקעת בית־שאן 77:78

במשחק דרמטי, שנערך אמש בגבעתיים, גברה הפועל ירושלים על הפועל גבעתיים 81:82, לאחר הארכה.

במועד החוקי הורה לוח התוצאות — 74:74, עדי בן־ארי היה השחקן הבולט בירושלים כשקלע 22 נקודות. לגבעתיים קלע יהודה לוי 24 נקודות.

משחק זה היה המחזור הרביעי בליגה הארצית בכדורסל. יתר התוצאות בדרום: מכבי ראשל"צ — הפועל גבעת־ברנר ונס־ציונה 67:72; מכבי חולון/פ"ת — הפועל קרית־גת 78:102; בית"ר ירושלים — הפועל שער־הנגב 59:105; אליצור נחדוד רמלה — מכבי דרום ת"א 88:109; מכבי ירושלים — אליצור ת"א/פ"ת 73:77.

במחוז הצפוני גבהה הפועל גן־שמואל על מכבי חדרה — 61:65. יתר התוצאות: מכבי קרית־מוצקין — הפועל כנרת 73:91; הפועל עין־דור — הפועל בקעת בית־שאן 77:78; הפועל רגביה ב' — מכבי נתניה 67:87; הפועל איתן גבת — מכבי כרמיאל 58:71; הפועל נהריה — הפועל הר־הכרמל 61:75.

הפועל חיפה — אליצור ת"א

מאבק־המוקד במחזור הד"ש בליגה הלאומית לנשים בכדורסל יהיה הערב ב־6.45 בהיכל הספורט ברוממה כשסגנית האלופה, הפועל חיפה, תארח את האלופה, אליצור ת"א/קרית־אונו.

שאר המשחקים הערב: הפועל ת"א — אליצור ראשל"צ (6.45); הפועל הגליל־התחתון — מכבי דרום/רמת־חן (8); אליצור קרית־אונו — הפועל ירושלים (8); הפועל קישון — מכבי ת"א (8); הפועל גבעת־חיים — בני־יהודה ת"א (8).

● הכדורגלן הבין־לאומי נסים כהן עומד לעבור הבוקר מקבוצת בית"ר ת"א לבני־יהודה ת"א — על כך סוכם אמש.

המעפיל נגד הכוכב־האדום פראג — עבר את ניקוסיה

● כדורעף

הושלמו משחקי המחזור ה־4 לנשים

אלופת ישראל בכדורעף, הפועל המעפיל, השלימה אמש צמד נצחונות במדרשת־ירוסין על אלופת קפריסין, אמועל ניקוסיה — 3:0 (11:15, 1:15, 8:15), בגביע־אירופה לאלופות.

המשחק אמש נמשך 51 דקות. בשורות המעפיל התעלו ניר מגור ועופר ניר. שפט הבולגרי תיאודור תיאודורוב.

המעפיל תשחק בסיבוב השני עם אלופת צ'כוסלובקיה, הכוכב־האדום פראג.

שלושה משחקים שנערכו במוצאי־שבת השלימו את תחרויות המחזור ה־4 בליגה הלאומית לנשים בכדורעף. שני משחקים טסטים נערכו באמצע השבוע: הפועל נעמן — הפועל במרי־שבא 3:0; הפועל בת־ים — הפועל מרי חביה/יזרעאל 0:3.

המשחקים במוצאי־שבת היו: הפועל עין־החורש/עמק־חפר — הפועל שער־הנגב 13:3 (15:12, 15:7), 8:15, 15:3). המשחק היה בסער. בעין־החורש הצטיינה: יפעת בלוך. שפט נסים יהבן. אס"א באר־שבע — הפועל רמת־אביב 3:0 (14:16), 15:2. המשחק ברמת־אביב בשיפוטו של סמי ממרן: אליצור יבנה — הפועל ברקאי/עין־שמר 0:3. המשחק היה ביבנה.

הטבלה

1.	אס"א באר־שבע	4	1:12	8
2.	הפ. עין־החורש	4	4:11	7
3.	הפועל נעמן	3	0:9	6
4.	הפ. מרחביה	4	6:6	6
5.	אליצור יבנה	4	8:8	6
6.	הפועל בת־ים	3	3:6	5
7.	הפ. כפר־סבא	3	4:6	5
8.	הפועל ברקאי	3	6:3	4
9.	הפ. רמת־אביב	4	12:0	4
10.	הפ. שער־הנגב	3	9:1	3
11.	אליצור ת"א	3	9:0	3

בת־ים נוצחה בסלוניקי 3:0

מאת מרדכי חביב, מיוחד ל„על המשמר"

סלוניקי. — קבוצת הנשים של הפועל בת־ים נוצחה אמש בסלוניקי ע"י קבוצת פילאטליטיקוס היוונית — 3:0 (16:14, 16:8, 15:9), במשחק הראשון בגביע־אירופה למחזיקות גביע בכדורעף.

הישראליות הובילו 6:0 ו־13:14 במערכה הראשונה אולם אז שוכנע השופט הבולגרי טאקב ע"י העוזר היווני להעביר כדור למארחות שניצחו — 14:16. במערכה השלישית הוליכה בת־ים 15:0, 8:1 אך היווניות זכו ב־10 נקודות רצופות וניצחו — 9:15.

המשחק נמשך 61 דקות. הגומלין יהיה ביום ראשון בבת־ים.

מאראדונה עצר את יובנטוס

● ליגות באירופה

דייגו ארמנדו מאראדונה, שהגה ביום ראשון שעבר את „זמ"התחמ"ש ה־28", הנהיל אתמול את המשמר הראשון ליובנטוס בליגה האיטלקית בכדורגל, משכבש בדקה ה־78 שער נצחון, בבעיטה חופשית נפלאה, לזכות נאפולי — 1:0.

83 אלף צופים חזו במשחק, בנאפולי בין הורתקו הקשה סאלבטורה באני מנאפולי והמגן סרג'יו ברין מיובנטוס, לאחר התכתשות ביניהם.

עלייאף המסורה מוסיפה יובנטוס להוליך עם 16 נקודות, ומקדימה ב־3 נקודות את מילאן, שגברה על פיזה — 0:1. פאולו רוסי חזר לחרכב מילאן לאחר פציעה שנמשכה עשרה שבועות.

אינטר מילאנו ירדה למקום ה־3, עם 12 נקודות, בעקבות תבוסתה לפיורנטינה — 0:3.

תוצאות נוספות: רומא — ורונה 0:2; אבלינו — סמפדוריה 2:1; אטאלנטה — קומו 0:2; לציה — אודינזה 0:2; טורינו — בארי 1:0.

● הולנד: שלוש הגדולות ניצחו במחזור ה־13: הפועלכת, פיליפס איינדהובן (23), ניצחה בחוץ את רקאלם אלמלו 0:2, ומקדימה בשערים את פיינורד רוטרדם, שגברה ברדכי על אקסלסיור 1:2. האלופה, אייאקס אמסטרדם (16) ומשחק פחות, הכניעה בחוץ את וידבולט שמקדימה אותה בנקודה — 0:3. רורה — אלקמאר 0:6.

● שבדיה: ארגריטה זכתה באליפות שבדיה לאחר שניצחה בסיבום שני משחקי־הגמר את אלופת אשתקד, גטבורג 5:6. ארגריטה, נצחה במשחק הראשון 2:4 וגטבורג בשני 2:3.

● אנגליה: במשחק־השלמה נר' טינגהאם — ווסט־ברומויץ' 1:2.

● ספרד: המוליכה, ריאל מדריד, הכניסה את הרקולס אליקנטה 0:4 ואילו האלופה, ברצלונה, סיימה בתיקו 2:2 עם ריאל ואיארודליד. ביתון, השנייה בטבלה, ניצחה את בילבאו 1:0.

● הונגריה: האלופה והמוליכה, הונבד בודפשט, נוצחה במחזור ה־16 ע"י ואלאורצג 2:4, עלייאף ההפסד מוסיפה הונבד להוליך עם 24 נקודות, לפני מיף (23), שגברה על ואקאש 0:1.

● חולנד: שלוש הגדולות ניצחו

ארוק צדק — אוסטרליה תשחק נגד סקוטלנד

שרות „על המשמר"

לא נעים, אבל פרנק ארוק, מאמנה של נבחרת אוסטרליה בכדורגל, צדק. אוסטרליה תשחק עם סקוטלנד על הכרטיס לגמר במקסיקו לאחר שניצחה אתמול בסידני את נבחרת ניו־זילנד — 2:0 (1:0), לעיני 22 אלף צופים.

ארוק הצליח לשגע את ישראל, במה שאמר ולא אמר, אך עובדה היא שאוסטרליה זכתה סופית בבכורה הבית האוקייני והותירה את המשחק האחרון, ביום ראשון ברמת־גן בין ישראל וניו־זילנד, נטול עניין.

אוסטרליה שלטה ברוב שלבי המשחק אתמול נגד ניו־זילנד. הקפטן ג'ון קוסמינה הבקיע את השער הראשון בדקה ה־12, ודייויד מיצ'ל העלה בדקה ה־47 ל־2:0, כשנגנת כדור־קרן שוהים ג'ו ווטסון לרשת.

אוסטרליה תשחק פעמיים עם סקוטלנד על הכרטיס למקסיקו. המשחק הראשון יהיה ב־20 בנובמבר בגלזגו, בחודש שעבר ניקרה הקבוצה הסקוטית. ריינגדס גלזגו, באוסטרליה וגברה על הנבחרת האוסטרלית 2:1.

הטבלה

1.	אוסטרליה	6	2־20	10
2.	ניו־זילנד	5	4־13	7
3.	ישראל	5	6־14	5
4.	טייוואן	6	36־1	0

דרום־קוריאה — הנבחרת ח־18

נבחרת דרום־קוריאה היתה לנבחרת הי"8, מתוך 24, שהבטיחה את השתתפותה במשחקי גמר הגביע העולמי בכדורגל במקסיקו.

דרום־קוריאה ניצחה אתמול בסיאול, גם בגומלין, את יפאן 1:0, לעיני 80 אלף צופים. שער־הנצחון הובקע בדקה ה־61 ע"י המחליף הו יונג־מו. גם במשחק הראשון, בטוקיו, ניצחו הקוריאנים 2:1.

לדרום־קוריאה תהיה זו הופעה שנייה בגמר הגביע העולמי.

בדו"ח שיימסר היום להתאחדות לכדורגל:

אוחנה בייש הסמל הלאומי שלוש פעמים

בייץ ימשיך בנבחרת הלאומית ואם יזמן את הסגל למשחק הפורמאלי נגד ניו־זילנד, ביום ראשון.

● כדורגל

מאת ראובן חנניה

מזכירות ההתאחדות לכדורגל תשמע רק היום את דו"חות ראשי המשלחת במסע הנבחרת הלאומית לאוסטרליה ולניו־זילנד. תחילה נקבע שהדו"חות יימסרו כבר אתמול אך בנראה שהמדווחים לא היו מוכנים.

המאמן יוסף מירמוביץ ימסור דו"ח מקצועי, שיכלול הסברים על שני המשחקים ביבשה החמישית (אוסטרליה 1:1 וניו־זילנד 3:0).

ראש המשלחת, מנחם אריאב, שהוא סגן יו"ר הנהלת ההתאחדות, ינזוף היום במזכירות על שמיהרה להקים ועדת חקירה עוד לפני שהנבחרת נחתה בישראל, ולפני שמיעת הדו"חות.

הדו"ח של אריאב יתייחס רובו ככולו לצד הארגוני של המסע, ובעיקר לתפקידו של מנהל הנבחרת, אברהם בנדורי.

סגן יו"ר המשלחת, צבי וייצנר, ישים דגש על התנהגותו הגרועה של שחקן בית"ר ירושלים, אלי אוחנה, שבשלושה מקרים, לפחות, בייש את הסמל הלאומי.

בעניין אוחנה נודע כי הנהלת קבוצתו, בית"ר ירושלים, לא הגישה שום פנייה להתאחדות לכדורגל, לא תעניש את הכדורגלן. ייתכן שלאחר שמיעת הדברים במזכירות תכנס ההתאחדות לכדורגל מסיבת עתונאים, יחד עם ראשי המשלחת, המאמן ויו"ר הנהלת ההתאחדות, שאול סוירי.

סוירי־פועל, מאז נחיתת הנבחרת בישראל, ביום שישי, במטרה למתן, ולא אחת אמר כי חשוב יותר ללמוד את הרקע ולהפסיק לקטום לעתיד מאשר לבצע עריפת־ראשים.

לאחר ישיבת מזכירות ההתאחדות יתברר אם המאמן יוסף מירמוביץ ...

הפועל רחובות עצרה את הפועל ראשל"צ 18:21

● כדוריד

מאת יוסף חכם

סגנית האלופה, קבוצת הפועל רחובות, הנחילה אמש, במוקד משחקי המחזור הד"8 בליגה הלאומית בכדוריד, הפסד ראשון להפועל ראשון־לציון — 18:21, לאחר 7:10 במחצית.

כתבנו תמיר חפר מציין שהרחובותים הוליכו כל הזמן ואת השערים לטובתם הבקיעו: רון 8; גוז 7; א. פרי 2; סורוזין 2; אלמוסנינוס 1 וגמליאל 1. להפועל ראשל"צ: אבירן 7; וריר 6 דיין 4 וקנון 1. שפטו: זילברצוייג ושרת, ברחובות.

● קבוצת מכבי ראשון־לציון נותרה היחידה עם מלוא הנקודות כשהכניעה אמש באולמה את מכבי פ"ת — 18:23 (12:12). יצחק פרי דיווח: שאת השערים למכבי ראשל"צ הבקיעו: אוסלנדר 6 פופקו 6 דרוקר 4 בשן 2 כנען 2 צרפתי 2 וויתוני 1. למכבי פ"ת: מגדל 9; ציטלין 5 צ'יליכון 1 פלוטניק 1; לוי 1 וקביליו 1. שפטו הרט וגורה'ן.

● באולם אוניברסיטת ת"א גברה הפועל רמת־גן על הפועל נוף־ים — 21:26 (12:15). שערים להפועל ר"ג: קושניר 6; גרא 6; עומר 10 דגן 3 זליגר 2; אריאלי 2 וסטרן 1. לנוף־ים: ויטרט 17 הירכון 15 אלון כהן 4; ליפשיץ 2 נ.ף. 2 ואריה כהן 1. שפטו: צבירין וגרוס.

● נצחון־חוץ קצרה מכבי רחובות במפגש־היריבים על אליצור הרצליה — 18:22 (11:8). שערים למכבי רחובות: ...

למכבי רחובות: גלבוע 5 בלדר 5 קליינמן 3; טננבאום 3 רובינשטיין 3 מדינה 1; מרום 1 ואיתי 1. לאליצור הרצליה: מנדיל 6 פינזילבר 4; ה. נתן 4; שמירט 2 צ'סלר 1 חלצר 1. שפטה זינגר ובוקר.

● נצחון־חוץ קצרה גם מכבי נתניה בקרית־מוצקין על מכבי המקומית — 22:28 (12:10). שערים לנתניה: פפרוביץ 5; דוידאי 5 לפלר 5; פינקלשטיין 5; לימן 4; גורוביצקי 3 ואוסקואגה 1. למכבי מוצקין: דוד עמר 6; זינגר 5; מימון עמר 4; כלום 4; בלטיטר 1; שינברים 1 ופרנר 1. שפטה: רוזנברג ורפי לוי.

● קבוצת הפועל פ"ת גברה ביתר על מכבי האורים רמת־גן — 14:23, לאחר 8:9 במחצית. שמעון קדרון מוסר כי את השערים להפועל פ"ת הבקיעו: אמר 5; ברו 4; שיבי 4 ינקוביץ 3; קוו־יקרו 3; זיגלר 2 וולינגר 2. להאורים: דלל 5; מועלם 4; עמכר 2; אליגב 1; שמש 1 וולמנוביץ 1. שפטו פלאם ומאירה.

בכל המשחקים ביקרו השחקנים והצופים את זכרו של השופט שלמה תורם, בן הי"8, שנפטר מהתקף־לב.

משחקי הליגה יתחדשו ב־13 בנובמבר, בגלל אימוני הנבחרת.

הטבלה
(אחרי חמישה מחזורים)

1.	מכבי ראשל"צ	94־132	10
2.	הפועל רחובות	78־106	9
3.	הפועל ראשל"צ	107־123	8
4.	מכבי רחובות	94־110	8
5.	הפועל רמת־גן	110־110	7
6.	הפועל פ"ת	86־102	6
7.	מכבי נתניה	133־130	4
8.	אליצור הרצליה	101־100	2
9.	הפועל נוף־ים	111־88	2
10.	מכבי פ"ת	120־88	2
11.	האורים ר"ג	119־86	2
12.	מכבי מוצקין	180־104	0

נקבעו המנצחים במשחקי הספורטיאדה באילת

700 ספורטאים ממקומות עבודה השתתפו בספורטיאדה הי"5 באילת שנמשכה ארבעה ימים.

בספורטיאדה נכח נשיא ארגון ספורט הפועלים הבין־לאומי, הבלגי מוריס דיון, והיא אורגנה ע"י המחלקה למקומות עבודה במרכז הפועל בשיתוף מועצת פועלי אילת ועיריית אילת.

● כדורסל: חברת החשמל חיפה ניצחה בגמר את חברת החשמל אילת — 70:65, במקום השלישי — חברת החשמל ת"א, שגברה על גליל חיפה — 35:60.

● כדורעף: תעשיה צבאית תיכון זכתה בבכורה — גברה בגמר על תעשיה אווירית לוד — 0:3, בנק לאומי ת"א דורג במקום השלישי — ניצח את מילואות — 0:3.

● כדורגל: הסגה ניצחה בגמר את בנוי אילת — 1:4, בזק ירושלים, במקום השלישי, גבר על חברת החשמל חדרה — 0:2.

● טניס־שולחן: יוסי דומיאני מבזק ת"א הוכתר כאלוף — גבר בגמר על הרש קריגנקרנץ מעיריית אילת — 0:2. תעשיה צבאית חשמל ת"א זכתה בתחרות הקבוצתית.

● טניס: ברמן הזואס מתע"ש תיכון ניצח בגמר את שוקי מקדיש מאלתא — 3:6, 2:6. במשחקי הזוגות גברו שוקי מקדיש ושובי מלצר מאלתא בגמר על ירוחם ומיר ואיתן שרוף מאלתא — 4:6, 6:0, 6:1.

● שחמט: בוריס גוטקין מתע"ש ת"א זכה בבכורה.

משתתפי הכדורגל ת"א נערכו, מסיבות טכניות, והם יתקיימו בימים הקרובים.

בגמר הספורטיאדה הוענק גביע מיוחד לאלדד אלוגב, מנהל המחלקה למקומות עבודה במרכז הפועל, על פועלו בטיפוח הספורט במקומות העבודה.

לנדל ניצח את מקנרו ב־4 מערכות

הטניסאי הצ'כי איוון לנדל זכה אתמול בטורניר אנטוורפן בשניצח את יריבו המושבע, האמריקני ג'ון מקנרו — 1:6, 7:6, 2:6, 6:2.

לנדל נטל פרס כספי בסך 200 אלף דולאר ובנוסף לכך זכה במחבט שזור יהלומים, שערכו מיליון דולאר. הוא זכה בטורניר בפעם השלישית ברציפות.

● הפתעה היתה בגמר טורניר הטניס לנשים בציריך כאשר האמריקנית שחומת־העור, זינה גאריסון, ניצחה את הצ'כית הנה מנדליקובה — 6:1, 6:3.

● טניסאיות ארה"ב השלימו בוויליאמסבורג, וירג'יניה, את נצחונן על בריטניה — 7:0, במפגש המסורתי ביניהן בגביע־וייטמן.

נשים ניצחו גברים בגביע שרמן

טורניר כדורסל לנכים על־שם דבורה וסול שרמן חתל במרכז הספורט של אילן ברמת־גן. בהשתתפות שש קבוצות ממועדוני אילן ותח"ל. קבוצת הנשים של אילן פ"ת הפתיעה בשני נצחונות רצופים על כדורסלני בית־הלוחם ת"א — 27:35 ועל אילן יפו — 30:46.

אילן חולון יצאה מהמעגל התחרויות לאחר שהפסידה לאילן יפו — 28:21 ולבית־הלוחם ת"א — 30:32. במשחק נוסף גברה אילן רמת־גן על אילן ת"א — 23:43.

מנחש מגבעתיים — היחיד שניחש 13

מנחש יחיד מגבעתיים פגע „בול" ב־13 תוצאות הכדורגל בשבת בטוטו וקבל כ־200 מיליון שקל.

37 שניחשו 12 תוצאות נכונות יקבלו 2 מיליון ו־550 אלף שקל. 453 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 217 אלף שקל ו־5590 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 27,800 שקל.

הערב: מכבי זכרון־יעקב — הפועל חדרה

משחק המחזור הרביעי בליגת הלאומית בטניס־שולחן יערכו הערב. המשחק המרכזי: במחוז הצפון, יתקיים בזכרון־יעקב, ובו תארח האלופה, מכבי זכרון־יעקב, את הפועל חדרה.

טלקס

● **כוח המחץ הבריטי פתח בתרגיל**

לונדון. — 6000 החיילים המהווים את הכוח הבריטי להתערבות מהירה, פתחו בסוף השבוע בתרגיל נרחב, במטרה להחיש עזרה לאזרחים בריטיים הלכודים במדינות שאינן מסוגלות להבטיח את בטחונם, מסר משרד ההגנה בלונדון.

התרגיל, שזכה לכינוי "ניצחון ארגמני", יימשך עד ל־18 בנובמבר, בעיקר בחופי מחוז נורתמבראלנד, בצפון־מזרח אנגליה.

לפי התסריט שהכין משרד ההגנה הבריטי, יחושו 6000 החיילים של החטיבה המוטסת ה־5 – המהווים את הכוח הבריטי להתערבות מהירה שאורגן זה עתה מחדש – לעזרת נתינים של הוד־מלכותה התקועים ב"האדריה", ארץ דמיונית שעליה מאיימת מדינה אחרת. (ע"צ)

● **נהרגו 250 חיילים סובייטים ואפגנים**

טהראן. – המורדים האפגניסטים הרגו 250 חיילים סובייטיים ואפגניים בהסתערות שנערכה ב־27 באוקטובר על מוצבים של הממשלה בשארב, ממערב לעיר היראט, מסר אתמול דובר ארגון המורדים, ג'אמאמיאט א־איסלמי.

בקרב זה נהרגו 40 תושבים של היראט ונפצעו 80, בהפגזה על מיסגד, שבו ריכז הצבא האפגני חסידי תושבים מקומיים. (ע"צ)

● **משבר הבדיל מסכן את בורסת המתכות**

לונדון. – נציגים של 22 מדינות המפיקות בדיל או צורכות אותו, ישובו ויתכנסו ביום רביעי בלונדון, כדי לנסות ולמנוע שהמשבר החמור מאוד בשוק העולמי של הבדיל ייהפך להתמוטטות ממשית של בורסות, אשר תסכן את מקומה הראשון בעולם של בורסת המתכות בלונדון.

בניגוד לצפוי, החליטה ממשלת מארגרט תאצ'ר, שעד כה דגלה בכלכלה חופשית לחלוטין, להתערב במשבר זה, בבקשת מהמדינות החברות במועצת הבדיל הבין־לאומית, לחדש השבוע את הדיונים שהופסקו בשבוע שעבר. (ע"צ)

● **מחסור חמור במוצרי צריכה בסודאן**

חרטום. – "אין גפרורים היום", זוהי התשובה הניתנת היום בכל חנויות המכולת בחרטום, במסגרת המחסור החמור במוצרי צריכה חיוניים במדינה.

גפרורים נמכרים עתה רק "מתחת לשולחן" או בשוק השחור והקופסאות בדרך כלל ריקות למחצה. סוללות הן פריט אחר שבו מורגש מחסור חמור.

הסודאנים סובלים גם ממשבר במקורות אנרגיה, ונאלצים להשלים עם קיצוב חמור בדלק, הפסקות חשמל תכופות ומחסור בפחם. (ע"ר)

● **בריטניה שוקלת פיתוח טיל גרעיני חדש**

לונדון. – בריטניה עומדת לבחון את האפשרות של יצור טיל גרעיני חדש, במקום מלאי הפצצות האטומיות הקיים – מסר אתמול השבועון "אובזרוור".

בהסתמך על מקורות של נאט"ו, מסר השבועון, כי אפשר יהיה לשגר טיל זה ממטוס, ממרחק בטוח מעמדות האויב, והטווח שלו יהיה עד 400 ק"מ.

הוא הוסיף, כי בריטניה נוטשת את התפיסה של מפציצים, אשר יטוסו אל בסיסי האויב כדי להטיל שם את פצצותיהם. (ע"ר)

● **17 שוטרים ו־4 סוחרי סמים נהרגו במכסיקו**

מכסיקו סיטי. – 17 שוטרים ו־4 סוחרי סמים נהרגו בשבת בהתנגשות מזוינת בגבול שבין מחוזות אואקסאקה וּוֶראקרוז, בדרום־מזרח מכסיקו.

המשטרה מסרה, כי סוחרי סמים הציבו מארב לקבוצה של שוטרים שחיפשו אחר שדות מאריחואנה. (ע"צ)

הסתייגויות הסונים מעכבות חתימת הסכם־שלום בלבנון

טיוטת ההסכם תצמצם את סמכויות ג'מאייל ותשים קץ ליתרון המיעוט הנוצרי ● כראמה, חוס וסולח, המנהיגים הסונים, הוזמנו לדמשק

ביירות. — המסע הסורי להשכנת שלום בלבנון הואט אתמול, כאשר מנהיגים סונים הביעו פיקפוקים לגבי הטיוטה לרפורמות פוליטיות, שגובשה על־ידי שלוש המיליציות — הנוצרים, הדרוזים והשיעים.

הסכם השלום, שאמור היה להיחתם אתמול, יפורסם רק "כאשר יסולקו ההסתייגויות" של הסונים לגבי השינויים המוצעים בהנהגת הנשיא, תפקיד ראש הממשלה וסמכויות הפרלמנט, מסר רדיו ביירות.

מציעים שינויים

ההסכם, שנוסח בחודש שעבר בידי שלוש המיליציות העיקריות, אמור היה לשים קץ ל־10 שנות שפיכות־דמים, שבהן מצאו את מותם כמאה אלף איש.

אולם בדמשק הודיעו ראש הממשלה, ראשיד כראמה, וראשי הממשלה לשעבר סאלים חוס וראשיד סולח, כולם סונים, כי הציעו שינויים לטיוטת ההסכם, בשיחות שקיימו עם שלטונות סוריה.

שלושת המנהיגים הסונים הוזמנו לשיחות בדמשק, בנסיון להרחיב את התמיכה בטיוטת ההסכם.

ג'מאייל לא שותף

חוס אמר, כי השיחות נערכו כדי "לסתום בקיעים מסויימים, גם אם רובם לא ישפיעו על מהות התוכנית". כראמה אמר, כי הוא בטוח שסוריה תעשה מאמצים נוספים, "כדי לקרב את העמדות".

הסונים והנשיא המרוני, אמין ג'מאייל, לא שותפו בשיחות שהתנהלו בחודש שעבר.

ייצוג שווה

מקורות פוליטיים אמרו, כי טיוטת ההסכם תצמצם את הסמכויות של הנשיא הנוצרי וישימו קץ בהדרגה למשטר הפוליטי העדתי, המעניק יתרון למיעוט הנוצרי.

הוא גם יגדיל את מספר המושבים בפרלמנט, ישנה את היחס הנוכחי של 6 ל־5 לטובת הנוצרים ויעניק לנוצרים ולמוסלמים ייצוג שווה, אמרו המקורות. (ע"ר, ע"צ)

סוכני צרפת הודו בהטבעת אוניית השלום

אוקלנד ניו־זילנד. — שני סוכנים צרפתים הודו אתמול, כי הם אחראים להריגה ולחבלה בקשר עם פיצוץ אניית גרינפיס "ריינבו ואריור".

שני הסוכנים הודו באשמה זמן מה לאחר שמשטרת ניו־זילנד ויתרה על האשמתם בביצוע מעשה רצח, ובמקום זאת האשימה אותם בהריגה.

השניים, שנמנים עם עובדי השירות החשאי הצרפתי, הודו באשמה לפני שבית־המשפט שמע עדויות כלשהן.

אניית תנועת גרינפיס הוטבעה באוקלנד ב־10 ביולי. מאוחר יותר הודתה צרפת, כי סוכניה ביצעו את הפיצוץ. (ע"ר)

רייגן הסמיך הסי.אי.איי. לערער משטרו של קדאפי

מאת כתבנו בארה"ב וסוכנויות הידיעות

וושינגטון. — פקידי ממשל רייגן וחברים בוועדות הביון בקונגרס, סירבו אתמול לאשר רישמית את ידיעת "וושינגטון פוסט", לפיה אישר הנשיא רייגן לאחרונה לסי־איי־אי לחתור בחשאי תחת משטרו של שליט לוב, קדאפי.

מפי מקורות ממשלתיים מסר העיתון, כי מטרת התוכנית הסודית היא למנוע חתרנות אנטי־מערבית הנתמכת על־ידי קדאפי, ולא נסיון להביא לרציחתו.

התוכנית, לפיה תסייע סוכנות הביון האמריקנית למדינות אחרות בצפון־אפריקה ובמזה"ת המתנגדות לקדאפי, נתקלה בהתנגדות מסויימת בקונגרס.

התנגדות מסויימת

העיתון ציין, כי ראשי ועדות־המשנה לענייני ביון בבית־הנבחרים ובסנאט, כתבו לרייגן והביעו התנגדות מסוימת למבצע החשאי, אולם לפי שעה תומכות שתי ועדות־המשנה בתוכנית.

עוד מסר, כי שר החוץ, שולץ, הופיע בפני ועדת בית־הנבחרים בשבוע שעבר, כדי להתוות את התוכנית ולבקש את תמיכת הקונגרס.

הרפתקאה בחו"ל

התוכנית נועדה למנוע מראש או לסכל תוכניות חתרניות של קדאפי, וגם לנסות לפתותו להסתבך בהרפתקה בחו"ל, העשויה להוביל להדחתו בארצו.

מטרה אחרת היא לנסות ולתת לשכנותיה של לוב, כגון אלג'יריה ומצרים, צידוק להגיב צבאית על התערבותו החתרנית.

יו"ר הארגון הבין־לאומי לאיכות הסביבה, "גרין פיס", הקנדי דיוויד מקטאגרט, עומד בחזית בית־המשפט הגבוה באוקלאנד, שם ייפתח היום משפטם של שני סוכני הביון הצרפתי שהטביעו את ספינת הארגון, "ריינבו וואריור". 150 עיתונאים מכל רחבי העולם הגיעו לסקר את המשפט. על הכרזה שמחזיק מקטאגרט כתוב: "אינך יכול להטביע קשת בענן" (צילום: אי.פי.)

נלסון מנדלה נותח בערמונית — מצבו יציב

פרטוריה. — נלסון מנדלה, מנהיג השחורים בדרום־אפריקה, עבר ניתוח ערמונית בקייפטאון — על כך הודיע דובר רשות בתי הסוהר אתמול.

הדובר ציין, כי המנהיג בן ה־67 של הקונגרס האפריקני הלאומי, שהוצא מחוץ לחוק, זכה לטיפולם של שלושה רופאים־מומחים. "מצבו יציב ולא מצפים לסיבוכים".

מנדלה נכלא לפני למעלה מעשרים שנה לאחר שנמצא אשם בחבלה ובקשירת קשר להפיכת המשטר. הוא כלוא בבית־הסוהר פולסמור שבקייפטאון. (ע"ר ע"צ)

הרב שינדלר: סלקציה בי"ם

מאת כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — הרב אלכסנדר שינדלר, ממנהיגי התנועה הרפורמית בארה"ב, תקף שלשום בחריפות את הזרם האורתודוכסי ביהדות, והקביל את התעקשותו לסלקציה שערכו הנאצים וחוטפי "אקילה לאורו".

בנאום בוועידת הקהילות הרפורמיות בלוס־אנג'לס אמר שינדלר: "כיום, דור אחד בלבד לאחר אושוויץ וחודש אחד בלבד לאחר טרגדיית "אקילה לאורו", מתעקשים קנאים אורתודוכסיים במאמציהם לכונן תהליך סלקציה משלהם, לא בפולין, אלא בשערי ירושלים".

שינדלר גינה ב"חוצפה ויהירות" מודעות שפורסמו בשבועונים יהודיים בקליפורניה, שקראו למאמינים להעדיף תפילות ראש־השנה ויום־כיפור בבתיהם על השתתפות בטקסים בבתי־כנסת רפורמיים וקונסרבטיביים.

"כוננות בחירות" בצבא גואטמלה

גואטמלה סיטי. — אזרחי גוטמלה הלכו אתמול לקלפיות, כדי לבחור בנשיא, לאחר שבמשך כ־30 שנה שלט במדינה הצבא.

תורים ארוכים השתרכו ליד הקלפיות בבירה זמן רב לפני התחלת ההצבעה, בשעה 7 בבוקר. האזרחים בחרו בנשיא, בסגן נשיא, ב־100 חברי קונגרס, בראשי ערים ובמועצות עירוניות.

מקורות צבאיים אמרו, כי הצבא, המונה 40 אלף חיילים, הועמד במצב הכן, כדי למנוע התקפות של לוחמי גרילה שמאלנים, המתנגדים לבחירות. לדעת חוגים אלה, הבחירות אינם אלא תמרון חסר משמעות שנועד לשוות לשלטון הצבאי תדמית דמוקרטית. (ע"ר, ע"צ)

● אלפי סטודנטים אירנים ערכו אתמול הפגנה רעשנית ליד הבניין שבו שכנה שגרירות ארה"ב, לציון יום השנה להשתלטות על השגרירות האמריקנית על־ידי סטודנטים רדיקלים ב־4 בנובמבר 1979.

ערב בואו של שולץ למוסקווה

בריה"מ תוקפת רייגן על גישתו לפיסגה

מוסקווה. — בטאון המפלגה הקומוניסטית, "פראבדה", תקף אתמול את הנשיא רייגן וטען, כי הוא מנסה "להטביע" את נושא הפיקוח על הנשק בין שאר הנושאים שנידונו בפסגה עם גורבצ'וב.

רייגן אמר, כי הוא רוצה להתרכז בפיסגה בסכסוכים אזוריים ובנושא זכויות־האדם, בין שאר הנושאים שיידונו עם המנהיג הסובייטי.

ההתקפה בבטאון הסובייטי באה בשעה ששר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, קיים שיחות בפינלנד ועומד להגיע היום למוסקווה, כדי להכשיר את הקרקע למה שתואר על־ידי הנשיא רייגן, כהתחלה חדשה ביחסים בין מעצמות־העל.

שולץ אמור להיפגש עם שר החוץ הסובייטי, שוורדנדזה היום, ונקבעה לו פגישה עם גורבצ'וב מחר.

במסיבת עיתונאים שקיים שולץ בדרכו להלסינקי הוא הודה, כי הבדלי הדעות בין וושינגטון למוסקבה בעניין הפיקוח על החימוש הם עמוקים (ע"ר, איי.פי.)

האמריקנים עשויים להכות היפאנים בשוק המחשבים

בוסטון. — ייתכן שבידי יצרנים אמריקניים תהיה היכולת להנחית מהלומה על מתחריהם היפאניים, באמצעות דור חדש של מיקרו־מעבדים בעוצמה של 32־ביט (לעומת 16־ביט עד היום), במחשבים אישיים. מיקרו־מעבדים הם המוחות של מחשב אישי.

המעבד בן 32־ביט כנראה יוביל לדור חדש של מחשבים אישיים, אשר כושרם יעלה בהרבה על הדגמים הקיימים.

נשיא חברת "אינטל", המובילה בארה"ב בתחום המעבדים בעוצמה של 32־ביט, אמר: "אזל מאגר האנשים המסוגלים להשתמש במכונות הנוכחיות. מעבדים בעלי כושר גבוה הם המפתח להפיכת השכבה הבאה של אנשים פשוטים למשתמשים במחשבים".

יותר־על־כן, מומחים בתעשיית המחשבים אומרים, כי המעבדים החדשים עשויים להמריץ מחדש את המכירות של ציוד משרדי ממוחשב, ואז עשויה כל תעשיית המוליכים־למחצה להיחלץ מהמיתון השלישי שבו שקעה תוך שש שנים.

מומחים מעריכים, כי יצרנים יפאניים השתלטו על יותר משני שלישים של השוק העולמי לשבבי־זכרון סטנדרטיים בני 64 אלף ביט בשנה שעברה, ועל 90 אחוז של השוק לדור החדש של שבבים בני 256 אלף ביט. (ע"ר)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 1.11.85

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1455.50	1521.00	1479.76	1498.23	1489.4
לירה שטרלינג	1	2082.46	2181.42	2119.76	2146.21	2134.8
מרק גרמני	1	557.30	583.78	567.28	574.36	571.58
פרנק צרפתי	1	180.72	191.73	186.31	188.63	
גילדן הולנדי	1	495.14	518.67	504.00	510.29	506.81
פרנק שוויצרי	1	679.63	711.92	691.80	700.43	695.82
כתר שבדי	1	185.28	194.09	188.60	190.95	189.79
כתר נורבגי	1	185.15	193.95	188.46	190.82	189.72
כתר דני	1	153.77	161.08	156.52	158.48	157.57
מרק פיני	1	259.50	271.83	264.15	267.44	265.89
דולר קנדי	1	1063.48	1114.01	1082.53	1096.03	1089.7
דולר אוסטרלי	1	1014.62	1068.99	1030.06	1042.91	1036.6
ראנד דר' אפריקני	1	515.67	580.12	572.96	580.11	576.55
פרנק בלגי	10	271.07	287.96	280.36	283.86	
שילינג אוסטרי	10	793.95	831.68	808.17	818.25	
לירה איטלקית	1,000	825.83	878.03	842.68	853.19	
ין יפאני	1,000	693.49	726.44	705.91	714.72	710.59

סודות דלפו לבריה"מ ממרכז חשאי בריטי

וושינגטון. — אמצעי הבטחון בסוכנות הבריטית הסודית ביותר לתקשורת־ביון היו כה רופפים משך 30 שנה, שסודות אבדו בצורה שיגרתית או נפלו לידי הסובייטים – מסר עובד לשעבר של מרכז התקשורת בוושינגטון.

סודות אמריקניים ובריטיים מסווגים ביותר הועמדו בסכנה בשל הזנחה, וביניהם מערך לגילוי טילים באליסטיים סובייטיים של צוללות, שהועברו על־ידי מרגל למוסקווה וצפנים שאבדנם אולי הוביל למותם של חיילים אמריקניים בוויטנאם.

ה"וושינגטון פוסט" מוסר, כי האשמותיו של ג'וק קיון, שפרש ב־1978 ממרכז התקשורת הסודי הבריטי, כלולות בכתב־יד שפרסומו נאסר, על־פי החוק הבריטי לסודות מדינה.

העיתון "גארדיין" מוסר, כי תוכנית טלוויזיה שבה השמיע קיון האשמות דומות, לא הותרה לשידור ארבע שנים לפני כן, על־ידי הגוף החולש על הטלוויזיה המסחרית בבריטניה.

ה"וושינגטון פוסט" הוסיף, כי סוכנים של האגף המיוחד של סקוטלנד יארד נסעו אשתקד לניו־יורק, כדי לקחת עותק של ספרו של קיון שהוגש למו"ל בניו־יורק. (ע"ר)

טלקס

● **הידוק הקשר בין מערכות הכליאה הצבאית והאזרחית**

הידוק הקשר והרחבת הפעילות המשותפת בין המשטרה הצבאית ובין שירות בתי־הסוהר עמדו במרכזו של דיון משותף בין הפיקוד הבכיר של שרות בתי־הסוהר וקצין משטרה צבאי ראשי.

נציב שרות בתי־הסוהר והקמצ"ר סיכמו ביניהם על הידוק הקשרים בדרגי המטה והשדה, שביטוי לכך יהיה דיוני מטה משותפים וחילופי מידע הדדיים. עוד הוחלט על גיבוש תוכניות עבודה משותפות בקליטת אסירים חיילים המועברים לבתי כלא אזרחיים כדי לחקל עימם.

תת־אלוף אלימלך אמיל ציין, כי הוא חש שהנושא המרכזי היום המעסיק את שב"ס וצה"ל הוא שיקום האסיר וטיפול בו, ועל אף המגבלות התקציביות שם לעצמו מטרה לפתח ולקדם את הנושא של טיפול וחינוך האסיר.

בצלאל עמיקם

● **250 טלפונים "נוסעים" בכבישי הארץ**

כ־250 מכוניות הנוסעות בכבישי הארץ מצויידות בטלפונים.

ממכשיר "אוטופון" נהנים שרים, חברי כנסת, סוכנים, אנשי עסקים, קבלנים ואנשי מכירות, המשמש אותם גם כמזכירה פרטית, שחוץ מתדפסות וקפה עושה הכל.

מוקדנית מקשרת את בעל הטלפון עם כל מספר בארץ ובעולם.

בעוד כחודשיים ניתן יהיה לחייג ישירות מהטלפון שבמכונית ולקבל שיחות ישירות ללא תיווך המוקדנית.

התקנת טלפון כזה הניתן בתנאי חכירה הוא 170 דולר לחודש.

יוסף שמי

● **נידחה סיום הסמסטר בבר־אילן**

מועד סיום הסמסטר הראשון באוניברסיטת בר־אילן נידחה בשבוע ויהיה ב־31.1.86, הסמסטר השני יתחיל ב־23.2.86 ויסתיים במועד שנקבע מראש, ב־11.6.86.

מועדים חדשים אלה פורסמו במודעות שהודבקו אתמול ברחבי אוניברסיטת בר־אילן. המודעות מופנות למרצים ולסטודנטים ותתום עליהן רקטור האוניברסיטה, פרופ' מיכאל אלבק.

השינויים חלו בשל שביתת הסטודנטים שנמשכה שבועיים והסתיימה ביום ה'. (עתי"ם)

● **16 אלף חקלאים השתלמו השנה**

מנתונים שפורסמו בשירות ההדרכה והמקצוע של משרד־החקלאות עולה, כי השנה השתלמו בקורסים של זרוע ההדרכה במשרד החקלאות יותר מ־16 אלף חקלאים מכל רחבי הארץ. כמו־כן השתתפו אלפים נוספים בהשתלמויות חד פעמיות שנועדו להדריך חקלאים בשימוש בחומרים חקלאיים חדשניים.

יגאל שר־שלום, מנהל שירותי ההדרכה במשרד החקלאות, שמסר על כך הוסיף, כי עיקר ההשתלמויות היו בנושאי גידול עופות, גננות נוי פעילים במושב ומיכון חקלאי. (שע"ח)

● **סרט הדרכה של משרד־החקלאות זכה בפרס**

סרט וידאו בשם "אביב בלכיש" שהופק, צולם ונערך במעבדות שירות ההדרכה והמקצוע במשרד־החקלאות, זכה בפרס הבינ"ל לסרטי חקלאות של החברה להתיישבות יהודים, שמקום מושבה בלונדון.

החברה, העוסקת במתן מילגות ובעזרה למתיישבים יהודים ברחבי העולם בחרה בסרט זה משום שהוא מראה את לכיש כמות שהיא על בעיותיה החקלאיות והמגוון האנושי שבה.

חתני הפרס הם חיים זכלרבסקי, שהוא צלם הווידאו של משרד־החקלאות, ובן מאוטנר, שהוא איש אגף הפרסים במשרד. (שע"ח)

3 מחבלים נהרגו בהתפוצץ חמור תופת בדרום לבנון

טיל קטיושה נורה לצפון הגליל

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

3 מחבלים נהרגו אתמול בהתפוצצות "חמור תופת" שניסו להחדיר לעיירה עיישיה בדרום־לבנון, כ־5 ק"מ צפונית־מערבית למארג'־עיון.

סיור צד"ל הבחין בשלושה מחבלים מובילים חמור עמוס חומר נפץ. החיילים הורו להם לעצור ומשסירבו פתחו לעברם באש וגרמו להתפוצצות חומרי הנפץ שהיו על החמור וכן להתפוצצותם של חגורות הנפץ שהיו על גופות המחבלים.

החמור והמחבלים נהרגו. חיילי צד"ל לא נפגעו. מקורות בצד"ל מסרו, כי במקום נערכו סריקות נרחבות לגילוי מטענים נוספים.

מקורות זרים דיווחו אתמול, כי במהלך התקרית נפצעה גם מחבלת צעירה והועברה לבית־החולים במארג'־עיון.

יצויין, כי לפני כ־4 חודשים היה נסיון נוסף של החדרת "חמור תופת" לאיזור העיירה הצביה, נסיון שנכשל אף הוא.

קטיושה לצפון הגליל

טיל קטיושה נורה במוצאי שבת כמה דקות אחר חצות לעבר ישובי צפון הגליל, אך לא גרם כל נזק.

ההתפוצצות נשמעה היטב באיזור. כוחות צה"ל פתחו בסריקות עם אור ראשון ובשעות הצהריים גילו את שרידי הטיל.

כתב "רויטר" בישראל מסר, כי הטיל נורה כפי הנראה מתוך שטח רצועת הבטחון בדרום־לבנון.

אלמנת אסיר שמת מסרטן תובעת פיצויים מהמדינה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

אלמנתו של אסיר משוחרר, צבע במקצועו, תובעת רבע מיליארד שקל ממדינת ישראל, משרד־הבריאות, בית־החולים רמב"ם, שירות בתי הסוהר וקופת־חולים, בעקבות מות בעלה ממחלת הסרטן.

בכתב התביעה טוענים האם סימה זוהר בת ה־21 ובנה הקטין, באמצעות עו"ד א. פייגנבאום, כי אבי המשפחה, יוסף זוהר, נפטר כתוצאה "מרשלנותם של הגופים הנתבעים".

הם מגוללים את סיפורו של המנוח, שעבד כצבע עצמאי, וטוענים, כי באוקטובר 81' פנה המנוח לסניף קופת־חולים בקריית־שמונה, התלונן על כאבים ברגלו וקיבל טיפול לשיכוך כאבים. כעבור כשנה הופנה המנוח לטיפול בבית־החולים רמב"ם בחיפה וגם שם קיבל טיפול לשיכוך כאבים, למרות שאובחן גידול סרטני ברגלו.

באפריל 83' נעצר המנוח על ידי המשטרה בגין עבירה פלילית. הוא הורשע ונידון למאסר בפועל וגם בין כתלי בית הסוהר התלונן על הכאבים.

לטענת התובעים, הופנה המנוח לטיפול רק לאחר תקופה ארוכה. הטיפול התבצע בבית־החולים אסף הרופא בצריפין, שם הוחלט באוגוסט 83' לנתח את המנוח בדחיפות ולהרחיק מרגלו את הגידול. בפברואר 84' חנן נשיא המדינה את המנוח בעקבות מחלתו.

האלמנה ובנה טוענים, כי אילו היה מקבל המנוח טיפול נאות אפשר היה להאריך את תוחלת חייו. הם טוענים עוד, כי הנתבעים פעלו בחוסר תשומת לב וצרפו לכתב־התביעה חוות דעת רפואית של פרופ' י. פלומן מבית־החולים הדסה בירושלים, הקובעת כי איבחון הגידול היה צריך להתבצע תוך שבועיים מיום התלונה והיה צורך לנתחו מיד, דבר שהיה נותן סיכוי להארכת חייו של המנוח, שנפטר בגיל 28.

זלזול בבריאותו

עו"ד ריצ'רד וייס, פרקליטה של קופ"ח הכללית, קובע בכתב ההגנה, כי אין כל קשר סיבתי בין הטיפול שקיבל המנוח בזמנו במרפאת קופ"ח לבין מצבו. בכתב ההגנה נטען, כי המנוח עצמו התרשל בכך שלא פנה במועד, אלא כעבור חמש שנים, כשהחל לסבול, למרפאת קופ"ח בקריית־שמונה, כאשר כבר לא היה אפשר להושיע לו.

בא־כוח המדינה, עו"ד י. סהר, דוחה גם הוא את כל טענות התביעה וטוען, כי המנוח זלזל בבריאותו, והוא עצמו, על־ידי ישיבתו בבית הכלא, קטע את האפשרות להמשיך ולהעניק לו טיפול מסודר בבעיותיו הרפואיות. התפתחות המחלה נבעה מסיבוך נדיר אך מוכר, קובע עו"ד סהר.

אב חשוד בחטיפת בנו החורג לצורך סיפוק צרכיו המיניים

מאת יורם לוי, כתב עתי"ם

מיסתורין אופפים את היעלמו של ילד בן 11 מירושלים, אשר על פי החשד נחטף בידי אביו החורג, המסתתר במקום כלשהו בארץ.

המשטרה חושדת, כי האב החורג משתמש בקטין לצרכים מיניים ואולי יעשה נסיון להוציאו מן הארץ בחשאי.

הילד נולד לזוג הורים חרדים בירושלים. בני הזוג התגרשו בעת שהאם הרתה את הילד. לאחר מכן נישאה שנית עם אדם שהוא כיום תושב בני־ברק, בן 37. הילד גדל בחיק אמו ואביו החורג והתראה גם עם אביו מולידו, שגם הוא נשא בינתיים אשה אחרת ומתגורר בשכונת שערי חסד בירושלים.

לפני שנתיים נסע האב החורג עם הילד לארה"ב ושם שהו 7 חודשים. כל אותה תקופה לא היה עימם קשר. עם שובם ארצה נראה הילד בחברת אביו החורג.

בתקופה האחרונה התערערו היחסים בין האב החורג לאימו של הילד והם החליטו לחיות בנפרד. לבני הזוג ילדה בת 6 והיא נשארה עם האם.

בעקבות התפתחות זו הוציא בית הדין הרבני בתל אביב פסק דין לבקשת האב הביולוגי, המחייב להחזיר את הילד אליו.

על־פי עדויותיהם של האב והאם נראה הילד באחרונה לפני 4 חודשים ומאז נעלמו עקבותיו ועקבות האב החורג. הם חושדים כי האב החורג חטף את הילד ומסתיר אותו במקומות שונים בארץ. נגד הילד הוצא צו עיכוב יציאה מן הארץ.

בני המשפחה, ובעיקר האב, הלומד בישיבת "עץ חיים", חיפשוהו בבני־ברק, בצפת, ביבנאל ובמקומות נוספים — אך לשווא.

בעקבות זאת פנה האב בתלונה למשטרה ובה גם רמז כי יש חשד שהאב החורג משתמש בילד לצרכים מיניים. בתחילה התייחסה המשטרה אל התלונה כאל סיכסוך אזרחי. אך לפני כשבוע, משהוברר שהילד טרם אותר, החל בטיפול מעמיק יותר בתלונה ולבקשת המשטרה גם הוציא בית־המשפט צו המורה לעצור את האב החורג ל־48 שעות בחשד לחטיפת הילד.

הילד הוא גבוה, שמן מאד, בעל שיער בלונדיני ופיאות. (עתי"ם)

נפתח משפטם של הנאשמים ברצח המורים בעפולה

מאת מירה יערי, כתבת "על המשמר"

משפטם של שני הצעירים מערבונה, הנאשמים ברצח המורים יוסף אליהו ולאה אלמקייס מעפולה, נפתח אתמול בבית־המשפט המחוזי בנצרת.

לראשונה נראו אתמול בבית־המשפט בני משפחתה של לאה אלמקייס ז"ל שישבו מאחורי גבו של פרקליט המחוז ד"ר למברג, ועקבו בדריכות ובכאב אחר החשודים ברצח והראיות שהובאו לאולם המשפט. מצידו השני של האולם, מאחורי גבו של הסניגור, עו"ד מוסטאפא לירבאווי, שמונה על־ידי בית־המשפט, ישבו אביו של הנאשם עותמאן בני חסן ואימו של הנאשם הואע אלסעדי.

משפט זוטא

פרקליט הנאשמים, עו"ד מוסטפא לירבאווי, טען, כי שני הנאשמים הוכו במהלך חקירתם במשטרת ג'נין על־ידי אנשי שירות הבטחון הכללי, והם גם איימו עליהם כי יהרסו את בית הוריהם אם לא יודו באשמה המיוחסת להם. בהסתמך על כך ביקש הפרקליט מבית המשפט שלא יקבל את הודעותיהם, שבהן הם מודים ברצח.

בעקבות זאת החליטו השופטים יוסף בהלול, מיכה לינדנשטראוס ואביגדור משאלי לקיים משפט זוטא בדבר קבילות ההודעות.

המשפט נפתח בעדותו של מפקד תחנת עירון פקד שושן מאור, שעמד בראש צוות החקירה המיוחד שחקר בפרשה.

הוא סיפר, כי בעת גביית עדותו מהנאשם הואע אלסעדי לא הביע הלה חרטה על מעשהו ואמר: "זה נגמר וזהו זה". כשנשאל אם אין מעניין אותו מה חושבים על כך הוריו השיב: "מצידי יכולה אמי למות, לי אין בעיות, טוב לי בכלא, ואני יכול ללמוד ולעשות בגרות".

להלן קרא פקד מאור בפני בית המשפט את ההודעה שנמסרה במשטרה על־ידי הנאשם השני, עותמאן עבדאללה, כביכול. בהודעה זו נאמר, כי הנאשם גנב את שעוני הנרצחים וכן מחשב, כיס, ושתי שרשרות זהב של הנרצחת. מימצאים אלה נתגלו לאחר מכן במקום מחבוא, עליו הצביע הנאשם. עוד סיפר, כי לאחר הרצח הושיבו את גופתו של יוסף אליהו במושב האחורי של המכונית ואת זו של לאה אלמקייס הכניסו לתא המטען. שניות ספורות לאחר מכן הגיעה לקרבת מקום מכונית ואחד מהנאשמים נמלט מהמקום.

במהלך גביית העדות ביקש התובע עו"ד ד"ר מרדכי למברג מבית המשפט לאסור פרסומים ממהלך הדיונים, שיהיה בהם משום גרימת צער למשפחות הנרצחים. בית־המשפט נענה לבקשה ובתום כל דיון יודיע על הדברים האסורים לפירסום.

בפלילים

נפתח משפט רצח נהג המונית הערבי

משפטם של שלושת הנאשמים ברצח נהג המונית הערבי חמיס טוטנג'י נפתח אתמול בבית־המשפט המחוזי בירושלים.

פרקליטי הנאשמים כפרו בקבילות ההודעות שנגבו מהם במשטרה, ובית־המשפט הורה לפתוח במשפט זוטא.

שלושת הנאשמים — גיל פוקס, דני אייזמן ומיכל הלל — הואשמו בכך כי רצחו באפריל השנה בכביש ירושלים—מעלה־אדומים את נהג המונית הערבי חמיס טוטנג'י. הנאשמים כפרו באשמות שיוחסו להם.

המשפט נפתח בהקרנת סרטי השחזור של שלושת הנאשמים. "ירדתי מהמונית, כיוונתי לעבר משענת הראש של מושב הנהג את הרובה, עצמתי את העיניים ויריתי 3 יריות", סיפר לחוקריו הנאשם דני אייזמן בסרט השחזור.

הנאשמים האחרים תיארו אף הם בסרטי השיחזור את חלקם במעשה. כל השלושה סיפרו לחוקריהם בסרטי השיחזור, כי החליטו לבצע את רצח נהג המונית היהודי דוד כספי.

שופטי בית־המשפט המחוזי החליטו כי יתנהל משפט זוטא על קבילות ההודעות שניגבו מנאשמים. המשך המשפט ייערך היום בדלתיים סגורות, מאחר ויעידו בו חוקרי שירות הבטחון הכללי שחקרו את הנאשמים. (עתי"ם)

נאשם ברצח אביו נשלח לבית־חולים לחולי נפש

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

פרקליטות מחוז חיפה חזרה בה מכתב־האישום שהגישה נגד משה גוטליב בן ה־27 מחיפה, שנאשם ברצח אביו, לאחר שבדיקה פסיכיאטרית חוזרת קבעה כי אינו מסוגל לעמוד לדין.

משה גוטליב הואשם בכך שרצח את אביו בדקירות סכין מטבח בליבו במהלך ויכוח ביניהם ב־19 ביולי השנה.

הנאשם נשלח על ידי בית המשפט להסתכלות פסיכיאטרית בה קבעו רופאי בית־החולים בטירת הכרמל, כי הנאשם מסוגל לעמוד לדין. סניגורו של הנאשם, עורך הדין יואב צח, הביא בפני בית־המשפט רופא פרטי שבדק את גוטליב וזה קבע כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין.

בית־המשפט החליט לשלוח את הנאשם פעם נוספת לבדיקה בטירת הכרמל ואתמול אמרו רופאי טירת הכרמל כי אובחנה הרעה במצבו של הנאשם והוא אינו מסוגל לעמוד לדין.

נציגת התביעה, עורכת־הדין סילביה פריימן, הודיעה לבית־המשפט לאור חוות הדעת הרפואית האחרונה, כי הנאשם אינו בר־עונשין בהיותו חולה, ועל סמך זה ביקשה לחזור בה מכתב האישום. השופטים נענו לבקשה, הורו להפסיק את ההליכים נגד הנאשם וציוו על אישפוזו בבית־חולים, על־פי חוק לטיפול בחולי נפש.

הדיון בבית־המשפט התנהל שלא בנוכחותו של הנאשם, כיוון שעל־פי החלטת רופאיו אושפז במחלקה סגורה.

בדואים חשודים בנסיון לרצוח בת משפחתם

משטרת באר־שבע עצרה במוצאי שבת לחקירה בני משפחה מהשבט הבדואי אל־עטאונה, בחשד כי ניסו לרצוח את אחת מבנות משפחתם.

עובדי ביה"ח "סורוקה" בבאר־שבע חשדו, כי הצעירה הבדואית, שהגיעה בשבת לבית־החולים, כשגופה כוויות חמורות לא נכוותה באופן מקרי והזעיקו את המשטרה.

השוטרים חקרו את נעימה אבו־סיאם וזו סיפרה, כי רבה עם בעלה, בן 28 משבט אל־עטאונה, אשר היכה אותה נמרצות. היא אמרה, כי לאחר המריבה, בנוכחות הבעל ואביו בן ה־71, היא שפכה על עצמה נפט והציתה את גופה. הבעל ואביו לא התערבו.

להלן סיפרה הצעירה הבדואית כי גיסה, בן 27, נתן לה את הנפט. עוד סיפרה נעימה כי לאחר שהציתה את עצמה, לקחו אותה בכוח הבעל, החותן וגיסתה לעיירה רהט, שם "הם זרקו אותי אצל ההורים והסתלקו".

הורי האשה הביאו אותה לבית־החולים, שם אובחנו אצלה כוויות קשות בכל חלקי גופה ברמה של 80 אחוזים ויש חשש לחייה. (עתי"ם)

לגלילה ואלתר יבלונקה
ולכל המשפחה

אתכם באבלכם במות האחות

פלורה קליינר

בית עין השופט

אנו משתתפים באבלם הכבד של חברינו
סולביג ושלמה בן־חפר
במות האב

אנדריאס סונן
(בחו"ל)

קיבוץ עין־החורש

עם המשפחה וקיבוץ עין־החורש
משתתפים באבלכם במות

דוד דורי

צוות פתמ"ס
וקיבוץ להבות חביבה